

II

(Sporočila)

SPOROČILA INSTITUCIJ, ORGANOV, URADOV IN AGENCIJ EVROPSKE UNIJE

EVROPSKA KOMISIJA

SPOROČILO KOMISIJE

Smernice o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju

(2022/C 485/01)

Vsebina

DEL I.	SKUPNE DOLOČBE	4
	POGLAVJE 1 Uvod	4
	POGLAVJE 2 Področje uporabe in opredelitev pojmov	4
	2.1 Učinek SKP na področje uporabe	6
	2.2 Področje uporabe	7
	2.3 Horizontalna pravila in instrumenti pomoči, ki se uporabljajo za kmetijski in gozdarski sektor ter podeželje	9
	2.4 Opredelitve pojmov	10
	POGLAVJE 3 Ocena združljivosti na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe	15
	3.1 Prvi pogoj: pomoč pospešuje razvoj gospodarske dejavnosti	16
	3.1.1 Gospodarska dejavnost, ki prejema pomoč	16
	3.1.2 Spodbujevalni učinek	17
	3.1.3 Neobstoj kršitve ustreznih določb in splošnih načel prava Unije	19
	3.2 Drugi pogoj: pomoč ne vpliva neupravičeno na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi	20
	3.2.1 Potreba po intervenciji države	20
	3.2.2 Ustreznost pomoči	21
	3.2.3 Sorazmernost pomoči	22
	3.2.4 Preglednost	25
	3.2.5 Izogibanje škodljivim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino	26
	3.2.6 Tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov pomoči (preskus izravnave)	28
DEL II.	KATEGORIJE POMOČI	30
	POGLAVJE 1. Pomoč za podjetja, ki so dejavna v primarni proizvodnji, predelavi kmetijskih proizvodov in trženju kmetijskih proizvodov	30
	1.1 Ukrepi, podobni ukrepom za razvoj podeželja	30
	1.1.1. Pomoč za naložbe	30

1.1.1.1.	Pomoč za naložbe v kmetijska gospodarstva v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo	30
1.1.1.2.	Pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine na kmetijskih gospodarstvih	34
1.1.1.3	Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov	35
1.1.2	Zagonska pomoč za mlade kmete in zagonska pomoč za kmetijske dejavnosti	36
1.1.3	Zagonska pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v kmetijskem sektorju ..	36
1.1.4	Pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti	38
1.1.5	Pomoč za obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali	40
1.1.6	Pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz določenih obveznih zahtev	42
1.1.7	Pomoč za območja z naravnimi ali drugimi omejitvami, značilnimi za posamezno območje	43
1.1.8	Pomoč za ekološko kmetovanje	43
1.1.9	Pomoč za sodelovanje proizvajalcev kmetijskih proizvodov v shemah kakovosti ...	45
1.1.10	Pomoč za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju	46
1.1.10.1	Pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja	46
1.1.10.2	Pomoč za storitve svetovanja	47
1.1.10.3	Pomoč za storitve nadomeščanja na kmetijskem gospodarstvu	49
1.1.11	Pomoč za sodelovanje v kmetijskem sektorju	49
1.2	Obvladovanje tveganj in kriz	51
1.2.1	Pomoč za nadomestilo škode v kmetijski proizvodnji ali na sredstvih za kmetijsko proizvodnjo ter za preprečevanje škode	51
1.2.1.1	Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki	51
1.2.1.2	Pomoč za nadomestilo škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami	54
1.2.1.3	Pomoč za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja bolezni živali, škodljivih organizmov rastlin in napadenosti z invazivno tujerodno vrsto ter pomoč za povrnitev škode zaradi bolezni živali, škodljivih organizmov rastlin in invazivnih tujerodnih vrst	56
1.2.1.4	Pomoč za poginule živali	58
1.2.1.5	Pomoč za nadomestilo škode, ki jo povzročijo zaščitene živali	59
1.2.1.6	Pomoč za plačilo zavarovalnih premij	61
1.2.1.7	Pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade	61
1.3	Druge vrste pomoči v kmetijskem sektorju	62
1.3.1	Pomoč za zaprtje proizvodnih zmogljivosti	62
1.3.1.1	Zaprtje zmogljivosti zaradi zdravja živali, rastlin ali ljudi, sanitarnih, etičnih, okoljskih ali podnebnih razlogov	62
1.3.1.2	Zaprtje zmogljivosti zaradi drugih razlogov	64
1.3.2	Pomoč za premestitev kmetijskih dejavnosti	64
1.3.3	Pomoč za živinorejski sektor	65
1.3.4	Pomoč za promocijske ukrepe za kmetijske proizvode	66
1.3.5	Pomoč za najbolj oddaljene regije in manjše egejske otoke	69

1.3.6	Pomoč za komasacijo kmetijskih zemljišč	70
1.3.7	Pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem sektorju	70
POGLAVJE 2	Pomoč za gozdarski sektor	71
2.1	Naložbe v razvoj gozdnih površin in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje	72
2.1.1	Pomoč za pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin	72
2.1.2	Pomoč za vzpostavitev, regeneracijo ali obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov	74
2.1.3	Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih	74
2.1.4	Pomoč za naložbe v povečanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov	75
2.1.5	Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov	76
2.1.6	Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo ali prilagajanjem gozdarstva	76
2.1.7	Pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine v gozdovih	76
2.1.8	Pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade v gozdarstvu	77
2.2	Pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev na gozdnih površinah	78
2.3	Pomoč za gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov	78
2.4	Pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja v gozdarskem sektorju	79
2.5	Pomoč za storitve svetovanja v gozdarskem sektorju	80
2.6	Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju	80
2.7	Zagonska pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v gozdarskem sektorju	82
2.8	Druga pomoč za gozdarski sektor z ekološkimi, zaščitnimi in rekreacijskimi cilji	83
2.8.1	Pomoč za specifične ukrepe in intervencije v gozdarstvu, katerih glavni cilj je prispevati k vzdrževanju ali obnovi gozdnega ekosistema in biotske raznovrstnosti ali tradicionalne krajine	83
2.8.2	Pomoč za vzdrževanje in izboljševanje kakovosti tal ter zagotavljanje uravnotežene in zdrave rasti dreves v gozdarskem sektorju	83
2.8.3	Obnova in vzdrževanje naravnih poti, elementov in značilnosti krajine ter naravnega habitata za živali v gozdarskem sektorju	84
2.8.4	Pomoč za vzdrževanje cest zaradi preprečevanja gozdnih požarov	84
2.8.5	Pomoč za povrnitev škode, ki jo v gozdovih povzročijo zaščitene živali	84
2.9	Pomoč za gozdarski sektor, usklajena z ukrepi za pomoč v kmetijstvu	85
2.9.1	Pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju	85
2.9.2	Pomoč za komasacijo gozdnih zemljišč	87
POGLAVJE 3.	Pomoč na podeželju, ki je sofinancirana v okviru EKSRP ali dodeljena kot dodatno nacionalno financiranje k takim sofinanciranim intervencijam	87
DEL III.	POSTOPKOVNE ZADEVE	87
1.	Trajanje shem pomoči in ocenjevanje	88
2.	Revizijska klavzula	89
3.	Poročanje in spremljanje	89
4.	Uporaba smernic	90
5.	Predlogi za ustrezne ukrepe	90

DEL I

SKUPNE DOLOČBE

POGLAVJE 1

Uvod

- (1) Člen 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Pogodba) določa: „Razen če pogodbi ne določata drugače, je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdržljiva z notranjim trgovom, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“. Čeprav Pogodba določa načelo, da je državna pomoč prepovedana, je lahko v nekaterih primerih taka pomoč združljiva z notranjim trgovom na podlagi člena 107(2) in (3) Pogodbe.
- (2) V skladu s členom 107(2), točka (b), Pogodbe je državna pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki v kmetijskem in gozdarskem sektorju, združljiva z notranjim trgovom.
- (3) V skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe lahko Komisija šteje državno pomoč za spodbujanje gospodarskega razvoja kmetijskega in gozdarskega sektorja ter podeželja, za združljivo z notranjim trgovom, če taka pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
- (4) V skladu s členom 42 Pogodbe se pravila konkurence, ki vključujejo tudi pravila o državni pomoči, uporabljajo za proizvodnjo kmetijskih proizvodov in trgovino s kmetijskimi proizvodi le v obsegu, ki ga določita Evropski parlament in Svet, pri čemer se upoštevajo cilji skupne kmetijske politike iz člena 39 Pogodbe.
- (5) Komisija v teh smernicah določa merila za opredelitev pomoči, ki izpolnjuje pogoje iz člena 107(3) Pogodbe in se lahko šteje za združljivo z notranjim trgovom. V zvezi s pomočjo, dodeljeno v skladu s členom 107(2), točka (b), Pogodbe, so v teh smernicah določeni pogoji, pod katerimi je ukrep, ki pomeni pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, združljiv z notranjim trgovom.
- (6) Državna pomoč za spodbujanje gospodarskega razvoja kmetijskega in gozdarskega sektorja ter podeželja je vključena v širšo skupno kmetijsko politiko (v nadaljnjem besedilu: SKP). Unija v okviru SKP zagotavlja finančno podporo za kmetijski in gozdarski sektor ter podeželje. Ker so gospodarski učinki državne pomoči enaki ne glede na to, ali jo (čeprav samo delno) financira Unija ali v celoti država članica, Komisija meni, da bi morala biti njena politika v zvezi z nadzorom državne pomoči dosledna in skladna s podporo, dodeljeno na podlagi skupne kmetijske politike Unije. Zato Komisija ob uporabi in tolmačenju pravil iz teh smernic pri specifičnih shemah pomoči in individualni pomoči upošteva pravila SKP.
- (7) Za obravnavanje državne pomoči, povezane s SKP, so posebej pomembni naslednji akti Unije:
 - (a) Uredba (EU) 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Uredba (EU) št. 1144/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o ukrepih za informiranje o kmetijskih proizvodih in njihovo promocijo, ki se izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah, ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 3/2008 (UL L 317, 4.11.2014, str. 56).

- (b) uredbi (EU) št. 228/2013 ⁽²⁾ in (EU) št. 229/2013 ⁽³⁾ Evropskega parlamenta in Sveta;
- (c) Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁴⁾;
- (d) Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁾;
- (e) Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁾.
- (8) SKP temelji na dveh stebrih (Evropski kmetijski jamstveni sklad (EKJS) in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja (EKSRP)), ki skupaj zagotavljata temeljno raven podpore za kmete in podeželje v Uniji in tako vzpostavljata pogoje za ohranjanje trajnostnega kmetovanja po vsej Uniji.
- (9) V skladu s členom 39(1) Pogodbe so cilji SKP povečati kmetijsko produktivnost, zagotoviti primerno življenjsko raven kmečke skupnosti in stabilizirati trge, zagotoviti redno preskrbo in zagotoviti, da je preskrba potrošnikom dostopna po primernih cenah. V skladu s členom 39(2) Pogodbe se pri oblikovanju SKP in posebnih metod za njeno izvajanje upoštevajo:
- (a) posebna narava kmetijske dejavnosti, ki je posledica socialne strukture kmetijstva ter strukturnih in naravnih neskladij med različnimi kmetijskimi regijami;
- (b) potreba po postopni izvedbi ustreznih prilagoditev;
- (c) dejstvo, da je kmetijstvo v državah članicah sektor, ki je tesno povezan s celotnim gospodarstvom.
- (10) Cilji SKP po letu 2020 se zaradi nadaljnega izboljšanja trajnostnega razvoja kmetijstva, živilstva in podeželskih območij osredotočajo na spodbujanje pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, ki zagotavlja dolgoročno prehransko varnost, na podpiranje in krepitev varstva okolja in podnebnih ukrepov, prispevanje k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije ter krepitev socialno-ekonomskega tkiva na podeželju. Te splošne cilje dopolnjuje horizontalni cilj posodobitve sektorja s spodbujanjem in razširjanjem znanja, inovacij in digitalizacije v kmetijstvu, gozdarstvu in na podeželju ter s spodbujanjem njihove uporabe. Doseganje splošnih ciljev SKP se uresničuje z naslednjimi specifičnimi cilji:
- (a) podpiranje vzdržnih dohodkov kmetij in odpornosti kmetijskega sektorja po vsej Uniji za krepitev dolgoročne prehranske varnosti in kmetijske raznovrstnosti ter zagotavljanje gospodarske trajnosti kmetijske proizvodnje v Uniji;
- (b) krepitev tržne usmerjenosti ter kratkoročno in dolgoročno povečanje konkurenčnosti kmetij, vključno z večjim poudarkom na raziskavah, tehnologiji in digitalizaciji;
- (c) izboljšanje položaja kmetov v vrednostni verigi;

⁽²⁾ Uredba (EU) št. 228/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v najbolj oddaljenih regijah Unije in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 247/2006 (UL L 78, 20.3.2013, str. 23).

⁽³⁾ Uredba (EU) št. 229/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. marca 2013 o posebnih ukrepih za kmetijstvo v korist manjših egejskih otokov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1405/2006 (UL L 78, 20.3.2013, str. 41).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 435, 6.12.2021, str. 1).

⁽⁵⁾ Uredba (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 187);

⁽⁶⁾ Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671).

- (d) prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvenciranja ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije;
- (e) spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij;
- (f) prispevanje k zaustavitvi in zasuku trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine;
- (g) privabljanje in zadrževanje mladih kmetov in drugih novih kmetov ter spodbujanje trajnostnega razvoja podjetij na podeželju;
- (h) spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno z udeležbo žensk v kmetijstvu, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom;
- (i) izboljšanje odziva kmetijstva Unije na potrebe družbe po hrani in zdravju, vključno z visokokakovostno, varno in hranljivo hrano, proizvedeno na trajnosten način, zmanjšanje živilskih odpadkov, izboljšanje dobrobiti živali in boj proti odpornosti proti antimikrobikom.

POGLAVJE 2

Področje uporabe in opredelitev pojmov

2.1 Učinek SKP na področje uporabe

- (11) V skladu s členom 42 Pogodbe se za kmetijske proizvode iz Priloge I k Pogodbi pravila o državni pomoči, določena v členih 107, 108 in 109 Pogodbe, uporabljajo le v obsegu, ki ga določita Evropski parlament in Svet, pri čemer se upoštevajo cilji skupne kmetijske politike iz člena 39 Pogodbe.
- (12) V skladu s členom 145(1) Uredbe (EU) 2021/2115 in členom 211(1) Uredbe (EU) št. 1308/2013 se pravila o državni pomoči uporabljajo za proizvodnjo kmetijskih proizvodov in trgovino z njimi. Vendar obstajajo različna odstopanja od tega splošnega načela, ki so med drugim določena v členu 23 Uredbe (EU) št. 228/2013, členu 17 Uredbe (EU) št. 229/2013, členu 145(2) Uredbe (EU) 2021/2115, členu 211(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 in členu 27 Uredbe (EU) št. 1144/2014.
- (13) Kar zadeva podporo, zagotovljeno na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115, člen 145(2) navedene uredbe določa, da se pravila o državni pomoči ne uporabljajo za podporo, ki jo države članice zagotavljajo na podlagi navedene uredbe in v skladu z njo, ali za dodatno nacionalno financiranje, ki spada na področje uporabe člena 42 Pogodbe.
- (14) Zato se pravila o državni pomoči ne uporabljajo za sofinanciranje podpore za razvoj podeželja (tako dela EKSRP kakor tudi nacionalnega dela) ali za dodatno nacionalno financiranje poleg te podpore, če se zadevna intervencija nanaša na kmetijsko dejavnost, ki spada v področje uporabe člena 42 Pogodbe in je del strateškega načrta SKP.
- (15) Vendar se pravila o državni pomoči v celoti uporabljajo za vse sofinancirane intervencije (tako za del EKSRP kakor tudi za nacionalni del) in za dodatno nacionalno financiranje teh intervencij, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe, spadajo pa na področje uporabe Uredbe (EU) 2021/2115, tj. v naslednjih primerih:
 - (a) intervencije za podporo dejavnostim na podeželju in
 - (b) intervencije v gozdarskem sektorju.
- (16) Pravila o državni pomoči se uporabljajo, če namerava država članica ukrep, ki je večinoma zasnovan v skladu s pogoji dane intervencije za razvoj podeželja (ukrep, podoben ukrepu za razvoj podeželja), financirati izključno iz nacionalnih sredstev (tj. brez sofinanciranja EKSRP), ne glede na to, ali ukrep spada na področje uporabe člena 42 Pogodbe ali ne.

2.2 Področje uporabe

- (17) Komisija bo te smernice uporabila za sheme pomoči in individualno pomoč.
- (18) Uporabila jih bo za državno pomoč za primarno kmetijsko proizvodnjo, predelavo kmetijskih proizvodov, iz katerih nastane drug kmetijski proizvod, in trženje kmetijskih proizvodov.
- (19) Na podlagi splošnih načel iz oddelka 2.1 tega dela je za zagotovitev skladnosti s politiko razvoja podeželja ter za podporo skladnosti s pravili o državni pomoči primerno, da se v te smernice vključijo tudi določene intervencije za razvoj podeželja, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe in jih sofinancira EKSRP ali se sofinancirajo z dodatnim nacionalnim financiranjem, ter ukrepi, podobni ukrepom za razvoj podeželja, ki se financirajo izključno iz nacionalnih skladov. Zato te smernice poleg meril za kmetijski sektor določajo merila združljivosti za državno pomoč za gozdarski sektor in pomoč podjetjem, dejavnim na podeželju, ki ne spadajo na področje uporabe člena 42 Pogodbe.
- (20) Komisija bo pri analizi državne pomoči in njene združljivosti z notranjim trgovom v skladu s splošnimi načeli o državni pomoči, določenimi v delu I, poglavje 3, teh smernic, v največji možni meri upoštevala pogoje, določene v Uredbi (EU) 2021/2115 ter njenih delegiranih in izvedbenih aktih.
- (21) V področje uporabe teh smernic spadajo naslednje vrste pomoči:
- (a) ukrepi v kmetijskem sektorju, financirani izključno iz nacionalnih sredstev, ki zajemajo eno od naslednjega:
 - (i) ukrepe, podobne ukrepom za razvoj podeželja, ki niso zajeti v strateških načrtih SKP (del II, oddelek 1.1);
 - (ii) ukrepe, ki niso ukrepi iz točke (i) in ne spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2021/2115, kot so nekateri ukrepi za obvladovanje tveganja in kriz, pomoč za živinorejski sektor in nekateri promocijski ukrepi (del II, oddelka 1.2 in 1.3);
 - (b) pomoč za gozdarski sektor (del II, poglavje 2), za katero je značilno eno od naslednjega:
 - (i) odobrena je kot del strateškega načrta SKP ali kot dodatno nacionalno financiranje za takšno intervencijo za razvoj podeželja
 - (ii) financira se izključno iz nacionalnih virov;
 - (c) pomoč za podjetja, dejavna na podeželju, ki se dodeli v eni od naslednjih oblik:
 - (i) intervencija, vključena v strateški načrt SKP, ki jo sofinancira EKSRP na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 in v skladu z njo, če je ukrep državne pomoči, ki ga je treba prijaviti, enak intervenciji v strateškem načrtu SKP (del II, poglavje 3),
 - (ii) dodatno nacionalno financiranje, povezano z intervencijo v okviru strateškega načrta SKP (del II, poglavje 3).
- (22) Te smernice se uporabljajo za pomoč malim in srednjim podjetjem (v nadaljnjem besedilu: MSP) in načeloma tudi za pomoč velikim podjetjem. Vendar nedelovanje trga velika podjetja pogosto manj prizadene kot MSP. Poleg tega so velika podjetja v kmetijskem in gozdarskem sektorju in na podeželju bolj verjetno pomembni udeleženci na trgu, zato lahko pomoč, dodeljena velikim podjetjem, v določenih primerih še posebej izkrivlja konkurenco in trgovino na notranjem trgu. Ker lahko pomoč velikim podjetjem v kmetijskem in gozdarskem sektorju in na podeželju ter ostalim velikim podjetjem povzroči podobno izkrivljanje konkurence, so pravila o državni pomoči velikim podjetjem v teh smernicah usklajena s splošnimi pravili o državni pomoči in zanje velja ocena združljivosti v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe kot je opisano v poglavju 3 tega dela. Glede ukrepov pomoči za živinorejski sektor v skladu z delom II, oddelek 1.3.1, teh smernic, ki ne spadajo na področje uporabe Uredbe (EU) 2021/2115, Komisija ohranja svojo prejšnjo politiko, v skladu s katero bi morala biti velika podjetja sposobna samostojno financirati stroške teh ukrepov. Zato bi morala pomoč za živinorejski sektor ostati omejena na MSP.

- (23) Podjetja v težavah so izključena s področja uporabe teh smernic ob upoštevanju izjem iz te točke. Komisija meni, da podjetja v finančnih težavah, glede na to, da je ogrožen njegov obstoj, ni mogoče obravnavati kot ustreznega nosilca za spodbujanje drugih ciljev javne politike, dokler ni zagotovljena njegova sposobnost preživetja. Če je torej upravičenec do pomoči podjetje v težavah, kot je opredeljeno v točki (33)63, se bo pomoč ocenila v skladu s Smernicami o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje podjetij v težavah⁽⁷⁾. Vendar se načelo nedodeljevanja državne pomoči podjetjem v finančnih težavah ne uporablja za kompenzacijsko pomoč za škodo, ki so jo povzročile naravne nesreče ter izjemni dogodki iz dela II, oddelka 1.2.1.1 in 2.1.3, če je pomoč združljiva z notranjim trgov v skladu s členom 107(2), točka (b), Pogodbe. Če je podjetje, ki je dejavno v kmetijskem in gozdarskem sektorju, v finančnih težavah zaradi tveganega dogodka iz dela II, oddelek 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.5, 2.1.3, 2.8.1 ali 2.8.5, je lahko pomoč za nadomestilo izgub ali škode, ki so jo povzročili taki tvegani dogodki, in za kritje stroškov izkoreninjenja škodljivih organizmov rastlin v skladu s temi smernicami dodeljena kot združljiva z notranjim trgov v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe. Poleg tega se zaradi varovanja javnega zdravja in izrednih razmer, povezanih s temi vrstami pomoči, gospodarski položaj podjetja ne bi smel upoštevati pri pomoči za uničenje in odstranitev poginulih živali, kot je določeno v delu II, oddelek 1.2.1.4, ter pri pomoči za ukrepe preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja v primeru boleznih živali in škodljivega organizma rastline iz točk (370) in (371) iz dela II, oddelek 1.2.1.3. Nadalje se to načelo ne uporablja za dejavnosti informiranja iz dela II, oddelka 1.1.10.1 in 2.4, niti za splošne promocijske ukrepe iz dela II, oddelek 1.3.4.
- (24) Pomoč za kmetijske proizvode v smislu Priloge 1 k Sporazumu STO o kmetijstvu, ki pomeni izvozno subvencijo, kot je opredeljena v navedenem sporazumu, je izključena s področja uporabe teh smernic. Prav tako je s področja uporabe teh smernic izključena pomoč za take proizvode, ki pomeni podporo za financiranje izvoza, ki jo zagotavlja vlada ali kateri koli javni organ na področju, ki ga pokriva ministrski sklep STO o izvozni konkurenci z dne 19. decembra 2015⁽⁸⁾, če ne izpolnjuje ustreznih zahtev iz točke (15) navedenega sklepa o najdaljšem roku odplačevanja in samofinanciranju.
- (25) Pri oceni pomoči, dodeljene podjetju, ki je predmet neporavnane naloga za izterjavo, izdanega po predhodnem sklepu Komisije, s katerim je bila pomoč razglašena za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgov, bo Komisija upoštevala znesek pomoči, ki ga je še treba izterjati⁽⁹⁾. To se ne uporablja za pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče in izjemni dogodki, v skladu s členom 107(2), točka (b), Pogodbe in pomoč za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja boleznih živali iz točk (370) in (371) v delu II, oddelek 1.2.1.3.
- (26) Države članice morajo upoštevati, da je treba sistem financiranja, na primer s parafiskalnimi dajatvami, priglasiti, če je ta sistem sestavni del ukrepa pomoči⁽¹⁰⁾.
- (27) Komisija bo vse ukrepe pomoči, ki niso vključeni v te smernice ali v druga zadevna pravila o državni pomoči, ocenila za vsak primer posebej neposredno na podlagi člena 107(2), točka (b), in člena 107(3) Pogodbe, pri čemer bo upoštevala pravila iz členov 107, 108 in 109 Pogodbe, SKP in smiselno tudi te smernice, kjer bo to mogoče. Države članice, ki priglasijo pomoč, ki ni zajeta v teh smernicah, bodo morale dokazati, da je zadevna državna pomoč združljiva s členom 107(3), točka (c), Pogodbe, kot je določeno v poglavju 3 tega dela teh smernic. Komisija bo take ukrepe odobrila le, če pozitivni prispevek k razvoju sektorja jasno prevlada nad tveganji za izkrivljanje konkurence na notranjem trgu in vplivanje na trgovino med državami članicami.

(7) Sporočilo Komisije – Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah. (UL C 249, 31.7.2014, str. 1).

(8) WT/MIN(15)/45 – WT/L/980.

(9) Glej sodbo z dne 13. septembra 1995, TWD/Komisija, združeni zadevi T-244/93 in T-486/93, EU:T:1995:160, točka 56.

(10) Glej sodbo z dne 13. januarja 2005, Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, točka 26, sodbo z dne 17. julija 2008, Essent Netwerk Noord in drugi, C-206/06, EU:C:2008:413, točka 90, sodbo z dne 16. oktobra 2013, TF1/Komisija, T-275/11, EU:T:2013:535, točke 41–44, in sodbo z dne 11. julija 2014, DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisija, T-533/10, EU:T:2014:629, točke 50–52.

- (28) Za pomoč, ki se dodeli na Severnem Irskem, kadar ukrep zahteva skladnost s pogoji iz Uredbe (EU) 2021/2115, je treba v priglasitvi Komisiji v skladu s členom 108(3) Pogodbe predložiti enakovredne informacije.

2.3 Horizontalna pravila in instrumenti pomoči, ki se uporabljajo za kmetijski in gozdarski sektor ter podeželje

- (29) Načeloma se za poenostavitev pravil o državni pomoči in zaradi podobnosti med podjetji, ki so dejavna v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju, in drugimi podjetji za sektorje, ki so zajeti v te smernice, uporabljajo splošni instrumenti državne pomoči, ki določajo merila za združljivost pomoči. To zadeva zlasti Smernice o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah ⁽¹¹⁾, Okvir za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije ⁽¹²⁾, Smernice o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022 ⁽¹³⁾, Sporočilo Komisije – Smernice Evropske unije za uporabo pravil o državni pomoči in energijo v zvezi s hitro postavitvijo širokopasovnih omrežij ⁽¹⁴⁾, Smernice o državni pomoči za spodbujanje naložb tvegane financiranja ⁽¹⁵⁾, Sporočilo Komisije – Merila za analizo združljivosti državne pomoči za usposabljanje, za katero velja posamična priglasitev ⁽¹⁶⁾, Sporočilo Komisije – Merila za analizo združljivosti državne pomoči za zaposlovanje prikrajšanih delavcev in invalidov, za katero velja posamična priglasitev ⁽¹⁷⁾, in pravne akte v zvezi s storitvami splošnega gospodarskega pomena ⁽¹⁸⁾.

- (30) Za proizvodnjo, predelavo in trženje kmetijskih proizvodov se uporabljajo horizontalni instrumenti, navedeni v točki (29), razen če so v teh smernicah določena specifična pravila. Te smernice določajo specifična pravila v zvezi z ukrepi okoljske pomoči, kot so pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti in obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali (del II, oddelka 1.1.4 in 1.1.5), pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz določenih obveznih zahtev (del II, oddelek 1.1.6) in pomoč za ekološko kmetovanje (del II, oddelek 1.1.8). Pomoč za naložbe z okoljskimi cilji na področju primarne kmetijske proizvodnje je ovrednotena v skladu s pravili, določenimi v delu II, oddelek 1.1.1.1. Pomoč za varstvo okolja za podjetja, dejavna na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov, se lahko šteje za združljivo z notranjim trgov v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe, če izpolnjuje pogoje iz Smernic o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022. Pomoč za naložbe v energijsko učinkovitost, biogorivo in obnovljive vire energije je izključena s področja uporabe dela II, poglavji 2 in 3, saj mora biti taka pomoč v skladu s Smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za obdobje za leto 2022, razen če je izvzeta iz obveznosti priglasitve. Vendar pomoč za naložbe, povezane s primarno kmetijsko proizvodnjo v zvezi s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov energije ali proizvodnjo biogoriv na kmetijskih gospodarstvih, spada na področje uporabe teh smernic, če ta proizvodnja ne presegata povprečne letne porabe goriv ali energije zadevnega kmetijskega gospodarstva (del II, oddelek 1.1.1.1).

- (31) Smernice o regionalni državni pomoči ⁽¹⁹⁾ se zaradi posebnosti sektorja ne uporabljajo za pomoč za proizvodnjo primarnih proizvodov. Vendar pa se v obsegu, ki ga določajo te smernice, uporabljajo za predelavo in trženje kmetijskih proizvodov.

⁽¹¹⁾ UL C 249, 31.7.2014, str. 1.

⁽¹²⁾ UL C 198, 27.6.2014, str. 1.

⁽¹³⁾ UL C 80, 18.2.2022, str. 1.

⁽¹⁴⁾ UL C 25, 26.1.2013, str. 1.

⁽¹⁵⁾ UL C 508, 16.12.2021, str. 1.

⁽¹⁶⁾ UL C 188, 11.8.2009, str. 1.

⁽¹⁷⁾ UL C 188, 11.8.2009, str. 6.

⁽¹⁸⁾ Glej Sklep Komisije z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, UL L 7, 11.1.2012, str. 3), in Sporočilo Komisije – Okvir Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve (UL C 8, 11.1.2012, str. 15).

⁽¹⁹⁾ UL C 153, 29.4.2021, str. 1.

- (32) Splošna pravila o državni pomoči kakor tudi bolj specifične določbe iz teh smernic lahko zadevajo podjetja, dejavna v gozdarskem sektorju ali na podeželju. Kjer je primerno, se lahko pomoč podjetjem, dejavnim v gozdarskem sektorju ali na podeželju, šteje za združljivo pod pogoji in v skladu s splošnimi pravili Unije o državni pomoči (zlasti s smernicami o državni regionalni pomoči, okvirom za državno pomoč za raziskave, razvoj in inovacije ter Smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022).

2.4 **Opredelitve pojmov**

- (33) V teh smernicah:

- (1) „mladi aktivni kmet“ pomeni kmeta, kot ga opredeli država članica v svojem strateškem načrtu SKP ⁽²⁰⁾ v skladu s členom 4(5) Uredbe (EU) 2021/2115;
- (2) „*ad hoc* pomoč“ pomeni pomoč, ki ni dodeljena na podlagi sheme pomoči;
- (3) „slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami“ pomenijo neugodne vremenske razmere, na primer zmrzal, nevihte in točo, led, močan dež ali hudo sušo, ki v kmetijskem sektorju uničijo več kot 30 % povprečja proizvodnje, ki se izračuna na podlagi predhodnega triletnega ali štiriletnega obdobja ali triletnega povprečja v predhodnem petletnem ali osemletnem obdobju, brez najvišjih in najnižjih vnosov, v gozdarskem sektorju pa več kot 20 % proizvodnega potenciala gozdov;
- (4) „svetovanje“ pomeni celotno svetovanje v okviru ene in iste pogodbe;
- (5) „kmetijska dejavnost“ pomeni dejavnost, kot jo opredeli država članica v svojem strateškem načrtu SKP v skladu s členom 4(2) Uredbe (EU) 2021/2115;
- (6) „kmetijska površina“ pomeni vsako površino, kot jo opredeli država članica v svojem strateškem načrtu SKP v skladu s členom 4(3) Uredbe (EU) 2021/2115;
- (7) „kmetijsko gospodarstvo“ pomeni enoto, ki obsega zemljišče, prostore ter objekte in naprave, ki se uporabljajo za primarno kmetijsko proizvodnjo;
- (8) „kmetijski proizvod“ pomeni proizvode s seznama v Prilogi I k Pogodbi, razen ribiških proizvodov in proizvodov iz ribogojstva s seznama v Prilogi I k Uredbi (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²¹⁾;
- (9) „kmetijski sektor“ pomeni vsa podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, predelavi in trženju kmetijskih proizvodov;
- (10) „kmetijsko-gozdarski sistemi“ pomenijo sisteme rabe zemljišč, na katerih na istem zemljišču rastejo drevesa in se izvaja kmetijstvo;
- (11) „pomoč“ pomeni vsak ukrep, ki izpolnjuje vse pogoje iz člena 107(1) Pogodbe;
- (12) „intenzivnost pomoči“ pomeni bruto znesek pomoči, izražen kot odstotek upravičenih stroškov pred odbitkom davkov ali drugih dajatev;
- (13) „shema pomoči“ pomeni vsak akt, na podlagi katerega je mogoče brez nadaljnjih izvedbenih ukrepov dodeliti individualno pomoč podjetjem, opredeljenim v aktu na splošen in abstrakten način, ter vsak akt, na podlagi katerega je mogoče enemu ali več podjetjem dodeliti pomoč, ki ni povezana z določenim projektom, za nedoločen čas in/ali v nedoločenem znesku;

⁽²⁰⁾ Kadar morajo države članice v svojih strateških načrtih SKP opredeliti določene izraze (kot je „aktivni kmet“), jih mora za namene teh smernic Severna Irsko opredeliti v skladu z veljavnimi določbami teh smernic v prigrasitvi Komisiji v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

⁽²¹⁾ Uredba (EU) št. 1379/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ureditvi trgov za ribiške proizvode in proizvode iz ribogojstva in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1184/2006 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 104/2000 (UL L 354, 28.12.2013, str. 1).

- (14) „običajni tržni pogoji“ pomeni, da se pogoji transakcij med pogodbenicami ne razlikujejo od tistih, ki bi bili določeni med neodvisnimi podjetji, in ne vsebujejo nobenega elementa nedovoljenega dogovarjanja; vsaka transakcija, ki je rezultat odprtega, preglednega in nediskriminatornega postopka, izpolnjuje načelo običajnih tržnih pogojev;
- (15) „ukrepi biološke zaščite“ pomenijo upravljavske in fizične ukrepe za zmanjšanje tveganja za vnos, razvoj in širjenje bolezni v (a) populacijo živali ter iz nje in znotraj nje ali v (b) obrat, na območje, v kompartment, na prevozna sredstva ali v katere koli druge objekte, prostore ali na lokacije ter iz njih in znotraj njih;
- (16) „rodovniška knjiga“ pomeni rodovniško knjigo, kakor je opredeljena v členu 2, točka (12), Uredbe (EU) 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²²⁾;
- (17) „strateški načrt SKP“ pomeni strateški načrt SKP iz člena 1(1), točka (c), Uredbe (EU) 2021/2115;
- (18) „investicijska dela“ pomenijo dela, ki jih opravijo kmet osebno ali kmetovi delavci, da ustvarijo sredstva;
- (19) „sheme za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine“ pomenijo sheme pomoči, povezane s praksami gospodarjenja z zemljišči, katerih rezultat je povečano shranjevanje ogljika v živo biomaso, mrtvo organsko snov in tla z izboljšanjem zajemanja ogljika in/ali zmanjšanjem izpusta ogljika v ozračje;
- (20) „katastrofični dogodek“ pomeni nepredviden dogodek biotske ali abiotske narave, ki je posledica človekove dejavnosti ter povzroči znatne motnje v gozdnih strukturah, zaradi česar lahko nastane znatna gospodarska škoda za gozdarski sektor;
- (21) „grozd“ pomeni združenje neodvisnih podjetij, tudi novih podjetij, malih, srednjih in velikih podjetij, pa tudi svetovalnih organov ali raziskovalnih organizacij, ki je namenjeno pospeševanju gospodarske/ inovativne dejavnosti s spodbujanjem intenzivnega sodelovanja, skupno uporabo objektov in naprav, izmenjavo znanja in izkušenj ter z učinkovitim prispevanjem k prenosu znanja, mrežnemu povezovanju in razširjanju informacij med podjetji, ki grozd sestavljajo;
- (22) „ukrepi za obvladovanje in izkoreninjenje“ pomenijo ukrepe v zvezi z boleznimi živali, za katere je pristojni organ države članice uradno potrdil izbruh, ali v zvezi s škodljivimi organizmi rastlin ali invazivnimi tujerodnimi vrstami, za katere je pristojni organ države članice uradno potrdil njihovo prisotnost;
- (23) „datum dodelitve pomoči“ pomeni datum, ko se pravica do prejema pomoči prenese na upravičenca na podlagi veljavnega nacionalnega pravnega režima;
- (24) „okoljska nesreča“ pomeni specifično onesnaženje, kontaminacijo ali poslabšanje kakovosti okolja, ki je povezano z določenim dogodkom in je geografsko omejeno ter ki uniči več kot 30 % povprečne letne proizvodnje podjetja, ki deluje v kmetijskem sektorju, v predhodnem triletnem obdobju ali triletnega povprečja v predhodnem petletnem obdobju, brez najvišjih in najnižjih vnosov, v gozdarskem sektorju pa več kot 20 % proizvodnega potenciala gozdov; ne zajema splošnih okoljskih tveganj, ki niso povezana z določenim dogodkom, kot so podnebne spremembe ali onesnaženje zraka;
- (25) „načrt ocenjevanja“ pomeni dokument, ki zajema eno ali več shem pomoči in vsebuje vsaj naslednje vidike: cilje, ki bodo ocenjeni, vprašanja, uporabljena pri ocenjevanju, kazalnike rezultatov, predvideno metodo za izvedbo ocenjevanja, zahteve za zbiranje podatkov, predlagan časovni okvir ocenjevanja, vključno z datumi predložitve vmesnega in končnega ocenjevalnega poročila, opis neodvisnega organa, ki bo izvedel ocenjevanje, ali meril, ki se bodo uporabila za njegovo izbiro, ter načine za javno objavo ocene;

⁽²²⁾ Uredba (EU) 2016/1012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o zootehniških in genealoških pogojih za rejo, trgovino s čistopasemskimi plemenskimi živalmi, hibridnimi plemenskimi prašiči in njihovim zarodnim materialom ter za njihov vstop v Unijo ter o spremembi Uredbe (EU) št. 652/2014, direktiv Sveta 89/608/EGS in 90/425/EGS ter razveljavitvi določenih aktov na področju reje živali („Uredba o reji živali“) (UL L 171, 29.6.2016, str. 66).

- (26) „poginule živali“ pomenijo živali z določeno diagnozo ali brez nje, ki so bile usmrčene z evtanazijo ali so poginile, vključno z mrtvorojenimi in nerojenimi živalmi, na kmetiji ali v kakršnem koli drugem prostoru ali med prevozom, vendar niso bile zaklane za prehrano ljudi;
- (27) „hitro rastoča drevesa“ pomenijo hitro rastoči gozd, v katerem je obdobje do začetka sečnje najmanj 8 let in največ 20 let;
- (28) „naslednica davčne sheme“ pomeni shemo v obliki davčnih ugodnosti, ki je spremenjena različica predhodno obstoječe sheme v obliki davčnih ugodnosti in ki jo nadomešča;
- (29) „biogorivo iz prehranskih in krmnih poljščin“ pomeni biogorivo iz poljščin, ki se uporabljajo za živila in krmo, kot je opredeljeno v Direktivi (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²³⁾;
- (30) „živila“ pomenijo živila, ki niso kmetijski proizvodi in so navedena v Prilogi I k Uredbi (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁴⁾.
- (31) „gozd“ pomeni zemljišče, katerega površina presega 0,5 hektara, z drevesi, ki so višja od 5 metrov, in zastrtostjo, večjo od 10 %, ali drevesi, ki lahko dosežejo ta pragova *in situ*, in ne vključuje zemljišč, ki so pretežno v kmetijski ali urbani rabi ali gozd, kot ga opredeli in opredelitev uporablja država članica ali regija na podlagi obstoječe nacionalne zakonodaje ali sistema evidenc in kot je pojasnjeno Komisiji v priglasitvi, in, kadar se nanaša na intervencijo za razvoj podeželja, kot je določeno v strateškem načrtu SKP;
- (32) „bruto ekvivalent nepovratnih sredstev“ pomeni znesek pomoči, če bi bila upravičencu dodeljena v obliki nepovratnih sredstev, pred kakršnim koli odbitkom davkov ali drugih dajatev;
- (33) „individualna pomoč“ pomeni *ad hoc* pomoč in pomoč, ki je dodeljena posameznim upravičencem na podlagi sheme pomoči;
- (34) „neopredmetena sredstva“ pomenijo sredstva, ki nimajo fizične ali finančne oblike, kot so patenti, licence, strokovno znanje ali druga intelektualna lastnina;
- (35) „invazivna tujerodna vrsta“ pomeni invazivno tujerodno vrsto, ki zadeva Unijo, in invazivno tujerodno vrsto, ki zadeva državo članico, kot sta opredeljeni v členu 3(3) in 3(4) Uredbe (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁵⁾;
- (36) „velika podjetja“ pomenijo podjetja, ki ne izpolnjujejo pogojev iz Priloge I k Uredbi Komisije (EU) 2022/2472 ⁽²⁶⁾;
- (37) „lokalni trgi“ pomenijo eno od naslednjega:
- (a) trge v radiju 75 km od kmetije porekla proizvoda, v katerem se morajo izvajati dejavnosti predelave in prodaje končnemu potrošniku,
 - (b) trge, za katere so države članice določile prepričljivo alternativno opredelitev, v radiju največ 100 km;
- (38) „trženje kmetijskih proizvodov“ pomeni imeti na zalogi ali razstavljati z namenom prodaje, ponujati za prodajo, dobavljati ali na kateri koli drug način dajati na trg, razen prve prodaje, ki jo izvrši kmet prodajnemu posredniku ali predelovalcu, ter vsake dejavnosti, s katero se proizvod pripravi za tako prvo prodajo; prodaja, ki jo opravi primarni proizvajalec končnemu potrošniku, se šteje za trženje kmetijskih proizvodov, če se opravlja v ločenih, za to namenjenih prostorih ali obratih;

⁽²³⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

⁽²⁴⁾ Uredba (EU) št. 1151/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. novembra 2012 o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (UL L 343, 14.12.2012, str. 1).

⁽²⁵⁾ Uredba (EU) št. 1143/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. oktobra 2014 o preprečevanju in obvladovanju vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (UL L 317, 4.11.2014, str. 35).

⁽²⁶⁾ Uredba Komisije (EU) 2022/2472 z dne 14. decembra 2022 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju za združljive z notranjim trgovom z uporabo členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 327, 21.12.2022, str. 1).

- (39) „vzajemni sklad“ pomeni shemo za kmete, lastnike gozdov in upravljavce gozdov, ki jo država članica akreditira v skladu z nacionalnim pravom ter v okviru katere se kmetje, posestniki gozdov in upravljavci gozdov zavarujejo in prejmejo nadomestila za gospodarske izgube;
- (40) „neproizvodna naložba“ pomeni naložbo, ki ne povzroči znatnega povečanja vrednosti ali donosnosti kmetijskega gospodarstva;
- (41) „delovne operacije pred industrijsko predelavo“ pomenijo sečnjo, obsekovanje, lupljenje, razrez, skladiščenje, zaščitno obdelavo in sušenje lesa ter vse druge delovne operacije pred industrijskim žaganjem lesa na žagi; pa tudi žaganje, pri katerem je največja zmogljivost žaganja 20 000 m³ okroglega lesa za žaganje na leto;
- (42) „druge slabe vremenske razmere“ pomenijo neugodne vremenske razmere, ki niso slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami;
- (43) „najbolj oddaljene regije“ pomenijo regije iz člena 349, prvi odstavek, Pogodbe;
- (44) „škodljivi organizem rastline“ pomeni vsako vrsto, sev ali biotip rastline, živali ali povzročitelja bolezni, ki je škodljiv za rastline ali rastlinske proizvode;
- (45) „ukrepi za preprečevanje“ pomenijo ukrepe v zvezi z boleznijo živali, škodljivim organizmom rastline ali invazivno tujerodno vrsto, ki se še niso pojavili;
- (46) „primarna kmetijska proizvodnja“ pomeni proizvodnjo rastlinskih in živinorejskih proizvodov s seznama v Prilogi I k Pogodbi brez kakršnih koli nadaljnjih postopkov, ki bi spremenili naravo takih proizvodov;
- (47) „predelava kmetijskih proizvodov“ pomeni vsak postopek na kmetijskem proizvodu, po katerem proizvod ostane kmetijski proizvod, razen dejavnosti na kmetiji, potrebnih za pripravo živalskega ali rastlinskega proizvoda za prvo prodajo;
- (48) „skupina ali organizacija proizvajalcev“ pomeni skupino ali organizacijo, ki je ustanovljena za vsaj eno od naslednjega:
- (a) prilagajanje proizvodnje in obsega proizvodnje proizvajalcev, ki so člani skupine ali organizacije, zahtevam trga;
 - (b) skupno trženje blaga, vključno s pripravo za prodajo, centralizacijo prodaje in dobavo grosistom;
 - (c) oblikovanje skupnih pravil o informacijah o proizvodnji, predvsem glede spravila pridelka in razpoložljivosti;
 - (d) druge dejavnosti, ki jih lahko izvajajo skupine ali organizacije proizvajalcev, kot so na primer razvoj poslovnega znanja in izkušenj ter znanja in izkušenj na področju trženja, organizacija in olajšanje inovacijskih postopkov, skupno upravljanje zemljišč članov ter uporaba okolju prijaznih postopkov gojenja in pridelave, postopkov in tehnik, ki zagotavljajo dobrobit živali;
- (49) „zaščitena žival“ pomeni katero koli žival, ki je zaščitena z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo, vključno z živalskimi vrstami, za katere nacionalna zakonodaja določa posebna pravila za ohranitev populacije;
- (50) „vračljivo predplačilo“ pomeni posojilo za projekt, ki se izplača v enem ali več obrokih, pogoji za njegovo vračilo pa so odvisni od rezultata projekta;
- (51) „organizacija za raziskave in razširjanje znanja“ pomeni subjekt (kot so univerze ali raziskovalni inštituti, agencije za prenos tehnologije, posredniki za inovacije, v raziskave usmerjeni fizični in/ali virtualni skupni subjekti), ne glede na njegov pravni status ali način financiranja, katerega glavni cilj je neodvisna izvedba temeljnih raziskav, industrijskih raziskav ali eksperimentalnega razvoja, kot je določeno v Okviru za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije, ali obsežno razširjanje rezultatov teh dejavnosti prek poučevanja, objav ali prenosa znanja. Kadar tak subjekt opravlja tudi gospodarske dejavnosti, je treba financiranje, stroške in prihodke gospodarskih dejavnosti knjižiti ločeno. Podjetja, ki lahko imajo odločilen vpliv na takšen subjekt, na primer v vlogi delničarjev ali članov, ne smejo imeti prednostnega dostopa do rezultatov tega subjekta;

- (52) „kratka dobavna veriga“ pomeni dobavno verigo, ki vključuje omejeno število gospodarskih subjektov, zavezanih sodelovanju, lokalnemu gospodarskemu razvoju ter tesnim geografskim in socialnim odnosom med proizvajalci, predelovalci in potrošniki;
- (53) „mala infrastruktura“ pomeni infrastrukturo, pri kateri so upravičeni stroški omejeni na 2 milijona EUR;
- (54) „mali izvajalec“ pomeni mikro podjetje, kakor je opredeljeno v Priporočilu Komisije 2003/361 ⁽²⁷⁾, ali fizično osebo, ki se ne ukvarja z gospodarsko dejavnostjo v trenutku vloge za pomoč;
- (55) „manjši egejski otoki“ pomenijo manjše otoke iz člena 1(2) Uredbe (EU) št. 229/2013;
- (56) „MSP“ ali „mikro, mala in srednja podjetja“ pomenijo podjetja, ki izpolnjujejo merila iz Priloge I k Uredbi Komisije (EU) 2022/2472;
- (57) „začetek izvajanja projekta ali dejavnosti“ pomeni bodisi začetek dejavnosti ali gradbenih del, povezanih z naložbo, bodisi prvo pravno zavezujočo zavezo za naročilo opreme ali uporabo storitev ali vsako drugo zavezo, zaradi katere projekta ali dejavnosti ni več mogoče preklicati, odvisno od tega, kar nastopi prej; nakup zemljišč in pripravljala dela, kot je pridobivanje dovoljenj in opravljanje študij izvedljivosti, se ne štejejo za začetek izvajanja projekta ali dejavnosti; če so upravičeni stroški za nakup zemljišča enaki 100 % upravičenih stroškov naložbe, se nakup zemljišča iz točke (153)(a) in točke (502)(c) šteje za začetek izvajanja projekta ali dejavnosti;
- (58) „trajnostno gospodarjenje z gozdovi“ pomeni upravljanje in uporabo gozdnih zemljišč na način in v obsegu, ki ohranjata njihovo biotsko raznovrstnost, produktivnost, sposobnost obnavljanja, vitalnost ter trenutno in prihodnjo zmožnost za opravljanje ustreznih ekoloških, ekonomskih in družbenih funkcij na lokalni, nacionalni in svetovni ravni ter ki ne škodujeta drugim ekosistemom;
- (59) „opredmetena sredstva“ pomenijo sredstva, ki jih sestavljajo zemljišča, stavbe in obrati, stroji in oprema;
- (60) „transakcijski stroški“ pomenijo dodatne stroške, ki so povezani z izpolnjevanjem obveznosti, vendar jih ni mogoče neposredno pripisati izvajanju teh obveznosti ali vključiti v neposredno povrnjene stroške ali neposredno povrnjen izpad dohodka,
- (61) „stroški za teste na transmisivno spongiformno encefalopatijo (TSE) in bovino spongiformno encefalopatijo (BSE)“ pomenijo vse stroške, vključno s stroški za pribor za testiranje ter stroški za odvzem, prevoz, testiranje, shranjevanje in uničenje vzorcev, ki so potrebni za vzorčenje in laboratorijsko opravljanje testov skladno s poglavjem C Priloge X k Uredbi (ES) št. 999/2001 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽²⁸⁾;
- (62) „panjevci s hitro obhodnjo“ pomenijo drevesne vrste z oznako KN 06 02 9041, ki jih določijo države članice in vključujejo lesnate rastline trajnice, pri katerih korenike ali ostanki stebel po žetvi ostanejo v tleh, s poganjki, ki se pojavijo naslednjo sezono, in z najdaljšimi obhodnjami, ki jih določijo države članice;
- (63) „podjetje v težavah“ pomeni podjetje, ki izpolnjuje merila iz oddelka 2.2 Smernic Komisije o državni pomoči za reševanje in prestrukturiranje nefinančnih podjetij v težavah;
- (64) „standard Unije“ pomeni obvezen standard, predpisan z zakonodajo EU, ki določa raven, ki jo morajo doseči posamezna podjetja, zlasti glede okolja, higiene in dobrobiti živali, zato se standardi ali cilji, določeni na ravni Unije, ki so zavezujoči za države članice, ne pa tudi za posamezna podjetja, ne štejejo za „standarde Unije“;

⁽²⁷⁾ Priporočilo Komisije z dne 6. maja 2003 o opredelitvi mikro, malih in srednje velikih podjetij (UL L 124, 20.5.2003, str. 36).

⁽²⁸⁾ Uredba (ES) št. 999/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o določitvi predpisov za preprečevanje, nadzor in izkoreninjenje nekaterih transmisivnih spongiformnih encefalopatij (UL L 147, 31.5.2001, str. 1).

- (65) „mladi kmet“ pomeni kmeta, kot ga opredeli država članica v svojem strateškem načrtu SKP v skladu s členom 4(6) Uredbe (EU) 2021/2115;
- (66) za ohranjanje genskih virov v kmetijstvu in gozdarstvu:
- (a) „ohranjanje *in situ*“ v kmetijstvu pomeni ohranjanje genskega materiala v ekosistemih in naravnih habitatih ter ohranjanje in obnavljanje za preživetje sposobnih populacij vrst ali divjih pasem v njihovem naravnem okolju, v primeru udomačenih živalskih pasem ali gojenih rastlinskih vrst pa v okolju kmetije, kjer so razvile svoje razločevalne značilnosti;
 - (b) „ohranjanje *in situ*“ v gozdarstvu pomeni ohranjanje genskega materiala v ekosistemih in naravnih habitatih ter ohranjanje in obnavljanje za preživetje sposobnih populacijskih vrst v njihovem naravnem okolju;
 - (c) „ohranjanje na kmetijskem ali gozdarskem gospodarstvu“ pomeni ohranjanje *in situ* in razvoj na ravni kmetijskega ali gozdarskega gospodarstva;
 - (d) „ohranjanje *ex situ*“ pomeni ohranjanje genskega materiala za kmetijstvo ali gozdarstvo zunaj njegovega naravnega habitata;
 - (e) „zbiranje *ex situ*“ pomeni zbiranje genskega materiala za kmetijstvo ali gozdarstvo, ki se ohranja zunaj njegovega naravnega habitata;

2.5 Pomoč, ki jo je treba priglasiti

- (34) Kadar so izpolnjeni pogoji iz člena 107(1) Pogodbe, morajo države članice Komisiji priglasiti pomoč v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju v skladu s členom 108(3) Pogodbe. Države članice predlaganega ukrepa ne smejo izvesti, dokler postopek priglasitve iz člena 108(2) Pogodbe ne privede do končne odločitve, z izjemo ukrepov, ki izpolnjujejo pogoje iz Uredbe (EU) št. 2022/2472.
- (35) Za individualno pomoč, dodeljeno na podlagi sheme pomoči, še naprej velja obveznost priglasitve v skladu s členom 108(3) Pogodbe, če pomoč presega naslednje pragove za priglasitev:
- (a) za individualno pomoč za naložbe za predelavo kmetijskih proizvodov in njihovo trženje iz dela II, oddelek 1.1.1.3: upravičeni stroški presegajo 25 milijonov EUR ali skupna bruto protivrednost presega 12 milijonov EUR;
 - (b) za pomoč za promocijske kampanje iz dela II, oddelek 1.3.4: promocijske kampanje z letnim proračunom, ki presega 5 milijonov EUR;

POGLAVJE 3

Ocena združljivosti na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe

- (36) Komisija lahko na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe za združljivo z notranjim trgovom šteje državno pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti, kadar taka pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi.
- (37) Zato bo Komisija za oceno, ali se državna pomoč za kmetijstvo, gozdarstvo in podeželje lahko šteje za združljivo z notranjim trgovom, ugotovila, ali se z ukrepom pomoči pospešuje razvoj določene gospodarske dejavnosti (prvi pogoj) in ali ukrep spreminja trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi (drugi pogoj).
- (38) Komisija v tem oddelku pojasnjuje, kako bo izvedla oceno združljivosti. Določa splošne pogoje za združljivost ter po potrebi specifične pogoje za sheme pomoči in dodatne pogoje za individualno pomoč, za katero velja obveznost priglasitve.

- (39) Za oceno iz točke (37) bo Komisija upoštevala naslednje vidike:
- (a) *prvi pogoj: pomoč pospešuje razvoj gospodarske dejavnosti:*
- (i) opredelitev zadevne gospodarske dejavnosti (oddelek 3.1.1);
 - (ii) spodbujevalni učinek: pomoč mora spremeniti ravnanje zadevnih podjetij tako, da se ta začnejo ukvarjati z dodatno dejavnostjo, ki je ne bi opravljala brez pomoči ali bi jo opravljala v omejenem obsegu ali kako drugače oziroma na drugi lokaciji (oddelek 3.1.2);
 - (iii) pomoč ni v nasprotju z ustreznimi določbami in splošnimi načeli prava Unije (oddelek 3.1.3).
- (b) *drugi pogoj: pomoč ne vpliva neupravičeno na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi:*
- (i) potreba po intervenciji države: ukrep pomoči mora omogočiti bistveno izboljšanje, ki ga trg sam ne more doseči, na primer z odpravo posledic nedelovanja trga ali obravnavanjem pomislekov glede enakosti ali kohezije, kjer je to ustrezno (oddelek 3.2.1);
 - (ii) ustreznost ukrepa pomoči: predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za omogočanje lažjega razvoja gospodarske dejavnosti (oddelek 3.2.2);
 - (iii) sorazmernost pomoči (pomoč, omejena na najmanjšo potrebno pomoč): znesek in intenzivnost pomoči morata biti omejena na najnižjo vrednost, potrebno za zagotovitev dodatne naložbe ali dejavnosti zadevnih podjetij (oddelek 3.2.3);
 - (iv) preglednost pomoči: države članice, Komisija, gospodarski subjekti in javnost morajo imeti preprost dostop do vseh ustreznih aktov in informacij o pomoči, dodeljeni v skladu z njimi (oddelek 3.2.4);
 - (v) izogibanje škodljivim negativnim učinkom pomoči na konkurenco in trgovino (oddelek 3.2.5);
 - (vi) tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov, ki jih lahko ima pomoč na konkurenco in trgovino med državami članicami (preskus izravnave) (oddelek 3.2.6).
- (40) Nadalje se lahko za nekatere kategorije shem zahteva naknadna ocena skupnega učinka, kakor je določeno v točkah (639) do (645). V teh primerih lahko Komisija omeji trajanje shem (običajno na štiri leta ali manj) z možnostjo naknadne ponovne priglasitve njihovega podaljšanja.
- (41) Ti splošni pogoji združljivosti se uporabljajo za vso pomoč, zajeto v teh smernicah, razen če so v oddelkih 3.1 in 3.2 tega dela določena odstopanja zaradi posebnih pomislekov, ki veljajo za kmetijski sektor.

3.1 Prvi pogoj: pomoč pospešuje razvoj gospodarske dejavnosti

3.1.1 Gospodarska dejavnost, ki prejema pomoč

- (42) Komisija bo na podlagi informacij, ki jih bo predložila država članica, določila, katera gospodarska dejavnost bo podprta s priglašnim ukrepom.
- (43) Država članica mora dokazati, da je pomoč namenjena pospeševanju razvoja tako določene gospodarske dejavnosti.
- (44) Države članice morajo tudi opisati, ali in kako bo pomoč prispevala k doseganju ciljev SKP in v okviru navedene politike k ciljem Uredbe (EU) 2021/2115 ter natančneje opisati pričakovane koristi pomoči.
- (45) Komisija meni, da lahko pomoč za ukrepe za obvladovanje tveganja in kriz, dodeljena v skladu z delom II, oddelek 1.2, teh smernic, olajša razvoj tako določene gospodarske dejavnosti ali območja, ker brez pomoči tak razvoj morda ne bi potekal v enakem obsegu.

Dodatni pogoji za pomoč, ki jo je treba priglasiti posamično na podlagi sheme

- (46) Organ, ki dodeli pomoč, mora ob dodelitvi pomoči za naložbene projekte, ki jih je treba prigrasiti posamično na podlagi sheme iz točke (35), dokazati, da bo izbrani projekt prispeval k cilju sheme in s tem k ciljem pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju in na podeželju. V ta namen bi se morale države članice sklicevati na podatke, ki jih zagotovi vložnik, ki zaprosi za pomoč, in ki morajo vsebovati pozitivne učinke naložbe.

3.1.2 Spodbujevalni učinek

- (47) Pomoč v kmetijskem in gozdarskem sektorju in na podeželju se lahko šteje za združljivo z notranjim trgovom le, če ima spodbujevalni učinek. Spodbujevalni učinek nastopi, ko pomoč spremeni ravnanje podjetja tako, da se to začne ukvarjati z dodatno dejavnostjo, ki prispeva k razvoju sektorja in se je brez pomoči ne bi lotilo oziroma bi jo opravljalo v omejenem obsegu ali na drugačen način. Vendar pomoč ne sme subvencionirati stroškov dejavnosti, ki bi jih podjetje imelo v vsakem primeru, in ne sme biti nadomestilo za običajno poslovno tveganje, povezano z gospodarsko dejavnostjo.
- (48) Razen če zakonodaja Unije ali te smernice izrecno določajo izjeme, se ukrepi državne pomoči, ki so namenjeni le izboljšanju finančnega položaja podjetij in nikakor ne prispevajo k razvoju sektorja, ter zlasti pomoč, ki je dodeljena le na podlagi cene, količine, proizvodne enote ali enote proizvodnih sredstev, štejejo za pomoč za tekoče poslovanje, ki je nezdružljiva z notranjim trgovom. Poleg tega lahko takšna pomoč zaradi svoje narave vpliva na mehanizme, ki urejajo ureditev notranjega trga.
- (49) Pomoč, dodeljena v skladu z delom II, oddelka 1.2 in 2.8.5, bi morala biti omejena na pomoč podjetjem, dejavnim v kmetijskem in gozdarskem sektorju, ki se spoprijemajo z različnimi težavami kljub ustreznemu prizadevanju, da bi čim bolj omejila taka tveganja. Državna pomoč podjetij ne bi smela spodbujati k prevzemanju nepotrebnih tveganj. Podjetja, dejavna v kmetijskem in gozdarskem sektorju, bi morala sama nositi posledice nepreudarne izbire proizvodnih metod ali proizvodov.
- (50) Komisija iz razlogov, pojasnenih v točki (47), meni, da pomoč ne pomeni spodbude za upravičenca, kadar se je izvajanje zadevnega projekta ali dejavnosti začelo, preden je upravičenec pri nacionalnih organih vložil vlogo za pomoč.
- (51) Vloga za pomoč mora vsebovati vsaj ime vložnika in velikost podjetja, opis projekta ali dejavnosti, vključno z njegovo oziroma njeno lokacijo ter datumom začetka in konca, znesek pomoči, ki je potreben za izvedbo projekta, in upravičene stroške.
- (52) Poleg tega morajo velika podjetja v vlogi opisati stanje brez pomoči, tj. hipotetični scenarij ali alternativni projekt oziroma dejavnost, in predložiti dokumentarna dokazila v podporo hipotetičnemu scenariju, opisanemu v vlogi. Ta zahteva ne velja za občine, ki so avtonomne lokalne oblasti z letnim proračunom manj kot 10 milijonov EUR in z manj kot 5 000 prebivalci.
- (53) Organ, ki dodeljuje pomoč, mora ob prejemu vloge preveriti verodostojnost hipotetičnega scenarija in potrditi, da ima pomoč zahtevani spodbujevalni učinek. Hipotetični scenarij je verodostojen, če je resničen in se nanaša na dejavnike odločanja, ki prevladujejo v času odločitve upravičenca glede zadevnega projekta ali dejavnosti.
- (54) Za pomoč, dodeljeno v obliki davčnih ugodnosti, se šteje, da ima spodbujevalni učinek, če shema pomoči vzpostavi pravico do pomoči v skladu z objektivnimi merili in brez nadaljnjega uveljavljanja diskrecijske pravice države članice in če je bila shema pomoči sprejeta ter je veljala pred začetkom izvajanja projekta ali dejavnosti, za katero se zagotavlja pomoč. Slednji pogoj se ne uporablja za sheme, ki so naslednice davčnih shem, če je bila dejavnost vključena že v prejšnje davčne sheme v obliki davčnih ugodnosti.

- (55) Z odstopanjem od točk (50) do (54) se za naslednje vrste pomoči ne zahteva spodbujevalni učinek ali se zanje šteje, da imajo spodbujevalni učinek:
- (a) sheme pomoči za komasacijo zemljišč v skladu z delom II, oddelka 1.3.6 in 2.9.2, ter sheme pomoči z ekološkimi, varovalnimi in rekreacijskimi cilji v skladu z delom II, oddelek 2.8, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (i) shema pomoči določa pravico do pomoči v skladu z objektivnimi merili, ne da bi se država članica dodatno odločala po lastnem preudarku;
 - (ii) shema pomoči je bila sprejeta in je veljavna, preden upravičencu nastanejo upravičeni stroški v skladu z delom II, oddelki 1.3.6, 2.8 in 2.9.2,
 - (iii) shema pomoči zajema le MSP;
 - (b) pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev, v skladu z delom II, oddelek 1.1.6;
 - (c) pomoč za območja z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami v skladu z delom II, oddelek 1.1.7;
 - (d) pomoč za ukrepe informiranja v kmetijskem sektorju v skladu z delom II, oddelek 1.1.10.1, ki zajema dajanje informacij na voljo nedoločenemu številu upravičencev;
 - (e) pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, v skladu z delom II, oddelek 1.2.1.1;
 - (f) pomoč za nadomestilo škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, v skladu z delom II, oddelek 1.2.1.2;
 - (g) pomoč za nadomestilo stroškov preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja boleznih živali ali škodljivih organizmov rastlin ter pomoč za nadomestilo izgub zaradi navedenih boleznih živali in škodljivih organizmov rastlin v skladu z delom II, oddelek 1.2.1.3;
 - (h) pomoč za kritje stroškov odstranitve in uničenja poginulih živali v skladu z delom II, oddelek 1.2.1.4;
 - (i) pomoč za nadomestilo škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, v skladu z delom II, oddelek 1.2.1.5;
 - (j) pomoč za povrnitev škode v gozdovih, ki jo povzročijo živali, s katerimi se upravlja skladno z zakonodajo, v skladu z delom II, oddelek 2.8.5;
 - (k) pomoč za ukrepe informiranja v gozdarskem sektorju v skladu z delom II, oddelek 2.4, ki zajema dajanje informacij na voljo nedoločenemu številu upravičencev;
 - (l) pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine na kmetijskem gospodarstvu v skladu z delom II, oddelek 1.1.1.2, razen individualne pomoči, ki presega 500 000 EUR na podjetje in na naložbeni projekt;
 - (m) pomoč za promocijske ukrepe v skladu s točko (468)(b), (c) in (d);
 - (n) pomoč za dodatne stroške prevoza v skladu s točkama (480) in (481);
 - (o) pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem in gozdarskem sektorju v skladu z delom II, oddelka 1.3.7 in 2.9.1;
 - (p) pomoč za odpravo škode v gozdovih zaradi požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov rastlin, boleznih živali, katastrofičnih dogodkov in dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami, v skladu z delom II, oddelek 2.1.3;
 - (q) pomoč za kritje stroškov obdelave in preprečevanja širjenja škodljivih organizmov in boleznih dreves ter pomoč za povrnitev škode, ki jo povzročijo škodljivi organizmi in bolezni dreves v skladu z delom II, oddelek 2.8.1.

Dodatni pogoji za pomoč za naložbe, ki jo je treba prijaviti posamično

- (56) Država članica mora za pomoč za naložbe, ki jo je treba priglasiti posamično, poleg zahtev iz tega oddelka predložiti nedvoumna dokazila, da pomoč dejansko vpliva na izbrano naložbo. Država članica mora za celovito oceno predložiti ne le informacije v zvezi s projektom, ki prejema pomoč, ampak tudi celovit opis hipotetičnega scenarija, v skladu s katerim upravičencu noben javni organ ne bi dodelil nobene pomoči.
- (57) Države članice so pozvane, naj se opirajo na pristne in uradne dokumente, na primer uradne dokumente uprav podjetij, ocene tveganja, vključno z oceno tveganja, povezanega z določeno lokacijo, finančna poročila, notranje poslovne načrte, mnenja strokovnjakov in druge študije, povezane z naložbenim projektom, ki se ocenjuje. Ti dokumenti morajo biti posodobljeni glede na potek postopka odločanja o naložbi ali njegovi lokaciji. Državam članicam lahko pri dokazovanju spodbujevalnega učinka pomagajo dokumenti, ki vsebujejo informacije o napovedih glede povpraševanja in stroškov ter finančnih napovedih, dokumenti, ki so predloženi odboru za naložbe in ki podrobno opisujejo različne naložbene scenarije, ali dokumenti, ki so predloženi finančnim institucijam.
- (58) V zvezi s tem se lahko raven donosnosti oceni z uporabo metodologij, ki so ustaljene v zadevnem sektorju in ki lahko vključujejo metode za ocenjevanje neto sedanje vrednosti projekta (NVP) ⁽²⁹⁾ notranje stopnje donosa (IRR) ⁽³⁰⁾ ali povprečnega donosa na vložena sredstva (ROCE). Donosnost projekta je treba primerjati z običajnimi stopnjami donosa upravičenca pri drugih podobnih naložbenih projektih. Če te stopnje niso na voljo, se donosnost projekta primerja s stroški kapitala celotnega podjetja ali stopnjami donosa, ki so običajne v zadevnem sektorju.
- (59) Kadar ni znan noben hipotetični scenarij, se lahko spodbujevalni učinek predpostavlja, če obstaja likvidnostna vrzel. To je v primeru, ko stroški naložbe presegajo neto sedanjo vrednost pričakovanega poslovnega dobička naložbe na podlagi predhodnega poslovnega načrta.
- (60) Če pomoč ne spremeni ravnanja upravičenca s spodbujanjem dodatnih naložb, to pomeni, da nima pozitivnih učinkov na razvoj zadevnega sektorja. Zato pomoč ne bo upoštevana kot združljiva z notranjim trgovom, kadar se zdi, da bi bilo mogoče enake naložbe še vedno izvajati brez pomoči.

3.1.3 Neobstoj kršitve ustreznih določb in splošnih načel prava Unije

- (61) Pomoč se ne more šteti za združljivo s skupnim trgovom, če so ukrep državne pomoči, z njim povezani pogoji, vključno z metodo njegovega financiranja, kadar je ta metoda sestavni del ukrepa državne pomoči, ali dejavnost, ki jo financira, povezani s kršitvijo zadevnega prava EU ⁽³¹⁾.
- (62) Čeprav se za kmetijski sektor na splošno uporabljajo pravila o državni pomoči, zaradi njegove specifičnosti ⁽³²⁾ za njihovo uporabo kljub vsemu veljajo določbe iz uredb prvega stebra SKP. To pomeni, da uporaba ukrepov državne pomoči s strani držav članic ne more imeti prednosti pred Uredbo (EU) št. 1308/2013 ⁽³³⁾. Zato Komisija ne bo odobrila državne pomoči, ki ni združljiva z določbami o skupni ureditvi trga ali ki bi ovirala pravilno delovanje skupne ureditve.

⁽²⁹⁾ Neto sedanja vrednost projekta je razlika med pozitivnimi in negativnimi denarnimi tokovi v obdobju trajanja naložbe, diskontirana na njihovo trenutno vrednost (običajno z uporabo stroškov kapitala).

⁽³⁰⁾ Notranja stopnja donosa ne temelji na računovodskem dobičku v danem letu, temveč upošteva prihodnje denarne tokove, ki jih vlagatelj pričakuje v celotni življenjski dobi naložbe. Opredeljena je kot diskontna stopnja, za katero je neto sedanja vrednost denarnih tokov enaka nič.

⁽³¹⁾ Glej na primer sodbo z dne 19. septembra 2000, Nemčija/Komisija, C-156/98, EU:C:2000:467, točka 78, sodbo z dne 12. decembra 2002, Francija/Komisija, ECLI:EU:C:2002:753, C-456/00, točka 30, sodbo z dne 22. decembra 2008, Regie Networks, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, točke 94 do 116, sodbo z dne 14. oktobra 2010, Nuova Agricast/Komisija, C-67/09 P, EU:C:2010:607, točka 51, in sodbo z dne 22. septembra 2020, Avstrija/Komisija, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, točka 44.

⁽³²⁾ Glej točke (6)–(10) teh smernic.

⁽³³⁾ Sodba z dne 26. junija 1979, Pigs and Bacon Commission/McCarren, C-177/78, ECLI:EU:C:1979:164, točka 11, sodba z dne 12. decembra 2002, Francija/Komisija, ECLI:EU:C:2002:753, C-456/00, točka 30, sodba z dne 14. novembra 2017, Président de l'Autorité de la concurrence/Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) in drugi, C-671/15, ECLI:EU:C:2017:860, točka 37.

- (63) Poleg tega državna pomoč, pri kateri je pogoj za dodelitev ta, da mora podjetje, ki prejme pomoč, uporabiti nacionalne proizvode ali storitvene, in pomoč, ki upravičenemu podjetju omejuje možnost izkoriščanja rezultatov raziskav, razvoja in inovacij v drugih državah članicah, ne moreta biti razglašeni za združljivi z notranjim trgom
- (64) Komisija ne bo odobrila pomoči za izvozne dejavnosti v tretje države ali v države članice, ki bi bile neposredno povezane z izvoženimi količinami, pomoči, ki je pogojena s prednostno uporabo domačega blaga pred uvoženim, ali pomoči za vzpostavitev in delovanje distribucijskega omrežja ali za druge izdatke, povezane z izvoznimi dejavnostmi. Pomoč za kritje stroškov sodelovanja na sejnih, raziskav ali svetovalnih storitev, potrebnih za uvajanje novega ali obstoječega proizvoda na novem trgu, načeloma ne pomeni izvozne pomoči.
- 3.2 **Drugi pogoj: pomoč ne vpliva neupravičeno na trgovinske pogoje v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi**
- (65) V skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe se pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij lahko šteje za združljivo s skupnim trgom samo, če „ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi“.
- (66) V tem oddelku je določena metoda izvajanja diskrecijske pravice Komisije pri izvajanju ocenjevanja glede drugega pogoja ocenjevanja združljivosti iz točke (39)(b).
- (67) Vsak ukrep pomoči po svoji naravi povzroči izkrivljanje konkurence in vpliva na trgovino med državami članicami. Vendar pa bo Komisija preverila, ali je pomoč potrebna, ustrezna, sorazmerna in pregledna, da bi ugotovila, ali so izkrivljalno učinki pomoči omejeni na najmanjše možne.
- (68) Komisija bo nato ocenila izkrivljalno učinek zadevne pomoči na konkurenco in trgovinske pogoje. Nato bo pretehtala pozitivne učinke pomoči in njene negativne učinke na konkurenco in trgovino. Če bodo pozitivni učinki prevladali nad negativnimi, bo Komisija pomoč razglasila za združljivo.
- (69) Skladnost pomoči s pogoji iz oddelkov 3.2.1 do 3.2.5 tega poglavja je treba obravnavati v posebnem okviru SKP.
- 3.2.1 *Potreba po intervenciji države*
- (70) Za oceno, ali je za doseganje predvidenega rezultata potrebna državna pomoč, je treba najprej opredeliti težavo. Državna pomoč mora biti usmerjena v primere, ko lahko pomoč prinese bistven razvoj, ki ga trg sam ne more doseči, za dejavnost, za katero se zagotavlja pomoč, ali zadevno naložbo, na primer z odpravo nedelovanja trga. Ukrepi državne pomoči lahko pod določenimi pogoji dejansko odpravijo nedelovanje trga in s tem prispevajo k učinkovitemu delovanju trgov ter izboljšanju konkurenčnosti.
- (71) Komisija za namene teh smernic meni, da trg ne dosega pričakovanih ciljev brez intervencije države v zvezi z ukrepi pomoči, ki izpolnjujejo specifične pogoje, določene v delu I. Zato bi bilo treba tako pomoč šteti za potrebno.

3.2.2 Ustreznost pomoči

- (72) Predlagani ukrep pomoči mora biti ustrezen instrument politike za obravnavanje zadevnega cilja politike. Pomembno se je zavedati, da za doseganje navedenih ciljev morda obstajajo drugi, boljši instrumenti, na primer reguliranje, tržno zasnovani instrumenti, razvoj infrastrukture in izboljšanje poslovnega okolja. V ta namen mora država članica dokazati, da sta pomoč in njena zasnova ustrezni za doseganje cilja ukrepa, v katerega je pomoč ciljno usmerjena.

Ustreznost v primerjavi z drugimi instrumenti politike

- (73) Komisija meni, da je pomoč, dodeljena v kmetijskem in gozdarskem sektorju, ki izpolnjuje specifične pogoje, določene v ustreznih oddelkih dela II, ustrezen instrument politike.
- (74) Če se država članica odloči uvesti ukrep, podoben ukrepu za razvoj podeželja, ki se financira izključno iz nacionalnih sredstev, vendar je ista intervencija hkrati predvidena tudi v ustreznem strateškem načrtu SKP, mora dokazati prednosti takega nacionalnega instrumenta pomoči v primerjavi z zadevnim strateškim načrtom SKP.

Ustreznost v primerjavi z različnimi instrumenti pomoči

- (75) Pomoč se lahko dodeli v različnih oblikah. Vendar bi morale države članice zagotoviti, da se pomoč dodeli v obliki, ki bo verjetno povzročila najmanjše izkrivljanje trgovine in konkurence.
- (76) Kadar je za ukrep pomoči predvidena specifična oblika, kot je opisano v delu II, se taka oblika šteje za ustrezen instrument pomoči za namene teh smernic.
- (77) Če je pomoč dodeljena končnemu upravičencu v obliki subvencionirane storitve, tj. posredno, v naravi, in izplačana ponudniku zadevne storitve ali dejavnosti, se ocena združljivosti v skladu s členom 107(3), točka (c) Pogodbe, kot je določena tem delu, in specifični pogoji iz teh smernic uporabljajo za končnega upravičenca.
- (78) Komisija meni, da je pomoč, dodeljena v obliki, določeni v ustreznih intervencijah za razvoj podeželja, sofinancirana iz EKSRP ali dodeljena kot dodatno financiranje za take sofinancirane intervencije za razvoj podeželja, ustrezen instrument pomoči.
- (79) V zvezi s pomočjo za naložbe, ki ni vključena v strateški načrt SKP ali kot dodatno financiranje takih intervencij za razvoj podeželja, mora država članica, če je pomoč dodeljena v oblikah, ki zagotavljajo neposredno denarno korist (npr. neposredna nepovratna sredstva, davčne oprostitve ali znižanja davkov, prispevki za socialno varnost ali drugi obvezni prispevki itd.), utemeljiti, zakaj so druge, potencialno manj izkrivljaljoče oblike pomoči, kot so vračljiva predplačila ali oblike pomoči, ki temeljijo na dolžniških ali kapitalskih instrumentih (npr. posojila z nizko obrestno mero ali subvencije obrestne mere, državna jamstva ali drugačen način zagotavljanja kapitala pod ugodnimi pogoji), manj primerne.
- (80) V zvezi z gozdarskimi ukrepi iz dela II, oddelek 2.8, teh smernic morajo države članice dokazati, da ekoloških, varovalnih in rekreacijskih ciljev, za katere si prizadevajo, ni mogoče doseči z gozdarskimi ukrepi, podobnimi ukrepom za razvoj podeželja, iz dela II, poglavja 2.1 do 2.7.
- (81) V primeru več kategorij pomoči, kot so pomoč za kritje stroškov dejavnosti tržnih raziskav, zasnove in oblikovanja proizvodov in za pripravo vlog za priznanje shem kakovosti, pomoč za ukrepe za prenos znanja in informacij, pomoč za storitve svetovanja, pomoč za storitve nadomeščanja na kmetijskem gospodarstvu, pomoč za promocijske ukrepe, pomoč za nadomestilo za stroške preprečevanja in izkoreninjenja boleznih živali, škodljivega organizma rastline in invazivne tujerodne vrste ter pomoč za živinorejski sektor, se mora pomoč končnim upravičencem dodeliti v obliki subvencioniranih storitev. V teh primerih se pomoč izplača ponudniku zadevne storitve ali dejavnosti.

- (82) Ocenjevanje združljivosti ukrepa pomoči z notranjim trgom ne vpliva na veljavna pravila za javna naročila ter na načela preglednosti, odprtosti in nediskriminacije v postopku za izbiro ponudnika storitve.

3.2.3 Sorazmernost pomoči

- (83) Šteje se, da je pomoč sorazmerna, če je znesek pomoči na upravičenca omejen na najnižji znesek, potreben za izvedbo dejavnosti, za katero se dodeli pomoč.

Največje intenzivnosti pomoči in najvišji zneski pomoči

- (84) Komisija meni, da bi moral biti znesek pomoči zato, da je pomoč sorazmerna, načeloma nižji od upravičenih stroškov. To ne posega v pravila za okoljske ali druge javne spodbude, izrecno določene v delu II, oddelki 1.2.2, 2.1.4 in 2.3.

- (85) Da se zagotovijo predvidljivost in enaki pogoji delovanja, Komisija za pomoč uporablja največje intenzivnosti pomoči. Kadar največje intenzivnosti pomoči ni mogoče določiti, na primer v primeru zagonske pomoči za mlade kmete in razvoj malih kmetij, bi bilo treba določiti najvišje zneske pomoči, opredeljene v nominalnem smislu, da bi zagotovili sorazmernost pomoči.

- (86) Merilo sorazmernosti se šteje za izpolnjeno, če so upravičeni stroški pravilno izračunani in so upoštevane največje intenzivnosti pomoči ali najvišji zneski pomoči, določeni v delu II.

- (87) Največjo intenzivnost pomoči in znesek pomoči mora organ, ki dodeli pomoč, izračunati ob dodelitvi pomoči. Upravičene stroške je treba podpreti z dokumentarnimi dokazili, ki morajo biti razumljiva, podrobna in posodobljena. Pri izračunu intenzivnosti pomoči in upravičenih stroškov se morajo uporabiti samo zneski, od katerih niso bili odbiti nobeni davki ali druge dajatve.

- (88) Davek na dodano vrednost (DDV) ni upravičen do pomoči, razen kadar na podlagi nacionalne zakonodaje o DDV ni izterljiv.

- (89) Kadar se pomoč ne dodeli v obliki nepovratnih sredstev, ampak v drugi obliki, je znesek pomoči enak bruto ekvivalentu pomoči.

- (90) Pomoč, plačljiva v več obrokih, se diskontira na vrednost, ki jo je imela ob dodelitvi pomoči. Upravičeni stroški se diskontirajo na vrednost, ki so jo imeli ob dodelitvi pomoči. Obrestna mera, ki se uporablja za diskontiranje, je diskontna stopnja, ki velja na datum dodelitve pomoči.

- (91) Pomoč, za katero obveznost plačila nastane v prihodnosti, vključno s pomočjo, plačljivo v več obrokih, se diskontira na vrednost, ki jo je imela ob dodelitvi.

- (92) Kadar je pomoč dodeljena v obliki davčnih ugodnosti, se diskontiranje obrokov pomoči opravi na osnovi diskontnih stopenj, ki veljajo v različnih trenutkih, ko davčna ugodnost stopi v veljavo.

- (93) Države članice lahko določijo znesek pomoči za ukrepe ali vrste dejavnosti iz dela II, oddelki 1.1.4, 1.1.5, 1.1.6, 1.1.7, 1.1.8, 2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.2 in 2.3, na podlagi standardnih predpostavk glede dodatnih stroškov in izpada dohodka. Države članice bi morale zagotoviti, da izračuni in ustrezna pomoč izpolnjujejo vse naslednje pogoje:

- (a) vsebujejo samo preverljive elemente;
- (b) temeljijo na številkah, ki so ustrezno strokovno utemeljene;
- (c) jasno navajajo vir uporabljenih podatkov;

- (d) so razdeljeni tako, da po potrebi upoštevajo regionalne oziroma lokalne pogoje ter dejansko rabo zemljišča;
- (e) ne vsebujejo elementov, povezanih s stroški naložbe.
- (94) Ne glede na točko (93), se lahko pomoč, razen pomoči iz dela II, oddelka 1.2 in 2.8.5, dodeli v skladu z naslednjimi možnostmi poenostavljenega obračunavanja stroškov:
- (a) stroškov na enoto;
- (b) pavšalnih zneskov;
- (c) pavšalnega financiranja.
- (95) Znesek pomoči iz točke (94) je treba določiti na enega od naslednjih načinov:
- (a) s pošteno, pravično in preverljivo metodo izračuna, ki temelji na enem ali več od naslednjega:
- (i) statističnih podatkih, drugih objektivnih informacijah ali strokovni presoji;
- (ii) preverjenih preteklih podatkih o posameznih upravičencih;
- (iii) uporabi običajnih praks stroškovnega računovodstva posameznih upravičencev;
- (b) v skladu s pravili za uporabo ustreznih stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj, ki se uporabljajo v politikah Unije za podobno vrsto dejavnosti.
- (96) Kar zadeva sofinancirane ukrepe, se lahko zneski upravičenih stroškov izračunajo v skladu z možnostmi poenostavljenega obračunavanja stroškov iz Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁴⁾ ter Uredbe (EU) 2021/2115.
- (97) Komisija bo pri ocenjevanju združljivosti pomoči upoštevala zavarovanje, ki ga je upravičenec do pomoči sklenil ali bi ga lahko sklenil. Glede pomoči za nadomestitev izgub, ki so jih povzročile slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, se lahko za preprečitev tveganja izkrivljanja konkurence pomoč z največjo intenzivnostjo pomoči dodeli le podjetju, ki ga zavarovanje za takšne izgube ne more biti kriti. Zato je treba za nadaljnje izboljšanje obvladovanja tveganja upravičence spodbujati k sklenitvi zavarovanja, kadar je to mogoče.
- Dodatni pogoji za pomoč za naložbe, ki jo je treba priglasiti posamično, in pomoč za naložbe velikih podjetij v okviru priglašeni shem*
- (98) Praviloma se bo pomoč za naložbe, ki jo treba priglasiti posamično, štela za omejeno na najmanjšo potrebno, če znesek pomoči ustreza neto dodatnim stroškom izvajanja naložbe na zadevnem območju glede na hipotetični scenarij brez pomoči ⁽³⁵⁾, pri čemer so zgornja meja največje intenzivnosti pomoči. Podobno morajo države članice v primeru pomoči za naložbe, ki se dodeli velikim podjetjem v okviru priglašeni shem, zagotoviti, da je znesek pomoči omejen na najmanjšega potrebnega, kar se določi na osnovi pristopa „neto dodatnih stroškov“, pri čemer so zgornja meja največje intenzivnosti pomoči.
- (99) Znesek pomoči ne bi smel presežati najnižjega zneska, ki je potreben za zadostno donosnost projekta. Znesek pomoči, na primer, ne bi smel povzročiti povečanja njegove notranje stopnje donosa nad običajne stopnje donosa zadevnega podjetja pri drugih podobnih naložbenih projektih oziroma, če navedene stopnje niso na voljo, povečanja njegove notranje stopnje donosa, tako da je ta višja od stroškov kapitala celotnega podjetja, ki so običajni za zadevni sektor.

⁽³⁴⁾ Uredba (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko (UL L 231, 30.6.2021, str. 159).

⁽³⁵⁾ Pri primerjavi hipotetičnih scenarijev je treba pomoč diskontirati z enakim faktorjem kot ustrezne naložbene in hipotetične scenarije.

- (100) Pri pomoči za naložbe velikim podjetjem v okviru priglašanih shem mora država članica zagotoviti, da znesek pomoči ustreza neto dodatnim stroškom izvajanja naložb na zadevnem območju glede na hipotetični scenarij brez pomoči. Uporabiti se mora metoda, določena v točki (99), skupaj z največjimi dovoljenimi intenzivnostmi pomoči kot zgornjo mejo.
- (101) Glede pomoči za naložbe, ki jo je treba priglasiti posamično, bo Komisija z uporabo metode iz točke (99) preverila, ali znesek pomoči presega najnižji znesek, potreben za zadostno donosnost projekta. Izračuni, ki se uporabljajo za analizo spodbujevalnega učinka, se lahko uporabljajo tudi pri ocenjevanju, ali je pomoč sorazmerna. Država članica mora dokazati sorazmernost na podlagi dokumentacije iz točke (57).
- (102) Točke (98) do (101) ne veljajo za občine, ki so avtonomne lokalne skupnosti z letnim proračunom manj kot 10 milijonov EUR in z manj kot 5 000 prebivalci.

Kumulacija pomoči

- (103) Pomoč se lahko dodeli hkrati na podlagi več shem ali skupaj z *ad hoc* pomočjo, pod pogojem, da skupni znesek državne pomoči za dejavnost ali projekt ne presega zgornjih meja pomoči iz teh smernic.
- (104) Pomoč z opredeljivimi upravičenimi stroški se lahko kumulira s katero koli drugo državno pomočjo, če se te pomoči nanašajo na različne opredeljive upravičene stroške. Pomoč z opredeljivimi upravičenimi stroški se lahko kumulira s katero koli drugo državno pomočjo v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ki se deloma ali v celoti prekrivajo, samo če se s tako kumulacijo ne preseže največje intenzivnosti pomoči ali zneska pomoči, ki se uporablja za to vrsto pomoči v skladu s temi smernicami.
- (105) Pomoč brez opredeljivih upravičenih stroškov iz dela II, oddelek 1.1.2, se lahko kumulira s katero koli drugo državno pomočjo z opredeljivimi upravičenimi stroški. Pomoč brez opredeljivih upravičenih stroškov se lahko kumulira z drugimi državnimi pomočmi brez opredeljivih upravičenih stroškov do najvišjega ustreznega praga skupnega financiranja, določenega glede na specifične okoliščine posameznega primera na podlagi teh smernic, drugih smernic o državni pomoči, uredbe o skupinskih izjemah ali sklepa, ki ga je sprejela Komisija.
- (106) Državna pomoč za kmetijski sektor se ne sme kumulirati s plačili iz členov 145 in 146 Uredbe (EU) 2021/2115 v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s tako kumulacijo presežena intenzivnost ali znesek pomoči, ki sta določena v teh smernicah.
- (107) Državna pomoč, dodeljena na podlagi dela II, oddelki 1.1.4, 1.1.5 in 1.1.8, se ne bi smela kumulirati s plačili iz člena 31 Uredbe (EU) 2021/2115 v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s tako kumulacijo presežena intenzivnost ali znesek pomoči, ki sta določena v teh smernicah.
- (108) Kadar so finančna sredstva Unije, ki jih centralno upravljajo institucije, agencije, skupna podjetja ali drugi organi Unije, ki niso pod neposrednim ali posrednim nadzorom držav članic, združena z državno pomočjo, se bo pri ugotavljanju, ali so bili spoštovani pragovi za prigrasitev in največje intenzivnosti pomoči ter zgornje meje, upoštevala le državna pomoč, če skupni znesek javnega financiranja, ki je bilo dodeljeno v zvezi z istimi upravičenimi stroški, ne presega najugodnejših stopenj financiranja, določenih v veljavnih predpisih prava Unije.
- (109) Pomoč, odobrena v skladu s temi smernicami, se ne sme kumulirati z nobeno pomočjo *de minimis* v zvezi z istimi upravičenimi stroški, če bi bila s tako kumulacijo presežena intenzivnost ali znesek pomoči, ki sta določena v teh smernicah.

- (110) Pomoč za naložbe, katerih cilj je obnova kmetijskega proizvodnega potenciala iz točke (152)(d), se ne sme kumulirati s pomočjo za nadomestilo materialne škode iz dela II, oddelki 1.2.1.1, 1.2.1.2 in 1.2.1.3.
- (111) Zagonska pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v kmetijskem sektorju iz dela II, oddelek 1.1.3, se ne bi smela kumulirati z ustrežno podporo za skupine in organizacije proizvajalcev v kmetijskem sektorju iz člena 77 Uredbe (EU) 2021/2115. Zagonska pomoč za mlade kmete, zagonska pomoč za razvoj malih kmetij in zagonska pomoč za kmetijske dejavnosti iz dela II, oddelek 1.1.2, se ne bi smela kumulirati z ustrežno podporo iz člena 75 Uredbe (EU) 2021/2115, če bi zaradi take kumulacije znesek pomoči presegel znesek, določen v teh smernicah.

3.2.4 Preglednost

- (112) Države članice morajo v iskalniku Evropske komisije za preglednost dodeljevanja pomoči ⁽³⁶⁾ ali na celovitem spletišču o državni pomoči na nacionalni ali regionalni ravni zagotoviti objavo naslednjih informacij:
- (a) celotno besedilo sheme pomoči in njenih izvedbenih določb ali pravno podlago za individualno pomoč ali povezavo na ta besedila,
- (b) identiteto pristojnih organov za dodelitev pomoči;
- (c) identiteto posameznih upravičencev ⁽³⁷⁾, obliko in znesek pomoči, dodeljene posameznemu upravičencu, datum dodelitve, vrsto podjetja (MSP / veliko podjetje), regijo, v kateri se nahaja upravičenec (na ravni NUTS II), in glavno gospodarsko panogo, v kateri upravičenec izvaja svoje dejavnosti (na ravni skupine NACE). Taka zahteva se lahko opusti v zvezi z individualno pomočjo, ki ne presega naslednjih pragov:
- (i) 10 000 EUR za upravičence, dejavne v primarni kmetijski proizvodnji;
- (ii) 100 000 EUR za upravičence v sektorjih predelave in trženja kmetijskih proizvodov, v gozdarskem sektorju ali v dejavnostih, ki ne spadajo v področje uporabe člena 42 Pogodbe.
- (113) Za sheme pomoči v obliki davčnih ugodnosti se informacije o zneskih individualne pomoči lahko podajo v naslednjih razponih (v milijonih EUR): 0,01–0,1 izključno za primarno kmetijsko proizvodnjo; 0,1 do 0,5; 0,5 do 1; 1 do 2; 2 do 5; 5 do 10; 10 do 30 ter 30 in več.
- (114) Take informacije morajo biti objavljene po sprejetju sklepa o dodelitvi pomoči, hraniti se morajo najmanj 10 let in biti brez omejitev na voljo splošni javnosti ⁽³⁸⁾.
- (115) Države članice morajo zaradi preglednosti poročati in izvajati revizije, kot je zahtevano v delu III, poglavje 2.

⁽³⁶⁾ „Javni iskalnik po podatkovni zbirki državne pomoči“, na voljo na naslednjem spletnem mestu: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=sl>.

⁽³⁷⁾ Komisija glede na legitimni interes za preglednost pri zagotavljanju informacij javnosti pri tehtanju potreb po preglednosti glede na pravice, ki izhajajo iz pravil o varstvu podatkov, ugotavlja, da je objava imena upravičenca do pomoči, kadar je upravičenec do pomoči fizična oseba ali pravna oseba, ki ima imena fizičnih oseb, upravičena (glej sodbo v zadevi Volker und Markus Schecke in Eifert, C-92/09, točka 53), ob upoštevanju člena 49(1)(g) Uredbe 2016/679. Pravila o preglednosti so namenjena doseganju boljše skladnosti, večje odgovornosti, medsebojnim strokovnim pregledom in navsezadnje učinkovitejši javni porabi. Ta cilj prevlada nad pravicami do varstva podatkov fizičnih oseb, ki prejemajo javno podporo.

⁽³⁸⁾ Te informacije se morajo objaviti v šestih mesecih od datuma dodelitve pomoči (oziroma v primeru pomoči v obliki davčne ugodnosti v enem letu od datuma davčne napovedi). V primeru nezakonite pomoči morajo države članice te informacije objaviti naknadno, in sicer najpozneje v šestih mesecih od datuma sklepa Komisije. Informacije morajo biti na voljo v formatu, ki omogoča iskanje, izpis in enostavno spletno objavo podatkov, na primer v formatu CSV ali XML.

3.2.5 Izogibanje škodljivim negativnim učinkom na konkurenco in trgovino

- (116) Pomoč za kmetijski in gozdarski sektor in podeželje lahko povzroči izkrivljanje proizvodnega trga. Da je pomoč združljiva, mora biti negativnih učinkov ukrepa pomoči v smislu izkrivljanja konkurenca in vpliva na trgovino med državami članicami čim manj.
- (117) Komisija bo ob upoštevanju informacij, ki jih zagotovi država članica o zadevnih proizvodnih trgih, tj. trgih, na katere vpliva sprememba ravnanja upravičenca do pomoči, opredelila trge, na katere vpliva pomoč. Pri ocenjevanju negativnih učinkov ukrepa pomoči bo svojo analizo izkrivljanja konkurenca osredotočila na predvidljiv vpliv, ki ga ima pomoč v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju na konkurenco med podjetji na prizadetih proizvodnih trgih ⁽³⁹⁾.
- (118) Če je pomoč v izhodišču dobro usmerjena, sorazmerna in omejena na neto dodatne stroške, se negativen vpliv pomoči omili in tveganje, da bi pomoč škodljivo izkrivljala konkurenco, je bolj omejeno. Drugič, Komisija določi največje intenzivnosti pomoči ali zneske pomoči. Cilj je preprečiti uporabo državne pomoči za projekte, pri katerih razmerje med zneskom pomoči in upravičenimi stroški velja za zelo visoko in je še posebej verjetno, da bo izkrivljajoče. Na splošno velja, da večji, kot so verjetni pozitivni učinki projekta, ki prejema pomoč, in večja, kot je verjetna potreba po pomoči, večja bo zgornja meja intenzivnosti pomoči.
- (119) Vendar lahko pomoč tudi v primerih, ko je potrebna in sorazmerna, povzroči spremembo vedenja upravičencev, kar povzroči izkrivljanje konkurenca. Navedeno je bolj verjetno v kmetijskem sektorju, ki se od ostalih trgov razlikuje po specifični strukturi primarne kmetijske proizvodnje, za katero je značilna udeležba velikega števila malih podjetij. Na takšnih trgih je tveganje za izkrivljanje konkurenca veliko, čeprav so dodeljeni le majhni zneski.

Sheme pomoči za naložbe za predelavo in trženje kmetijskih proizvodov ter v gozdarskem sektorju

- (120) Glede na to, da ima lahko pomoč za naložbe podjetjem, ki so dejavna v sektorju predelave in trženja kmetijskih proizvodov, in podjetjem, ki so dejavna v drugih sektorjih, npr. v sektorju živilske predelave, podobne izkrivljajoče učinke na konkurenco in trgovino, se morajo splošni nazori politike konkurenca uporabljati enako za vse navedene sektorje. Zato se morajo v zvezi s pomočjo za naložbe za predelavo in trženje kmetijskih proizvodov ter v gozdarskem sektorju upoštevati pogoji iz točk (121) do (133).
- (121) Sheme pomoči ne smejo povzročati znatnega izkrivljanja konkurenca in trgovine. Zlasti velja, da lahko sheme pomoči za naložbe kumulativno vseeno povzročijo visoko raven izkrivljanja tudi v primeru, ko se lahko izkrivljanje šteje za omejeno na ravni posamezne pomoči (pod pogojem, da so izpolnjeni vsi pogoji za pomoč za naložbe). Pri shemi pomoči za naložbe, osredotočeni na določene sektorje, je tveganje za taka izkrivljanja še bolj izrazito.
- (122) Zato mora zadevna država članica dokazati, da bodo ob upoštevanju velikosti zadevnih projektov, posamičnih in skupnih zneskov pomoči, pričakovanih upravičencev, značilnosti ciljnih sektorjev itd. morebitni negativni učinki v največji možni meri omejeni. Da bi lahko Komisija ocenila verjetne negativne učinke, naj država članica predloži vse ocene učinka, ki jih ima na voljo, ter naknadne ocene podobnih shem.

Pomoč za naložbe za predelavo in trženje kmetijskih proizvodov ter v gozdarskem sektorju, ki jo je treba priglasiti

⁽³⁹⁾ Pomoč lahko vpliva na številne trge, saj učinek pomoči ni nujno omejen na trg, ki ustreza dejavnosti, ki prejme pomoč, ampak se lahko razširi na druge trge, ki so s prvim trgov povezani, bodisi zato, ker so višje ali nižje v nizu ali dopolnilni, bodisi zato, ker je upravičenec na njih že prisoten ali bo lahko prisoten v bližnji prihodnosti.

- (123) Komisija pri ocenjevanju negativnih učinkov individualne pomoči za naložbe posebno pozornost nameni negativnim učinkom, povezanim z izgradnjo presežne zmogljivosti na trgih v recesiji, preprečevanju izstopa in pojmu velike tržne moči. Ti negativni učinki so opisani v točkah (124) do (133), izravnati pa jih morajo pozitivni učinki pomoči.
- (124) Za opredelitev in oceno možnega izkrivljanja konkurence in trgovine bi morale države članice predložiti dokaze, ki Komisiji omogočajo, da opredeli zadevne proizvodne trge (tj. proizvode, na katere vpliva sprememba ravnanja upravičenca do pomoči) ter prizadete konkurente in stranke/potrošnike. Zadevni proizvod je običajno proizvod, ki ga zadeva naložbeni projekt ⁽⁴⁰⁾. Če projekt zadeva polproizvod in se pomemben del proizvodnje ne proda na trgu, je lahko zadevni proizvod proizvod v nadaljnjem proizvodnem procesu. Upoštevni proizvodni trg zajema zadevni proizvod in njegove nadomestke, ki jih kot take obravnavajo potrošniki (zaradi lastnosti, cen ali nameravane uporabe proizvoda) ali proizvajalec (zaradi prožnosti proizvodnih obratov).
- (125) Komisija za oceno navedenih morebitnih izkrivljanj uporablja različna merila, kot so struktura trga za zadevni proizvod, uspešnost trga (recesija ali rast trga), postopek za izbiro upravičenca do pomoči, vstopne in izstopne ovire, diferenciacija proizvodov.
- (126) Sistematično zanašanje podjetja na državno pomoč bi lahko kazalo na to, da podjetje samo ni kos konkurenci ali da uživa neupravičene prednosti v primerjavi s svojimi konkurenti.
- (127) Komisija razlikuje dva glavna vira možnih negativnih učinkov na proizvodne trge:
- (a) primere znatnega povečanja zmogljivosti, ki povzroči ali poslabša obstoječe presežne zmogljivosti, zlasti na trgu v recesiji,
 - (b) primere, ko ima upravičenec do pomoči veliko tržno moč.
- (128) Komisija bo pri oceni, ali je pomoč namenjena vzpostavljanju ali ohranjanju neučinkovitih tržnih struktur, upoštevala dodatno proizvodno zmogljivost, ki jo je ustvaril projekt, in ali trg slabo deluje.
- (129) Če zadevni trg raste, je običajno manj razlogov za skrb, da bo pomoč negativno vplivala na dinamične spodbude ali neupravičeno ovirala izstop s trga ali vstop nanj.
- (130) Skrb je bolj utemeljena, če trgi upadajo. Komisija razlikuje med primeri, pri katerih dolgoročni obeti kažejo, da trg upada strukturno (tj. se krči), in primeri, pri katerih trg upada relativno (tj. še vedno raste, vendar ne presega referenčne stopnje rasti).
- (131) Slabo delovanje trga se običajno meri glede na bruto domači proizvod (BDP) v Evropskem gospodarskem prostoru (v nadaljnjem besedilu: EGP) v treh letih pred začetkom projekta (referenčna stopnja). Meri se lahko tudi na podlagi predvidenih stopenj rasti v naslednjih treh do petih letih. Kazalniki lahko vključujejo pričakovano prihodnjo rast zadevnega trga, posledične pričakovane stopnje izkoriščenosti zmogljivosti in verjeten učinek povečanja zmogljivosti na konkurente v smislu cen in stopenj dobička.

⁽⁴⁰⁾ Pri naložbenih projektih, ki vključujejo proizvodnjo več različnih proizvodov, je treba oceniti vsak proizvod.

(132) V določenih primerih ocena rasti na proizvodnem trgu v EGP morda ni primerna za celovito oceno vseh učinkov pomoči, zlasti če geografski trg zajema ves svet. V takih primerih Komisija obravnava učinek pomoči na zadevne tržne strukture, zlasti možnost, da izrine proizvajalce iz EGP.

(133) Pri ocenjevanju obstoja velike tržne moči bo Komisija upoštevala položaj upravičenca v določenem časovnem obdobju pred prejetjem pomoči in pričakovani tržni položaj po dokončanju naložbe. Komisija bo upoštevala tržne deleže upravičenca in njegovih konkurentov ter druge ustrezne dejavnike. Ocenila bo na primer tržno strukturo, pri čemer bo obravnavala koncentracijo na trgu, možne ovire za vstop ⁽⁴¹⁾, kupno moč ⁽⁴²⁾ in ovire za širitev ali izstop.

3.2.6 Tehtanje pozitivnih in negativnih učinkov pomoči (preskus izravnave)

(134) Komisija bo ocenila, ali pozitivni učinki ukrepa pomoči prevladajo nad ugotovljenimi negativnimi učinki na konkurenco in trgovinske pogoje. Komisija lahko sprejme sklep o združljivosti ukrepa pomoči z notranjim trgovom le, kadar pozitivni učinki prevladajo nad negativnimi.

(135) V primerih, ko predlagani ukrep pomoči opredeljenega nedelovanja trga ne obravnava ustrezno in sorazmerno dobro, bodo negativni učinki izkrivljanja na konkurenco običajno prevladali nad pozitivnimi učinki ukrepa, zato bo Komisija verjetno sklenila, da je predlagani ukrep pomoči nezdružljiv.

(136) Komisija bo pri ocenjevanju pozitivnih in negativnih učinkov pomoči upoštevala učinek pomoči na doseganje splošnih in specifičnih ciljev SKP iz členov 5 in 6 Uredbe (EU) 2021/2115, namenjenih spodbujanju pametnega, konkurenčnega, odpornega in raznolikega kmetijskega sektorja, podpiranju in krepitvi varstva okolja, vključno z biotsko raznovrstnostjo, in podnebnih ukrepov ter prispevanju k doseganju okoljskih in podnebnih ciljev Unije ter krepitvi socialno-ekonomskega tkiva podeželja.

(137) Načeloma Komisija meni, da je negativen učinek pomoči na konkurenco in trgovino omejen na minimum, če pomoč izpolnjuje pogoje in ne presega ustreznih najvišjih intenzivnosti pomoči ali najvišjih zneskov pomoči, določenih v veljavnih oddelkih dela II.

(138) V zvezi z državno pomočjo, ki se sofinancira v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115 ali jo financira Unija, bo Komisija menila, da so bili s tem povezani pozitivni učinki ugotovljeni.

⁽⁴¹⁾ Te ovire za vstop na trg vključujejo pravne ovire (zlasti pravice intelektualne lastnine), ekonomijo obsega in dosega, ovire pri dostopu do omrežij in infrastrukture. Kadar pomoč zadeva trg, na katerem je upravičenec do pomoči uveljavljen, se lahko možna tržna moč, ki jo ima upravičenec do pomoči, zaradi morebitnih ovir za vstop še stopnjuje, pri čemer se okrepijo tudi negativni učinki navedene tržne moči.

⁽⁴²⁾ Kadar so na trgu prisotni močni kupci, je manj verjetno, da lahko upravičenec do pomoči poveša cene za te močne kupce.

- (139) Vse priglasitve državne pomoči bi morale vsebovati oceno, ali se pričakuje, da bo imela dejavnost, ki prejme pomoč, kakšen vpliv na okolje in/ali podnebje ali ne, pri čemer se upoštevajo okoljevarstvena zakonodaja ⁽⁴³⁾ in standardi dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev (GAEC) iz uredbe (EU) 2021/2115. Če se dokaže, da ima pomoč pozitiven učinek na okolje in podnebje, bo Komisija upoštevala, da so bili ugotovljeni pozitivni učinki take pomoči. Člen 11 Pogodbe določa, da je treba „zahteve varstva okolja (...) vključevati v opredelitve in izvajanje politik in dejavnosti Unije, zlasti zaradi spodbujanja trajnostnega razvoja“. Spodbujanje cilja varovanja okolja s strani Unije, kot določa navedeni člen 11 Pogodbe, prav tako upošteva načelo onesnaževalec plača. V priglasitvah državne pomoči bi bilo treba zato posebno pozornost nameniti okoljskim in podnebnim vprašanjem.
- (140) Poleg tega lahko Komisija, če je primerno, tudi upošteva, ali ima pomoč druge pozitivne ali negativne učinke. Kadar ti drugi pozitivni učinki izražajo dejanske učinke politik Unije, kot so evropski zeleni dogovor ⁽⁴⁴⁾, strategija „od vil do vilic“ ⁽⁴⁵⁾, strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam ⁽⁴⁶⁾, sporočilo o trajnostnih ogljikovih krogih ⁽⁴⁷⁾, strategija za gozdove ⁽⁴⁸⁾ in strategija za biotsko raznovrstnost ⁽⁴⁹⁾, se lahko tudi za pomoč, usklajeno s temi politikami Unije, šteje, da ima take širše pozitivne učinke.

⁽⁴³⁾ Zlasti [pod pogojem, da je naslednji seznam okviren in ne izčrpen] Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1); Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206, 22.7.1992, str. 7); Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1); kjer je ustrezno, Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L 197, 21.7.2001, str. 30); Direktiva 2006/118/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o varstvu podzemne vode pred onesnaževanjem in poslabšanjem (UL L 372, 27.12.2006, str. 19); Direktiva 2009/128/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti za doseganje trajnostne rabe pesticidov (UL L 309, 24.11.2009, str. 71); Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L 20, 26.1.2010, str. 7); Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS (UL L 309, 24.11.2009, str. 1); Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1) in Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (UL L 243, 9.7.2021, str. 1) (evropska podnebna pravila).

⁽⁴⁴⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

⁽⁴⁵⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (COM(2020) 381 final).

⁽⁴⁶⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija Evropske unije za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2013) 216 final).

⁽⁴⁷⁾ Sporočilo Komisije z dne 15. decembra 2021 Trajnostni ogljikovi krogi (COM(2021) 800 final).

⁽⁴⁸⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Nova strategija EU za gozdove do leta 2030 (COM(2021) 572 final).

⁽⁴⁹⁾ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020) 380 final).

- (141) Kadar se pomoč v skladu s temi smernicami dodeli za naložbe, bo Komisija pozornost namenila tudi členu 3 Uredbe (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁰⁾, vključno z načelom, da se ne škoduje bistveno, ali drugim primernim metodologijam.

DEL II

KATEGORIJE POMOČI

POGLAVJE 1

Pomoč za podjetja, ki so dejavna v primarni proizvodnji, predelavi kmetijskih proizvodov in trženju kmetijskih proizvodov**1.1 Ukrepi, podobni ukrepom za razvoj podeželja**1.1.1. *Pomoč za naložbe*

- (142) Ta oddelek se uporablja za naložbe v kmetijska gospodarstva, povezana s primarno kmetijsko proizvodnjo, ter naložbe v zvezi s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov.

- (143) Če so kršene katere koli prepovedi ali omejitve, določene v Uredbi (EU) št. 1308/2013, se ne sme dodeliti nobena pomoč iz oddelkov 1.1.1.1, 1.1.1.2 in 1.1.1.3 tega dela, tudi če se take prepovedi ali omejitve nanašajo le na podporo Unije, določeno v navedeni uredbi.

1.1.1.1. *Pomoč za naložbe v kmetijska gospodarstva v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo*

- (144) Komisija bo pomoč za naložbe v kmetijska gospodarstva v zvezi s primarno kmetijsko predelavo štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, splošnimi pogoji za pomoč za naložbe iz točke (134) in pogoji iz tega oddelka.

- (145) Ta oddelek se uporablja za pomoč za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo. Naložbo izvede eden ali več upravičencev ali pa se naložba nanaša na opredmeteno ali neopredmeteno sredstvo, ki ga uporablja eden ali več upravičencev.

- (146) Ta oddelek se uporablja tudi za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva v zvezi s proizvodnjo biogoriv ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na gospodarstvih, ki izpolnjujejo enega od naslednjih pogojev:

- (a) pri naložbi v proizvodnjo biogoriv, kot so opredeljena v členu 2, točka (33), Direktive (EU) 2018/2001, na kmetijskih gospodarstvih so obrati za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov upravičeni do pomoči le, če njihova letna proizvodna zmogljivost ni večja od povprečne letne porabe goriva na kmetijskem gospodarstvu; proizvedeno biogorivo se ne sme prodati na trgu;
- (b) pri naložbi v proizvodnjo toplotne energije in/ali električne energije iz obnovljivih virov na kmetijskih gospodarstvih so obrati za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov upravičeni do pomoči le, če je njihov cilj uporaba za lastne energijske potrebe in njihova proizvodna zmogljivost ni večja od kombinirane povprečne letne porabe toplotne in električne energije na kmetijskem gospodarstvu, vključno s kmečkim gospodinjstvom; prodaja električne energije v omrežje je dovoljena, če se upošteva letna povprečna omejitev lastne porabe.

⁽⁵⁰⁾ Uredba (EU) 2020/852 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2020 o vzpostavitvi okvira za spodbujanje trajnostnih naložb ter spremembi Uredbe (EU) 2019/2088 (UL L 198, 22.6.2020, str. 13).

- (147) Če naložbo v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov s ciljem uporabe za lastne energijske potrebe ali v proizvodnjo biogoriva na gospodarstvu izvede več kot eno kmetijsko gospodarstvo, je letna povprečna poraba enaka vsoti povprečne letne porabe vseh upravičencev.
- (148) Države članice morajo zahtevati izpolnjevanje minimalnih standardov za energijsko učinkovitost naložb v infrastrukturo za energijo iz obnovljivih virov, ki porablja ali proizvaja energijo, če takšni standardi obstajajo na nacionalni ravni.
- (149) Naložbe v obrate, katerih glavni namen je proizvodnja električne energije iz biomase, niso upravičene do pomoči, razen če se izkoristi najmanjši odstotek proizvedene toplotne energije, ki ga določijo države članice.
- (150) Države članice morajo v skladu s členom 26 Direktive (EU) 2018/2001 za različne vrste obratov določiti pragove za največje deleže žit in drugih poljščin z visoko vsebnostjo škroba, rastlin za pridelavo sladkorja in oljnic, ki se uporabljajo za proizvodnjo energije iz biomase, vključno z biogorivi. Pomoč za projekte na področju bioenergije mora biti omejena na bioenergijo, ki izpolnjuje veljavna trajnostna merila in merila za prihranek emisij toplogrednih plinov, določena v zakonodaji Unije, vključno s členom 29 Direktive (EU) 2018/2001.
- (151) Če proizvodna zmogljivost obrata presega povprečno letno porabo upravičenca ali upravičencev, kakor je določeno v točkah (146) in (147), morajo države članice izpolnjevati pogoje, določene v Smernicah o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022, razen če je taka pomoč izvzeta iz obveznosti priglasitve.
- (152) Z naložbo se skuša doseči vsaj enega od naslednjih ciljev:
- (a) izboljšanje splošne učinkovitosti in trajnosti kmetijskega gospodarstva, zlasti z zmanjšanjem stroškov proizvodnje ali izboljšanjem in preusmeritvijo proizvodnje;
 - (b) izboljšanje naravnega okolja, higiene ali standardov za dobro počutje živali;
 - (c) vzpostavljanje in izboljšanje infrastrukture, povezane z razvojem, prilagajanjem in modernizacijo kmetijstva, vključno z dostopom do kmetijskih zemljišč, komasacijo in izboljšanjem zemljišč, oskrbo s trajnostno energijo, energijsko učinkovitostjo, oskrbo z vodo in varčevanjem z njo;
 - (d) obnova kmetijskega proizvodnega potenciala, prizadetega zaradi naravnih nesreč, izjemnih dogodkov ali slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali in škodljivih organizmov rastlin in preprečevanje škode ter tveganja za nastanek škode zaradi navedenih okoliščin in dejavnikov;
 - (e) prispevanje k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje, vključno z zmanjšanjem emisij toplogrednih plinov in povečanjem sekvenciacije ogljika, ter spodbujanje trajnostne energije in energijske učinkovitosti;
 - (f) prispevanje k trajnostnemu krožnemu biogospodarstvu ter spodbujanje trajnostnega razvoja in učinkovitega upravljanja naravnih virov, kot so voda, tla in zrak, vključno z zmanjšanjem odvisnosti od kemikalij;
 - (g) prispevanje k zaustavitvi in zasuku trenda izgube biotske raznovrstnosti, krepitev ekosistemskih storitev ter ohranjanje habitatov in krajine.

(153) Pomoč krije naslednje upravičene stroške:

- (a) gradnjo, nakup, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin, vključno z naložbami v pasivno hišno ožičenje ali strukturirano polaganje kablov za podatkovna omrežja in po potrebi pomožni del pasivnega omrežja na zasebni lastnini zunaj stavbe, pri čemer je nakup zemljišč upravičen le v obsegu, ki ne presega 10 % skupnih upravičenih stroškov zadevne dejavnosti; v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih se lahko za dejavnosti v zvezi z varstvom okolja in ohranjanjem tal, bogatih z ogljikom, ali nakupom zemljišč, ki ga mladi kmetje opravijo z uporabo finančnih instrumentov, dovolijo večji odstotni deleži;
- (b) nakup ali zakup mehanizacije in opreme do tržne vrednosti sredstev;
- (c) splošni stroški na področju izdatkov iz točk (a) in (b), kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti; študije izvedljivosti ostanejo upravičen strošek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru točk (a) in (b);
- (d) pristojbine za pridobitev, razvoj ali uporabo računalniške programske opreme, računalniškega oblaka in podobnih rešitev ter pridobitev patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk;
- (e) stroški za neproizvodne naložbe v zvezi s cilji iz točke (152)(e), (f) in (g);
- (f) v primeru naložbe, katere cilj je obnova kmetijskega proizvodnega potenciala, prizadetega zaradi naravnih nesreč, izjemnih dogodkov ali slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali ali škodljivih organizmov rastlin in zaščitene živali, lahko upravičeni stroški zajemajo stroške za obnovo proizvodnega potenciala, vključno z investicijskimi deli, do ravni pred nastankom navedenih dogodkov; upravičenci bi si morali prizadevati, da v obnovo vključijo ukrepe za prilagajanje na podnebne spremembe, kjer je ustrezno;
- (g) v primeru naložb, katerih cilj je preprečevanje škode, ki jo povzročijo naravne nesreče, izjemni dogodki, slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali in škodljivimi organizmi rastlin ter zaščitene živali, lahko upravičeni stroški vključujejo stroške za posebne preventivne dejavnosti, katerih cilj je zmanjšanje posledic teh verjetnih dogodkov. V primeru škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, ali zaradi škodljivih organizmov rastlin bi si morali upravičenci prizadevati, da v obnovo vključijo ukrepe za prilagajanje na podnebne spremembe, da bi čim bolj omejili škodo in izgube, ki bi jih povzročili podobni dogodki v prihodnosti.

(154) Pomoč se ne dodeli za:

- (a) nakup pravic do kmetijske proizvodnje in pravic do plačila;
- (b) nakup in zasaditev letnih rastlin;
- (c) nakup živali;
- (d) naložbe za skladnost z veljavnimi nacionalnimi standardi ali standardi Unije;
- (e) stroške, razen tistih iz točke (153), povezane z zakupnimi pogodbami, kot so marža zakupodajalca, stroški refinanciranja obresti, režijski stroški in stroški zavarovanja;
- (f) obratna sredstva;
- (g) ožičenje ali polaganje kablov za podatkovna omrežja zunaj zasebne lastnine.

(155) Z odstopanjem od točke (154)(b) se lahko pomoč dodeli za nakup in zasaditev letnih rastlin, ki se izvede za namen cilja iz točke (152)(d), ter za nakup in zasaditev letnih rastlin, ki se izvede za ohranitev sort rastlin, ki jim grozi genska erozija, v skladu z obveznostmi iz točke (210).

- (156) Z odstopanjem od točke (154)(c) se lahko pomoč dodeli za naslednje stroške:
- (a) nakup živali, ki se opravi za namen točke (152)(d);
 - (b) nakup živali ogroženih pasem, kot so opredeljene v členu 2, točka (24), Uredbe (EU) 2016/1012 v skladu z zavezami iz točke (207);
 - (c) nakup psov čuvajev za zaščito živine pred velikimi plenilci.
- (157) Glede namakanja novih in obstoječih namakalnih območij se bodo za upravičene stroške šteli le naložbe, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:
- (a) v skladu s pogoji iz Direktive 2000/60/ES je bila Komisija obveščena o načrtu upravljanja povodja za celotno območje, na katerem se bo izvedla naložba, pa tudi za vsako drugo območje, na katerem lahko naložba vpliva na okolje; ukrepi, ki se izvajajo v okviru načrta upravljanja povodja v skladu s členom 11 navedene direktive in so pomembni za kmetijski sektor, morajo biti opredeljeni v ustreznem programu ukrepov;
 - (b) kot del naložbe so ali morajo biti nameščeni vodni števci, ki omogočajo merjenje porabe vode na ravni podprte naložbe;
 - (c) naložba v izboljšanje obstoječe namakalne naprave ali elementa namakalne infrastrukture je upravičena le, če:
 - (i) se predhodno oceni, da omogoča potencialne prihranke vode, ki odražajo tehnične parametre obstoječe naprave ali infrastrukture;
 - (ii) naložba vpliva na zadevna podzemna ali površinska vodna telesa, za katerih stanje je bilo v zadevnem načrtu upravljanja povodja zaradi razlogov, povezanih s količino vode, ugotovljeno, da je manj kot dobro, ali če je bilo z najsodobnejšo oceno podnebne ranljivosti in tveganja, ugotovljeno, da bi lahko zadevna vodna telesa v dobrem stanju izgubila svoj status zaradi razlogov, povezanih s količino vode, zaradi učinkov podnebnih sprememb, mora ta naložba doseči dejansko znižanje porabe vode, ki prispeva k doseganju in ohranjanju dobrega stanja teh vodnih teles, kot je določeno v členu 4(1) Direktive 2000/60/ES;
 - (iii) države članice morajo določiti odstotke za morebitne prihranke vode in učinkovito zmanjšanje porabe vode kot pogoj za upravičenost, da se zagotovi, da:
 1. odstotek potencialnih prihrankov vode znaša vsaj 5 %, kadar tehnični parametri obstoječe naprave ali infrastrukture že zagotavljajo visoko stopnjo učinkovitosti, ter vsaj 25 %, kadar je trenutna stopnja učinkovitosti (pred naložbo) nizka in/ali za naložbe, ki se izvajajo na območjih, kjer so prihranki vode najpotrebnejši za zagotovitev dobrega stanja vode (če še ni doseženo), in da se prepreči poslabšanje stanja vodnih teles;
 2. odstotek učinkovitega zmanjšanja porabe vode na ravni naložbe kot celote znaša vsaj 50 % potencialnega prihranka vode, ki ga omogoča naložba v obstoječi namakalni objekt ali element namakalne infrastrukture.
- Pogoji iz te točke (c) bi se morali uporabljati za naložbe v obstoječe objekte, ki vplivajo le na energijsko učinkovitost, ali naložbe v izgradnjo vodnih zbiralnikov ali naložbe v uporabo reciklirane vode, ki ne vplivajo na telo podzemnih ali površinskih voda;
- (d) podpora se lahko dodeli za naložbe v uporabo predelane vode kot alternativne oskrbe z vodo le, če sta oskrba s tako vodo in njena uporaba skladni z Uredbo (EU) 2020/741 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³¹⁾;

⁽³¹⁾ Uredba (EU) 2020/741 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. maja 2020 o minimalnih zahtevah za ponovno uporabo vode (UL L 177, 5.6.2020, str. 32).

- (e) naložba, katere rezultat je neto povečanje namakane površine, ki vpliva na določeno telo podzemnih ali površinskih voda, je upravičena le, če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:
- (i) stanje vodnega telesa v zadevnem načrtu upravljanja povodja iz razlogov, povezanih s količino vode, ni bilo ocenjeno z manj kot dobro;
 - (ii) je iz okoljske analize razvidno, da naložba ne bo imela nobenega pomembnega negativnega vpliva na okolje. Takšno analizo vplivov na okolje mora izvesti ali odobriti pristojni organ države članice in se lahko nanaša tudi na skupine kmetijskih gospodarstev.

(158) Naložba v vzpostavitev ali razširitev vodnega zbiralnika za namakanje je upravičena le pod pogojem, da ne povzroči znatnih negativnih vplivov na okolje.

Intenzivnost pomoči

(159) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 65 % upravičenih stroškov.

(160) Intenzivnost pomoči iz točke (159) se lahko poveča na največ 80 % za naslednje naložbe:

- (a) naložbe, povezane z enim ali več specifičnimi okoljskimi in podnebnimi cilji iz točke (152)(e), (f) in (g), ali z dobrim počutjem živali;
- (b) naložbe mladih kmetov;
- (c) naložbe v najbolj oddaljenih regijah ali na manjših egejskih otokih.

(161) Intenzivnost pomoči iz točke (159), se lahko poveča na največ 85 % za naložbe malih kmetov v smislu člena 28 Uredbe (EU) 2021/2115.

(162) Intenzivnost pomoči iz točke (159) se lahko poveča na največ 100 % za naslednje naložbe:

- (a) neproizvodne naložbe, povezane z enim ali več specifičnimi okoljskimi in podnebnimi cilji iz točk (152)(e), (f) in (g);
- (b) naložbe za obnovo proizvodnega potenciala iz točke (152)(d) ter naložbe v zvezi s preprečevanjem in zmanjševanjem tveganja za škodo, ki jo povzročijo naravne nesreče, izjemni dogodki, slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, ali zaščitene živali.

(163) Intenzivnost pomoči v primeru namakanja ne sme presegati:

- (a) 80 % upravičenih stroškov za naložbe v namakanje na kmetiji iz točke (157)(c);
- (b) 100 % upravičenih stroškov za naložbe v infrastrukturo v kmetijstvu, ki se uporablja za namakanje, zunaj kmetij;
- (c) 65 % upravičenih stroškov za druge naložbe v namakanje na kmetiji.

1.1.1.2. Pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine na kmetijskih gospodarstvih

(164) Komisija bo pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine na kmetijskih gospodarstvih štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (d), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, splošnimi pogoji za pomoč za naložbe iz točke (143) in pogoji iz tega oddelka.

(165) Pomoč bi se morala dodeliti za ohranjanje kulturne in naravne dediščine v obliki naravnih krajin in poslopij, ki jih je pristojni organ države članice uradno potrdil za kulturno ali naravno dediščino.

Upravičeni stroški

(166) Upravičeni so naslednji stroški ohranjanja kulturne in naravne dediščine:

(a) stroški naložb v opredmetena sredstva;

(b) investicijska dela.

Intenzivnost pomoči

(167) Pomoč ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

(168) Pomoč za investicijska dela mora biti omejena na 10 000 EUR letno.

1.1.1.3 Pomoč za naložbe v zvezi s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov

(169) Komisija bo pomoč za naložbe v zvezi s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, splošnimi pogoji za pomoč za naložbe iz točke (143) in pogoji iz tega oddelka.

(170) Na podlagi tega oddelka ne bi smela biti odobrena pomoč za biogoriva iz živil in krme, da bi spodbudili prehod na proizvodnjo naprednejših oblik biogoriv, kot je določeno v Smernicah o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022.

(171) Ta oddelek se nanaša na pomoč za naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva v zvezi s predelavo in trženjem kmetijskih proizvodov, kot je opredeljeno v točkah (33)47 in (33)38.

(172) Države članice lahko dodelijo pomoč za naložbe v zvezi s predelavo ali trženjem kmetijskih proizvodov, če pomoč izpolnjuje vse pogoje iz enega od naslednjih:

(a) Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 ⁽⁵²⁾;

(b) Smernice o regionalni državni pomoči;

(c) ta oddelek.

Upravičeni stroški

(173) Pomoč lahko krije naslednje upravičene stroške:

(a) gradnjo, nakup, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin, vključno z naložbami v pasivno hišno ožičenje ali strukturirano polaganje kablov za podatkovna omrežja in po potrebi pomožni del pasivnega omrežja na zasebni lastnini zunaj stavbe, pri čemer je nakup zemljišč upravičen le v obsegu, ki ne presega 10 % skupnih upravičenih stroškov zadevne dejavnosti;

(b) nakup ali zakup mehanizacije in opreme do tržne vrednosti sredstva;

(c) splošne stroške na področju izdatkov iz točk (a) in (b), kot so plačila za storitve arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti; študije izvedljivosti ostanejo upravičen odhodek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru točk (a) in (b);

(d) pristojbine za pridobitev, razvoj ali uporabo računalniške programske opreme, računalniškega oblaka in podobnih rešitev ter pridobitev patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk.

⁽⁵²⁾ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgovom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe (UL L 187, 26.6.2014, str. 1).

- (174) Naslednji stroški niso upravičeni:
- (a) stroški, razen tistih iz točke (173), povezani z zakupnimi pogodbami, kot so marža zakupodajalca, stroški refinanciranja obresti, režijski stroški in stroški zavarovanja;
 - (b) obratna sredstva;
 - (c) ožičenje ali polaganje kablov za podatkovna omrežja zunaj zasebne lastnine;
 - (d) stroški, povezani z naložbami za skladnost z veljavnimi nacionalnimi standardi in standardi Unije.

Intenzivnost pomoči

- (175) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 65 %.
- (176) Intenzivnost pomoči se lahko poveča na največ 80 % za naslednje naložbe:
- (a) naložbe, povezane z enim ali več specifičnimi okoljskimi in podnebnimi cilji iz točke (152)(e), (f) in (g) ali naložbe v zvezi s pomočjo za predelavo kmetijskih proizvodov, ali povezane z dobrim počutjem živali;
 - (b) naložbe mladih kmetov;
 - (c) naložbe v najbolj oddaljenih regijah ali na manjših egejskih otokih.
- (177) Individualno pomoč, ki presega prag za priglasitev iz točke (35)(a), je treba priglasiti Komisiji v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

1.1.2 *Zagonska pomoč za mlade kmete in zagonska pomoč za kmetijske dejavnosti*

- (178) Komisija bo zagonsko pomoč štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (179) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (180) Pomoč iz tega oddelka se lahko dodeli samo za:
- (a) vzpostavitev kmetijskih gospodarstev mladih kmetov;
 - (b) zagon kmetijskih dejavnosti.
- (181) Zagonska pomoč za mlade kmete se dodeli mladim kmetom, kot so opredeljeni v točki (33)65. Pomoč iz tega oddelka mora biti omejena na MSP.

- (182) Pogoj za pomoč mora biti predložitev poslovnega načrta pristojnemu organu zadevne države članice.

Znesek pomoči

- (183) Pomoč ne sme presežati 100 000 EUR.

1.1.3 *Zagonska pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v kmetijskem sektorju*

- (184) Stališče Komisije o zagonski pomoči za skupine proizvajalcev je pozitivno, saj pomeni spodbudo za združevanje kmetov. Zato bo zagonsko pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (185) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor ⁽³⁾.
- (186) Do pomoči so upravičene le skupine ali organizacije proizvajalcev, ki jih je uradno priznal pristojni organ zadevne države članice.
- (187) Dogovori, odločitve in drugo ravnanje v okviru skupine ali organizacije proizvajalcev morajo biti skladni s pravili o konkurenci, kakor se uporabljajo v skladu s členi od 206 do 210a Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (188) Kot alternativa zagotavljanju zagonske pomoči skupinam ali organizacijam proizvajalcev se lahko pomoč v višini do istega skupnega zneska dodeli neposredno proizvajalcem, s čimer se nadomestijo njihovi prispevki k stroškom vodenja skupin ali organizacij v obdobju prvih pet let po ustanovitvi skupine ali organizacije.
- (189) Države članice lahko še naprej dodeljujejo zagonsko pomoč za skupine proizvajalcev tudi po tem, ko so bile te skupine priznane kot organizacije proizvajalcev v skladu s pogoji Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (190) Pomoč se mora omejiti na skupine in organizacije proizvajalcev, ki ustrezajo opredelitvi pojma MSP. Komisija ne bo odobrila državne pomoči za kritje stroškov iz tega oddelka za velika podjetja.
- (191) Sheme pomoči se bodo v skladu s tem oddelkom odobrile na podlagi pogoja, ki od njih zahteva prilagoditev za upoštevanje morebitnih sprememb uredb, ki urejajo skupno ureditev trgov kmetijskih proizvodov.

Upravičeni stroški

- (192) Upravičeni stroški lahko vključujejo stroške najema ustreznih prostorov, nakupa pisarniške opreme, stroške upravnega osebja, režijske stroške, stroške pravnih in upravnih postopkov, stroške nakupa strojne opreme in nakupa ali pristojbin za uporabo programske opreme, oblaka in podobnih rešitev. Če se prostori kupijo, morajo biti upravičeni stroški za prostore omejeni na tržno vrednost najemnine.
- (193) Pomoč se ne sme dodeliti:
- (a) proizvodnim organizacijam, subjektom ali organom, kot so podjetja ali zadruga, katerih cilj je upravljanje enega ali več kmetijskih gospodarstev in se zato štejejo kot en sam proizvajalec;
 - (b) kmetijskim združenjem, ki opravljajo naloge, kot so vzajemna pomoč, zagotavljanje nadomeščanja na kmetiji in pomoč pri upravljanju kmetij, ki so namenjene članom, če se ne ukvarjajo s skupnim prilagajanjem oskrbe trga;
 - (c) skupinam proizvajalcev, organizacijam ali združenjem, katerih cilji so nezdružljivi s členom 152(3) in členom 156 Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (194) Pomoč se mora izplačati v obliki pavšalne pomoči v letnih obrokih za prvih pet let od datuma, na katerega je pristojni organ države članice na podlagi poslovnega načrta uradno priznal skupino ali organizacijo proizvajalcev. Države članice lahko zadnji obrok izplačajo šele potem, ko preverijo, ali se poslovni načrt pravilno izvaja.
- (195) Pomoč, dodeljena skupinam ali organizacijam proizvajalcev za kritje stroškov, ki niso povezani z zagonskimi stroški, kot so naložbe ali promocijske dejavnosti, bo ocenjena v skladu s pravili, ki urejajo tako pomoč.

Intenzivnost pomoči

- (196) Pomoč ne sme presežati 10 % letne tržne proizvodnje skupine ali organizacije do največ 100 000 EUR na leto. Pomoč se mora postopno zniževati.

⁽³⁾ Glej opredelitev kmetijskega sektorja v točki (34)9.

1.1.4 Pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti

- (197) Komisija bo pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (198) Ta oddelek se uporablja za pomoč podjetjem in skupinam takih podjetij, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji in se prostovoljno zavežejo, da bodo izvajala dejavnosti, ki zajemajo eno ali več kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti.
- (199) Ta ukrep mora biti namenjen ohranjanju in spodbujanju potrebnih sprememb kmetijskih praks, ki ugodno vplivajo na okolje in podnebje.
- (200) Pomoč lahko zajema le tiste prostovoljne obveznosti, ki presegajo:
- (a) zadevne predpisane zahteve ravnanja in standarde GAEC iz naslova III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115;
 - (b) zadevne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ter druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;
 - (c) pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v skladu s členom 4(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115.
- (201) Vsi obvezni standardi in zahteve se morajo opredeliti in opisati v priglasitvi Komisiji.
- (202) Za obveznosti iz točke (200)(b), kadar nacionalno pravo nalaga nove zahteve, ki presegajo ustrezne minimalne zahteve, določene v pravu Unije, se lahko pomoč odobri za obveznosti, ki prispevajo k skladnosti s temi zahtevami, za največ 24 mesecev od datuma, ko postanejo obvezne za kmetijsko gospodarstvo.
- (203) Države članice morajo zagotoviti, da imajo podjetja, ki izvajajo dejavnosti v okviru tega oddelka, dostop do ustreznega znanja in informacij, potrebnih za izvajanje takih dejavnosti, ter da sta na voljo ustrezno usposabljanje za vse, ki ga potrebujejo, in dostop do strokovnega znanja za pomoč kmetom, ki se zavežejo, da bodo spremenili svoje proizvodne sisteme.
- (204) Obveznosti v okviru tega oddelka se morajo prevzeti za obdobje od pet do sedem let. Vendar lahko države članice za določene vrste obveznosti določijo daljše obdobje, tudi z letnim podaljševanjem programov po zaključku začetnega obdobja, če je to potrebno za doseganje ali ohranjanje zelenih okoljskih koristi ⁽⁵⁴⁾. Za obveznosti za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov lahko države članice za nove obveznosti, ki neposredno sledijo obveznosti, ki se je izvajala v začetnem obdobju, ali v drugih ustrezno utemeljenih primerih, določijo krajše obdobje najmanj enega leta.
- (205) Upravičencem, ki niso podjetja, dejavna v kmetijskem sektorju, se lahko pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti dodeli v skladu s poglavjem 3 tega dela.
- (206) Obveznosti za ekstenzifikacijo živinoreje morajo izpolnjevati vsaj naslednje pogoje:
- (a) celotno pašno območje kmetijskega gospodarstva mora biti upravljano in vzdrževano, da se preprečita prekomerna in premajhna popasenost;

⁽⁵⁴⁾ Na primer, v primeru podukrepov, namenjenih obnovi in ohranjanju habitatov mokrišč, se lahko pomoč zaradi zapletenosti izpolnjevanja teh ciljev dodeli za obdobje več kot sedem let.

- (b) gostota živali mora biti opredeljena z upoštevanjem vse pašne živine na kmetiji ali, v primeru obveznosti omejevanja spiranja hranil, vseh živali na kmetiji, ki so pomembne za zadevno obveznost.
- (207) Obveznosti reje domačih pasem, ki so v nevarnosti, da se jih preneha rediti, ali ohranjanja rastlinskih genskih virov, ki jim grozi genska erozija, morajo zahtevati eno od naslednjega:
- (a) rejo domačih živali lokalnih pasem, ki so gensko prilagojene na enega ali več tradicionalnih proizvodnih sistemov ali okolij v državi, in so v nevarnosti, da se jih preneha rediti;
- (b) ohranjanje rastlinskih genskih virov, naravno prilagojenih lokalnim in regionalnim razmeram, ki jim grozi genska erozija.
- (208) Do pomoči so upravičene naslednje vrste domačih živali: govedo, ovce, koze, kopitarji, prašiči, ptice, zajci in čebele.
- (209) Za lokalne pasme se bo štelo, da so v nevarnosti, da se jih preneha rediti, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji in če so navedeni pogoji opisani ter zajeti v priglasitvi Komisiji:
- (a) navedeno je število zadevnih vzrejnih ženskih živali na nacionalni ravni;
- (b) število in status ogroženosti naštetih pasem potrdi ustrezen pooblaščen znanstveni organ;
- (c) zadevni uradno priznani tehnični organ vodi in posodablja vzrejno rodovniško knjigo pasme;
- (d) zadevni organi imajo potrebne spretnosti in znanja za ugotavljanje živali ogroženih pasem.
- (210) Za rastlinske genske vire se bo štelo, da jim grozi genska erozija, če se v priglasitev vključijo in opišejo zadostni dokazi genske erozije na podlagi znanstvenih rezultatov ali kazalci zmanjševanja avtohtonih ali primitivnih lokalnih sort, raznovrstnosti njihove populacije in, po potrebi, kazalniki sprememb prevladujočih kmetijskih praks na lokalni ravni.
- (211) Pomoč se lahko zagotovi za ohranjanje, trajnostno rabo in razvoj genskih virov v kmetijstvu za dejavnosti, ki niso zajete v točkah (198) do (210).
- (212) Pomoč iz tega oddelka lahko zajema kolektivne sheme in sheme plačil na podlagi rezultatov, kot so sheme za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, da bi kmete spodbudile k znatnemu izboljšanju kakovosti okolja v večjem obsegu ali na merljiv način.
- Upravičeni stroški*
- (213) Pomoč, razen pomoči za dejavnosti za ohranjanje genskih virov iz točke (211), zajema nadomestilo za celoto ali del dodatnih stroškov ali izpad dohodka upravičencev, ki nastanejo zaradi obveznosti, ki so jih prevzeli. Pomoč se mora dodeliti letno.
- (214) V ustrezno utemeljenih primerih, kot so dejavnosti v zvezi z ohranjanjem okolja ali obveznosti do odpovedi tržni uporabi površin, se pomoč lahko dodeli kot pavšalni znesek ali enkratno plačilo na enoto, izračunano na podlagi nastalih dodatnih stroškov in izpada dohodka.
- (215) Po potrebi se lahko s pomočjo krijejo tudi transakcijski stroški do največ 20 % premije, plačane za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti. Če obveznosti prevzamejo skupine podjetij, mora biti najvišja raven 30 %.

- (216) Če pa želi država članica nadomestiti transakcijske stroške, ki so nastali ob prevzemanju kmetijsko-okoljsko-podnebnih obveznosti, mora predložiti prepričljiva dokazila o takšnih stroških, na primer s predložitvijo primerjave stroškov s stroški podjetij, ki takšnih obveznosti niso prevzela. Zato Komisija ne bo odobrila državne pomoči za transakcijske stroške za nadaljnje izvajanje obveznosti, ki so že bile prevzete v preteklosti, razen če država članica dokaže, da se takšni stroški še vedno pojavljajo ali da so povzročeni novi transakcijski stroški.
- (217) Kadar se transakcijski stroški izračunajo na podlagi povprečnih stroškov in/ali povprečnih kmetij, morajo države članice dokazati, da zlasti velika podjetja ne prejemajo prevelikih nadomestil. Pri izračunavanju nadomestil morajo države članice upoštevati, ali zadevni transakcijski stroški nastanejo na podjetje ali na hektar.
- (218) Pomoči v okviru tega oddelka ni mogoče dodeliti za obveznosti, ki se krijejo v okviru ukrepa ekološkega kmetovanja iz oddelka 1.1.8 tega dela.
- (219) Pomoč za ohranjanje genskih virov v kmetijstvu pokriva stroške za naslednje dejavnosti:
- (a) usmerjene ukrepe: ukrepi za spodbujanje ohranjanja *in situ* in *ex situ*, karakterizacije, zbiranja in uporabe genskih virov v kmetijstvu, vključno s spletnimi popisi genskih virov, ki so trenutno ohranjeni *in situ*, vključno z ohranjanjem *in situ*/na kmetijah ter zbirkami in podatki *ex situ*;
 - (b) usklajeni ukrepi: ukrepi za spodbujanje izmenjave informacij za ohranjanje, karakterizacijo, zbiranje in uporabo genskih virov v kmetijstvu Unije med pristojnimi organizacijami v državah članicah;
 - (c) spremljevalni ukrepi: ukrepi informiranja, razširjanja in svetovanja, ki vključujejo nevladne organizacije in druge ustrezne deležnike, usposabljanja in priprava tehničnih poročil.

Intenzivnost pomoči

- (220) Pomoč ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (221) Pomoč mora biti izplačana na hektar. Pomoč se lahko v ustrezno utemeljenih primerih odobri kot pavšalni znesek ali enkratno plačilo na enoto.

1.1.5 Pomoč za obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali

- (222) Komisija bo pomoč za obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (223) Ta oddelek se uporablja za pomoč podjetjem, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji in se prostovoljno zavežejo, da bodo izvajala dejavnosti, ki zajemajo eno ali več obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali.
- (224) Pomoč zajema samo obveznosti, ki presegajo ustrezne obvezne standarde, določene v skladu z naslovom III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115, ter druge ustrezne obvezne zahteve, določene v nacionalnem pravu in pravu Unije.
- (225) Kadar ni ustreznih obveznih standardov ali zahtev, morajo obveznosti presegati uveljavljeno kmetijsko prakso na nacionalni ravni.
- (226) Vsi obvezni standardi, zahteve in uveljavljene kmetijske prakse se morajo opredeliti in opisati v priglasitvi Komisiji.

- (227) Če nacionalno pravo naloži nove zahteve, ki presegajo ustrezne minimalne zahteve, določene v pravu Unije, se lahko pomoč odobri za obveznosti, ki prispevajo k skladnosti s temi zahtevami, za največ 24 mesecev od datuma, ko postanejo obvezne za kmetijsko gospodarstvo.
- (228) Obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali, upravičene do prejema pomoči, morajo zagotavljati višje standarde načinov proizvodnje na enem od naslednjih področij:
- (a) voda, krma in oskrba živali v skladu z naravnimi potrebami živali;
 - (b) pogoji bivanja, ki izboljšujejo udobje živali in njihovo prosto gibanje, kot so večje prostorske zmogljivosti, talne površine, naravna svetloba, uravnavanje mikroklimе, ter pogoji bivanja, kot sta prasetev na prostem ali skupna hlevska reja glede na naravne potrebe živali;
 - (c) pogoji, ki omogočajo izražanje naravnega vedenja, kot je obogatitev življenjskega okolja ali pozna odstavitvev;
 - (d) možnost izhoda iz zaprtih prostorov in paša;
 - (e) prakse, ki povečujejo vzdržljivost živali in podaljšujejo njihovo življenjsko dobo, vključno s počasneje rastočimi pasmami;
 - (f) prakse, ki se izogibajo pohabljanju ali kastraciji živali; v specifičnih primerih, kadar je pohabljenje ali kastracija živali neizogibna, se morajo uporabiti anestetiki, analgetiki in protivnetna zdravila ali imunokastracija;
 - (g) sanitarni ukrepi za preprečevanje neprenosljivih bolezni, ki ne zahtevajo uporabe zdravil, kot so cepiva, insekticidi ali zdravila proti zajedavcem.
- (229) Obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali se morajo prevzeti za obdobje od enega do sedmih let. Kadar je to potrebno za doseganje ali ohranitev nekaterih koristi za dobrobit živali, lahko države članice za določene vrste obveznosti določijo daljše obdobje, tudi z letnim podaljševanjem programov po zaključku začetnega obdobja.
- (230) Podaljšanje pogodbe z upravičencem do pomoči je lahko tudi samodejno, če so podrobnosti podaljšanja določene v pogodbi. Mehanizem za podaljšanje obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali mora določiti država članica v skladu z ustreznimi nacionalnimi pravili. Tak mehanizem se mora sporočiti Komisiji kot del priglasitve državne pomoči v skladu s tem oddelkom. Podaljšanje mora vedno upoštevati pogoje, ki jih je odobrila Komisija za pomoč v skladu s tem oddelkom.
- (231) Države članice morajo zagotoviti, da imajo podjetja, ki izvajajo dejavnosti v okviru tega ukrepa, dostop do ustreznega znanja in informacij, potrebnih za izvajanje takih dejavnosti, ter da sta na voljo ustrezno usposabljanje za vse, ki ga potrebujejo, in dostop do strokovnega znanja za pomoč kmetom, ki se zavežejo, da bodo spremenili svoje proizvodne sisteme.

Upravičeni stroški

- (232) Pomoč se mora dodeliti letno in lahko podjetjem, dejavnim v primarni kmetijski proizvodnji, delno ali v celoti nadomesti dodatne stroške in izpad dohodka zaradi obveznosti, ki so jih prevzela. V ustrezno utemeljenih primerih lahko države članice dodelijo podporo v obliki enkratnega plačila na enoto, izračunanega na podlagi nastalih dodatnih stroškov in izpada dohodka.
- (233) Po potrebi se lahko s plačili krijejo tudi transakcijski stroški do največ 20 % premije, plačane za obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali. Če pa želi država članica nadomestiti transakcijske stroške, ki so nastali ob prevzemanju obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali, mora predložiti prepričljiva dokazila o takšnih stroških, npr. s predložitvijo primerjave stroškov s stroški podjetij, ki takšnih obveznosti na področju dobrobiti živali niso prevzela. Zato Komisija ne bo odobrila državne pomoči za transakcijske stroške za nadaljevanje izvajanja obveznosti v zvezi z dobrobitjo živali, ki so jih podjetja že prevzela v preteklosti, razen če država članica dokaže, da se takšni stroški še vedno pojavljajo ali da nastajajo novi transakcijski stroški.

- (234) Kadar se transakcijski stroški izračunajo na podlagi povprečnih stroškov in/ali povprečnih kmetij, morajo države članice dokazati, da zlasti velika podjetja ne prejemajo prevelikih nadomestil. Pri izračunavanju nadomestil morajo države članice upoštevati, ali zadevni transakcijski stroški nastanejo na podjetje ali na hektar.

Intenzivnost pomoči

- (235) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.
- (236) Pomoč je treba izplačati na enoto. Države članice lahko v ustrezno utemeljenih primerih podporo odobrijo kot pavšalni znesek ali kot enkratno plačilo na enoto.

1.1.6 *Pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz določenih obveznih zahtev*

- (237) Komisija bo pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (238) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

- (239) Pomoč za upravičence, ki niso podjetja, dejavna v kmetijskem sektorju, se lahko dodeli v skladu s poglavjem 3 tega dela.

Upravičeni stroški

- (240) Pomoč zajema nadomestilo upravičencem za dodatne stroške in izpad dohodka zaradi omejitev na zadevnih območjih v zvezi z izvajanjem Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES in Direktive 2000/60/ES.

- (241) Po potrebi lahko pomoč krije tudi transakcijske stroške do največ 20 % stroškov iz točke (240).

- (242) Kadar se transakcijski stroški izračunajo na podlagi povprečnih stroškov in/ali povprečnih kmetij, morajo države članice dokazati, da zlasti velika podjetja ne prejemajo prevelikih nadomestil. Pri izračunavanju nadomestil morajo države članice upoštevati, ali zadevni transakcijski stroški nastanejo na podjetje ali na hektar.

- (243) Pomoč, povezana z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES, se lahko dodeli samo v povezavi z omejitvami zaradi zahtev, ki presegajo ustrezne standarde dobrih kmetijskih in okoljskih pogojev, določene v naslovu III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115, ter pogoje, določene za vzdrževanje kmetijskih površin v skladu s členom 4(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115.

- (244) Pomoč, povezana z Direktivo 2000/60/ES, se lahko dodeli le v zvezi z omejitvami, ki izhajajo iz zahtev, ki presegajo eno ali več od naslednjega:

(a) zadevne predpisane zahteve ravnanja, razen predpisane zahteve ravnanja št. 1, navedene v Prilogi III k Uredbi (EU) 2021/2115, in standarde GAEC, določene v naslovu III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115;

(b) pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine, ki jo opredeli država članica v svojem strateškem načrtu SKP v skladu s členom 4(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115.

- (245) Zahteve iz točk (243) in (244) morajo biti opredeljene in opisane v priglasitvi Komisiji.

- (246) Do pomoči so upravičena naslednja območja:

(a) kmetijske površine Natura 2000, določene na podlagi Direktive 92/43/EGS in Direktive 2009/147/ES;

(b) druga razmejena naravovarstvena območja z okoljskimi omejitvami, ki se nanašajo na kmetovanje in prispevajo k izvajanju člena 10 Direktive 92/43/EGS; ta območja ne presegajo 5 % območij Natura 2000, ki se nahajajo na ozemlju, kjer se uporablja ustrezeni strateški načrt SKP;

(c) kmetijske površine, vključene v načrte upravljanja povodja v skladu z Direktivo 2000/60/ES.

Intenzivnost pomoči

(247) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

(248) Pomoč se mora izplačati letno na hektar.

1.1.7 Pomoč za območja z naravnimi ali drugimi omejitvami, značilnimi za posamezno območje

(249) Komisija bo pomoč na gorskih območjih in drugih območjih z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(250) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

(251) Pomoč se lahko dodeli aktivnim kmetom, ki se zavežejo, da bodo svojo kmetijsko dejavnost opravljali na območjih, določenih v skladu s členom 32 Uredbe (EU) št. 1305/2013. Države članice lahko izvedejo natančno prilagoditev v skladu s pogoji iz člena 32(3), tretji pododstavek, Uredbe (EU) št. 1305/2013.

Upravičeni stroški

(252) Pomoč v celoti ali delno pokriva nadomestila za dodatne stroške in izpad dohodka, ki so povezani z naravnimi ali drugimi za posamezno območje značilnimi omejitvami kmetijske proizvodnje na zadevnem območju. Države članice morajo dokazati zadevne omejitve in zagotoviti dokazilo, da znesek nadomestila ne presega izgube dohodka in dodatnih stroškov, ki so posledica navedenih omejitev.

(253) Dodatni stroški in izpad dohodka se morajo izračunati ob upoštevanju naravnih ali drugih omejitev, značilnih za posamezno območje, v primerjavi z območji brez naravnih ali drugih omejitev, značilnih za posamezno območje.

Intenzivnost pomoči

(254) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov. Pomoč se mora dodeliti letno na hektar kmetijske površine.

1.1.8 Pomoč za ekološko kmetovanje

(255) Komisija bo pomoč za ekološko kmetovanje štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(256) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

(257) Pomoč se lahko dodeli podjetjem ali skupinam podjetij, ki se prostovoljno zavežejo, da se bodo preusmerili na prakse in metode ekološkega kmetovanja, opredeljene v Uredbi (EU) št. 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta, oziroma jih ohranili ⁽⁵⁵⁾.

⁽⁵⁵⁾ Uredba (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007 (UL L 150, 14.6.2018, str. 1).

- (258) Pomoč se dodeli samo za obveznosti, ki presegajo naslednje standarde in zahteve, ki morajo biti navedeni in opisani v priglasitvi državne pomoči Komisiji:
- (a) zadevne predpisane zahteve ravnanja in standarde GAEC iz naslova III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115;
 - (b) zadevne minimalne zahteve za uporabo gnojil in fitofarmaceutskih sredstev, dobro počutje živali ter druge obvezne zahteve, določene z nacionalnim pravom in pravom Unije;
 - (c) pogoje, določene za vzdrževanje kmetijske površine v skladu s členom 4(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115.
- (259) Za obveznosti iz točke (258)(b), kadar nacionalno pravo nalaga nove zahteve, ki presegajo ustrezne minimalne zahteve, določene v pravu Unije, se lahko pomoč odobri za obveznosti, ki prispevajo k skladnosti s temi zahtevami, za največ 24 mesecev od datuma, ko postanejo obvezne za kmetijsko gospodarstvo.
- (260) Obveznosti se morajo izvajati v začetnem obdobju, ki traja od pet do sedem let. Da pa bi države članice dosegle ali ohranile zelene okoljske koristi, lahko določijo daljše obdobje, tudi z letnim podaljševanjem programov po zaključku začetnega obdobja. Če se pomoč odobri za preusmeritev v ekološko kmetovanje, lahko države članice določijo krajše obdobje, ki mora trajati vsaj eno leto. V zvezi z novimi obveznostmi glede ohranitve ekološkega kmetovanja, ki neposredno sledijo obveznosti, izpolnjeni v začetnem obdobju, lahko države članice določijo krajše obdobje, ki mora trajati vsaj eno leto.
- (261) Države članice morajo zagotoviti, da imajo podjetja, ki izvajajo dejavnosti v okviru tega ukrepa, dostop do ustreznega znanja in informacij, potrebnih za izvajanje takih dejavnosti, ter da sta na voljo ustrezno usposabljanje za vse, ki to zahtevajo, in dostop do strokovnega znanja za pomoč kmetom, ki se zavežejo, da bodo spremenili svoje proizvodne sisteme.
- Upravičeni stroški*
- (262) Pomoč zajema nadomestila upravičencem za delo ali vse dodatne stroške in izpad dohodkov zaradi obveznosti. Pomoč se mora dodeliti letno. V ustrezno utemeljenih primerih lahko države članice pomoč dodelijo v obliki enkratnega zneska na enoto.
- (263) Po potrebi se lahko s pomočjo krijejo tudi transakcijski stroški do največ 20 % premije, plačane za obveznost. Kadar obveznosti prevzamejo skupine podjetij, je najvišja možna raven 30 %. Ta pomoč se dodeli na letni ravni.
- (264) Če pa želi država članica izplačati nadomestilo za transakcijske stroške, nastale ob prevzemanju obveznosti ekološkega kmetovanja, mora predložiti prepričljiva dokazila o takšnih stroških, npr. s predložitvijo primerjave stroškov s stroški podjetij, ki takšnih obveznosti niso prevzela. Zato Komisija ne bo odobrila državne pomoči za transakcijske stroške za nadaljevanje obveznosti ekološkega kmetovanja, ki so bile prevzete v preteklosti, razen če država članica dokaže, da se takšni stroški še vedno pojavljajo ali da nastajajo novi transakcijski stroški.
- (265) Kadar se transakcijski stroški izračunajo na podlagi povprečnih stroškov ali povprečnih kmetij ali obojega, morajo države članice dokazati, da zlasti velika podjetja ne prejemajo prevelikih nadomestil. Pri izračunavanju nadomestil morajo države članice upoštevati, ali zadevni transakcijski stroški nastanejo na podjetje ali na hektar.
- (266) V skladu s tem oddelkom se pomoč ne sme dodeliti za obveznosti, ki jih pokriva kmetijsko-okoljsko-podnebni ukrep, ali za stroške v okviru oddelka o pomoči za spodbujanje sodelovanja proizvajalcev kmetijskih proizvodov v sistemih kakovosti.

- (267) Pomoč za naložbe v primarno proizvodnjo, predelavo in trženje ekoloških proizvodov urejajo določbe oddelkov 1.1.1.1 in 1.1.1.2 tega dela o pomoči za naložbe.

Intenzivnost pomoči

- (268) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.
- (269) Pomoč mora biti izplačana na hektar. Pomoč se lahko v ustrezno utemeljenih primerih odobri kot pavšalni znesek ali enkratno plačilo na enoto.

1.1.9 Pomoč za sodelovanje proizvajalcev kmetijskih proizvodov v shemah kakovosti

- (270) Komisija bo pomoč za sodelovanje proizvajalcev in skupin proizvajalcev kmetijskih proizvodov v shemah kakovosti štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (271) Ta oddelek se uporablja le za proizvajalce kmetijskih proizvodov.

Upravičeni stroški

- (272) Pomoč krije naslednje upravičene stroške v zvezi s shemami kakovosti iz točke (274):

- (a) stroške, ki nastanejo zaradi novega sodelovanja v shemah kakovosti, zlasti stroške, ki nastanejo zaradi vključitve v shemo kakovosti, ki prejema podporo, in letni prispevek za sodelovanje v njej, po potrebi pa tudi izdatke za preglede, potrebne za ugotavljanje skladnosti s specifikacijami sheme kakovosti;
- (b) stroške obveznih nadzornih ukrepov v zvezi s shemami kakovosti, ki jih v skladu z zakonodajo Unije ali nacionalno zakonodajo izvaja pristojni organ države članice oziroma se izvajajo v njegovem imenu;
- (c) stroške za dejavnosti tržnih raziskav, zasnove in oblikovanja proizvodov in za pripravo zahtevkov za priznanje shem kakovosti.

- (273) Pomoč iz točke (272)(a) in (b) se ne sme dodeliti za kritje stroškov nadzora, ki ga izvajajo upravičenci sami, oziroma če zakonodaja Unije določa, da morajo stroške nadzora kriti proizvajalci in skupine proizvajalcev kmetijskih proizvodov, brez navedbe dejanske stopnje stroškov.

- (274) Sheme kakovosti iz točke (272)(a) teh smernic so lahko naslednje:

- (a) sheme kakovosti Unije;
- (b) sheme kakovosti, vključno s shemami certificiranja kmetij, za kmetijske proizvode, za katere države članice priznavajo, da izpolnjujejo naslednja merila:
 - (i) specifičen značaj končnega proizvoda, proizvedenega v skladu s takimi shemami kakovosti, izhaja iz jasnih obveznosti glede zagotovitve katerega koli od naslednjega:
 - 1. specifičnih značilnosti proizvoda;
 - 2. specifičnega načina kmetovanja ali proizvodnje;
 - 3. kakovosti končnega proizvoda, ki znatno presega standarde za trženje proizvodov glede varovanja zdravja ljudi, živali ali rastlin, dobrobiti živali ali varstva okolja;
 - (ii) shema kakovosti mora biti dostopna vsem proizvajalcem;
 - (iii) shema kakovosti mora vključevati zavezujoče specifikacije končnih proizvodov, katerih upoštevanje morajo preveriti javni organi ali neodvisni inšpekcijski organ;

- (iv) shema kakovosti mora biti pregledna in mora zagotavljati popolno sledljivost kmetijskih proizvodov;
- (c) prostovoljne sheme certificiranja za kmetijske proizvode, za katere države članice priznavajo, da upoštevajo smernice Unije za najboljše prakse v zvezi s kmetijskimi proizvodi in živili iz Sporočila Komisije z dne 16. decembra 2010 z naslovom Smernice EU o najboljši praksi za prostovoljne sheme certificiranja za kmetijske proizvode in živila ⁽⁵⁶⁾.

(275) Pomoč mora biti dostopna vsem upravičenim podjetjem na zadevnem območju na podlagi objektivno opredeljenih pogojev.

(276) Pomoč iz točke (272)(b) in (c) se mora dodeliti v obliki subvencioniranih storitev in se izplačati organu, odgovornemu za nadzorne ukrepe, ponudniku raziskav ali ponudniku svetovalnih storitev.

Intenzivnost pomoči

(277) Pomoč iz točke (272)(a) se mora dodeliti za največ sedem let, se izplačevati letno in ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

(278) Pomoč iz točke (272)(b) in (c) lahko doseže 100 % dejansko nastalih stroškov.

1.1.10 *Pomoč za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju*

(279) Ta oddelek obravnava pomoč za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju, razen pomoči za storitve nadomeščanja na kmetijah, ki se lahko dodeli samo podjetjem, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

(280) Tehnično podporo lahko izvajajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije, ne glede na svojo velikost.

(281) Pomoč mora biti dostopna vsem upravičencem na ustreznem območju na podlagi objektivno opredeljenih pogojev. Če tehnično podporo zagotavljajo skupine ali organizacije proizvajalcev, članstvo v takih skupinah ali organizacijah ne sme biti pogoj za dostop do storitve. Vsi prispevki nečlanov za kritje upravnih stroškov skupine ali organizacije morajo biti omejeni na stroške zagotavljanja storitve.

1.1.10.1 *Pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja*

(282) Komisija bo pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, splošnimi pogoji za pomoč za tehnično podporo iz točk (279), (280) in (281) ter pogoji iz tega oddelka.

(283) Države članice morajo zagotoviti, da so ukrepi, ki so podprti na podlagi tega oddelka, v skladu z opisom sistema znanja in inovacij na področju kmetijstva (AKIS) iz strateških načrtov SKP.

(284) Pomoč zajema dejavnosti poklicnega usposabljanja, ukrepe za pridobivanje znanj in spretnosti, vključno s tečaji usposabljanja, konferencami, delavnicami in mentoriranjem, predstavitvene dejavnosti, ukrepe za informiranje in spodbujanje inovacij, ki prispevajo k doseganju enega ali več specifičnih ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

(285) Pomoč lahko zajema tudi kratkoročne izmenjave za upravljanje kmetij ali obiske kmetij.

Upravičeni stroški

⁽⁵⁶⁾ UL C 341, 16.12.2010, str. 5.

- (286) Pomoč krije naslednje upravičene stroške:
- (a) stroške organizacije poklicnega usposabljanja, dejavnosti pridobivanja strokovnih znanj, vključno z usposabljanji, delavnicami, konferencami in mentoriranjem, ter stroške predstavitvenih dejavnosti ali dejavnosti informiranja;
 - (b) stroške potovanja, nastanitve in dnevnic udeležencev;
 - (c) stroške zagotavljanja storitev nadomeščanja med odsotnostjo udeležencev;
 - (d) v primeru predstavitvenih projektov so upravičeni tudi naslednji stroški:
 - (i) stroški za gradnjo, nakup, vključno z zakupom, ali izboljšanje nepremičnin, pri čemer so zemljišča upravičena le v obsegu, ki ne presega 10 % skupnih upravičenih stroškov zadevne dejavnosti; v izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih se lahko za dejavnosti v zvezi z varstvom okolja in ohranjanjem tal, bogatih z ogljikom, dovolijo večji odstotni deleži;
 - (ii) stroški za nakup ali zakup strojev in opreme do tržne vrednosti sredstva;
 - (iii) splošni stroški, povezani z izdatki iz točk (i) in (ii), kot so honorarji arhitektov, inženirjev in svetovalcev, plačila za storitve svetovanja v zvezi z okoljsko in ekonomsko trajnostnostjo, vključno s stroški za študije izvedljivosti; študije izvedljivosti ostanejo upravičen izdatek tudi takrat, ko glede na njihove rezultate niso nastali nobeni izdatki v okviru točk (i) in (ii);
 - (iv) stroški pridobitve, razvoja ali uporabnih računalniške programske opreme, računalniškega oblaka in podobnih rešitev ter pridobitve patentov, licenc, avtorskih pravic in blagovnih znamk;
 - (v) v ustrezno utemeljenih primerih se lahko pomoč za manjše predstavitvene projekte dodeli za dodatne stroške in izpad dohodka, ki so posledica predstavitvenega projekta.
- (287) Stroški iz točke (286)(d)(i) do (iv) so upravičeni v obsegu, v katerem se uporabljajo za predstavitveni projekt, ter za obdobje trajanja predstavitvenega projekta. Za upravičene veljajo samo stroški amortizacije, ki ustrezajo obdobju trajanja predstavitvenega projekta, kot so izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel.
- (288) Ponudniki storitev na področju izmenjave znanja in informiranja morajo zagotoviti ustrezne zmogljivosti v obliki usposobljenosti in rednega izobraževanja osebja za opravljanje navedenih nalog.
- (289) Pomoč iz točke (286)(a), (c) in (d)(i) do (iv) se mora zagotoviti v obliki subvencioniranih storitev. Pomoč za stroške zagotavljanja storitev nadomeščanja iz točke (286)(c) se lahko plača tudi neposredno ponudniku storitev nadomeščanja. Pomoč iz točke (286)(d)(v) se mora izplačati neposredno upravičencem. Pomoč za manjše predstavitvene projekte iz točke (286)(d)(i) do (iv) se lahko izplača neposredno upravičencem.

Intenzivnost pomoči

- (290) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (291) V primeru upravičenih stroškov iz točke (286)(d) mora biti najvišji znesek pomoči omejen na 100 000 EUR v treh obračunskih letih.

1.1.10.2 Pomoč za storitve svetovanja

- (292) Komisija bo pomoč za storitve svetovanja štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, splošnimi pogoji za pomoč za tehnično podporo iz točk (279), (280) in (281) ter pogoji iz tega oddelka.

- (293) Države članice morajo zagotoviti, da so ukrepi, ki so podprti na podlagi tega oddelka, v skladu z opisom sistema AKIS iz strateških načrtov SKP.
- (294) Storitve svetovanja mora biti povezana z vsaj enim od specifičnih ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115 in mora obsegati vsaj enega od naslednjih elementov:
- (a) obveznosti, ki izhajajo iz predpisanih zahtev ravnanja in standardov GAEC iz naslova III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115;
 - (b) kmetijske prakse, ki ugodno vplivajo na podnebje in okolje, kot je navedeno v členu 31 Uredbe (EU) 2021/2115, ter vzdrževanje kmetijske površine iz člena 4(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115;
 - (c) zahteve, ki jih določijo države članice za izvajanje Direktive 2000/60/ES, Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES, Direktive 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁷⁾, Direktive (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁸⁾, Uredbe (EU) 2016/2031, Uredbe (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁵⁹⁾, člena 55 Uredbe (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁰⁾ ter Direktive 2009/128/ES;
 - (d) kmetijske prakse, ki preprečujejo razvoj odpornosti proti antimikrobikom, kot je določeno v sporočilu Komisije z naslovom Evropski akcijski načrt „eno zdravje“ zoper odpornost proti antimikrobikom ⁽⁶¹⁾;
 - (e) preprečevanje in obvladovanje tveganja;
 - (f) ukrepe, katerih cilji so modernizacija kmetij, povečanje konkurenčnosti, sektorsko vključevanje, inovacije in tržna naravnost ter spodbujanje podjetništva;
 - (g) digitalne tehnologije v kmetijstvu iz člena 114, točka (b), Uredbe (EU) 2021/2115;
 - (h) trajnostno upravljanje hranil, vključno z uporabo orodja za trajnostnost kmetij za hranila iz člena 15(4), točka (g), Uredbe (EU) 2021/2115, najpozneje od leta 2024;
 - (i) pogoje za zaposlitev in obveznosti delodajalca, zdravje in varnost pri delu ter socialno podporo v kmečkih skupnostih;
 - (j) trajnostno proizvodnjo krme, ocenjevanje krme v smislu vsebnosti hranil in vrednosti krme, dokumentacijo, načrtovanje in nadzor krmljenja rejnih živali na podlagi potreb.
- (295) Pomoč mora biti dodeljena v obliki subvencioniranih storitev.
- (296) Organi, izbrani za zagotavljanje storitev svetovanja, morajo imeti ustrezne vire v obliki osebja, ki se redno usposablja in izobražuje, ima izkušnje s svetovanjem ter je zanesljivo na področju, v zvezi s katerim svetuje.
- (297) Države članice morajo zagotoviti, da je svetovanje nepristransko in da ponudniki svetovalnih storitev niso v navzkrižju interesov.

⁽⁵⁷⁾ Direktiva 2008/50/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2008 o kakovosti zunanega zraka in čistejšem zraku za Evropo (UL L 152, 11.6.2008, str. 1).

⁽⁵⁸⁾ Direktiva (EU) 2016/2284 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2016 o zmanjšanju nacionalnih emisij za nekatera onesnaževala zraka, spremembi Direktive 2003/35/ES in razveljavitvi Direktive 2001/81/ES (UL L 344, 17.12.2016, str. 1).

⁽⁵⁹⁾ Uredba (EU) 2016/429 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. marca 2016 o prenosljivih boleznih živali in o spremembi ter razveljavitvi določenih aktov na področju zdravja živali („Pravila o zdravju živali“) (UL L 84, 31.3.2016, str. 1).

⁽⁶⁰⁾ Uredba (ES) št. 1107/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o dajanju fitofarmaceutskih sredstev v promet in razveljavitvi direktiv Sveta 79/117/EGS in 91/414/EGS, UL L 309, 24.11.2009, str. 1).

⁽⁶¹⁾ Sporočilo Komisije, Evropski akcijski načrt „eno zdravje“ zoper odpornost proti antimikrobikom (COM(2017) 339 final).

- (298) V ustrezno utemeljenih in primernih primerih se lahko svetovanje deloma zagotavlja skupinsko, ob upoštevanju položaja posameznega uporabnika storitev svetovanja.

Znesek pomoči

- (299) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (300) Pomoč v katerem koli triletnem obdobju ne sme presegati naslednjih zneskov:
- (a) 25 000 EUR na podjetje, dejavno v primarni kmetijski proizvodnji;
 - (b) 200 000 EUR na podjetje, dejavno na področju predelave kmetijskih proizvodov in njihovega trženja.

1.1.10.3 Pomoč za storitve nadomeščanja na kmetijskem gospodarstvu

- (301) Komisija bo pomoč za storitve nadomeščanja na kmetijskem gospodarstvu štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, splošnimi pogoji za pomoč za tehnično podporo iz točk (279), (280) in (281) ter pogoji iz tega oddelka.

- (302) Pomoč mora biti dodeljena v obliki subvencioniranih storitev.

Upravičeni stroški

- (303) Pomoč krije dejanske stroške, nastale zaradi nadomeščanja kmeta, fizične osebe, ki je član kmečkega gospodarstva, ali delavca na kmetiji med odsotnostjo zaradi bolezni, vključno z boleznijo otroka ali hudo boleznijo sstanujoče osebe, ki zahteva stalno nego, dopusta, porodniškega dopusta in starševskega dopusta, služenja obveznega vojaškega roka, v primeru smrti ali stroške, opisane v točki (286)(c).

- (304) Skupno trajanje nadomeščanja bi moralo biti omejeno na tri mesece letno na upravičenca, razen pri nadomeščanju zaradi porodniškega oziroma starševskega dopusta in služenja obveznega vojaškega roka. V zvezi s porodniškim in starševskim dopustom bi moralo biti trajanje nadomeščanja omejeno na šest mesecev za posamezni dopust. Vendar lahko Komisija odobri podaljšanje trimesečnega in šestmesečnega obdobja v ustrezno utemeljenih primerih. V zvezi s služenjem obveznega vojaškega roka bi moralo biti trajanje nadomeščanja omejeno na trajanje služenja vojaškega roka.

Intenzivnost pomoči

- (305) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

1.1.11 Pomoč za sodelovanje v kmetijskem sektorju

- (306) Komisija bo pomoč za sodelovanje v kmetijskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (307) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)9.

- (308) Pomoč iz tega oddelka se ne sme dodeliti za sodelovanje, v katerem so udeleženi le raziskovalni organi.

- (309) Pomoč se sme dodeliti le za spodbujanje sodelovanja, ki prispeva k doseganju enega ali več ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

- (310) Pomoč bi bilo treba dodeliti za spodbujanje oblik sodelovanja, ki vključujejo vsaj dva akterja, ne glede na to, ali sta dejavna v kmetijskem sektorju, vendar mora sodelovanje koristiti predvsem kmetijskemu sektorju, in zlasti za:
- (a) sodelovanje med različnimi podjetji v kmetijskem sektorju ali prehranski verigi in drugimi akterji, ki so dejavni v kmetijskem sektorju ter prispevajo k doseganju ciljev in prednostnih nalog politike razvoja podeželja, vključno s skupinami proizvajalcev, zadrugami in medpanožnimi organizacijami;
 - (b) vzpostavljanje grozdov in mrež;
 - (c) dedovanje kmetij, zlasti za generacijsko pomladitev na ravni kmetij (pomoč se lahko dodeli samo kmetom, ki so ali bodo do konca delovanja dosegli upokojitveno starost, kot jo določi zadevna država članica v skladu s svojo nacionalno zakonodajo).
- (311) Pomoč se lahko dodeli za sodelovanje, ki je zlasti povezano z naslednjimi dejavnostmi:
- (a) pilotnimi projekti;
 - (b) razvojem novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij v kmetijskem sektorju in živilskem sektorju samo, če gre za kmetijske proizvode;
 - (c) sodelovanjem med malimi izvajalci v kmetijskem sektorju na področju organiziranja skupnih delovnih procesov, skupne rabe objektov in naprav ter virov;
 - (d) horizontalnim in vertikalnim sodelovanjem med akterji v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov;
 - (e) promocijskimi dejavnostmi na lokalni ravni, povezanimi z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov;
 - (f) skupnim ukrepanjem za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje;
 - (g) skupnimi pristopi k okoljskim projektom in trenutnim okoljskim praksam, vključno z učinkovitim upravljanjem voda, uporabo energije iz obnovljivih virov ⁽⁶²⁾ in ohranjanjem kmetijske krajine;
 - (h) horizontalnim in vertikalnim sodelovanjem med akterji v dobavni verigi za trajnostno zagotavljanje biomase za uporabo v proizvodnji hrane, če je rezultat kmetijski proizvod, in proizvodnjo energije za lastno porabo;
 - (i) izvajanjem strategij lokalnega razvoja, razen tistih, ki so opredeljene v členu 32 Uredbe (EU) 2021/1060, zlasti v okviru skupin javnih in zasebnih partnerjev, razen tistih, ki so opredeljene v členu 31(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/1060;
 - (j) drugimi oblikami sodelovanja.
- (312) Pomoč se sme dodeliti le za nove oblike sodelovanja, vključno z obstoječimi, če se začne nova dejavnost.
- (313) Pomoč za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig iz točke (311)(d) in (e) mora pokrivati samo dobavne verige, pri katerih je med kmetom in potrošnikom največ en posrednik.
- (314) Sodelovanja, ki se bo izvajalo, morajo biti v skladu z ustreznimi pravili in zahtevami, kot je določeno v ustreznem oddelku teh smernic.

Upravičeni stroški

⁽⁶²⁾ To se uporablja za sodelovanje v zvezi s proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali za proizvodnjo biogoriv na gospodarstvih, če so upoštevani pogoji iz dela II, oddelek 1.1.1.1.

- (315) Pomoč krije naslednje upravičene stroške, če zadevajo kmetijske dejavnosti:
- (a) stroške preučevanja zadevnega območja, študij izvedljivosti in priprave poslovnega načrta ali strategije lokalnega razvoja, razen tiste iz člena 32 Uredbe (EU) 2021/1060;
 - (b) tekoče stroške sodelovanja, kot je na primer plača „koordinatorja“;
 - (c) stroške dejavnosti, ki jih je treba izvesti;
 - (d) stroške promocijskih dejavnosti.

- (316) Pomoč mora biti omejena na obdobje največ sedem let. V ustrezno utemeljenih primerih se lahko pomoč dodeli za daljše časovno obdobje v zvezi z dejavnostmi iz točke (311)(i) ter kolektivnimi okoljskimi in podnebnimi ukrepi, da se dosežejo specifični okoljski in podnebni cilji iz člena 6(1), točke (d), (e) in (f), Uredbe (EU) 2021/2115.

Intenzivnost pomoči

- (317) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.
- (318) V primeru dejavnosti iz točke (314)(c), ki zajemajo naložbe, mora biti pomoč omejena na največjo intenzivnost pomoči za naložbe, kot je navedeno v zadevnem oddelku o pomoči za naložbe.

1.2 **Obvladovanje tveganj in kriz**

- (319) Državna pomoč je lahko primeren način podpore za nekatere vrste tveganj v kmetijskem sektorju, saj je celotna kmetijska dejavnost še posebej izpostavljena tveganjem in krizam. Vendar obstajajo razlike med podjetji, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji, in podjetji, ki so dejavna na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov, ki imajo običajno boljše možnosti za zavarovanje pred tveganji. Nekatere kategorije pomoči iz tega oddelka bodo zato na voljo le za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

- (320) Komisija bo pri dodeljevanju državne pomoči dejavnostim, na katere vplivajo tveganja in krize, upoštevala dejstvo, da se je treba izogniti nepotrebnemu izkrivljanju konkurence, in bo zato zahtevala minimalni prispevek proizvajalcev k izgubam ali stroškom takšnih ukrepov pomoči ali drugih ustreznih ukrepov, ki bi jih bilo treba sprejeti, da se zmanjša tveganje za izkrivljanje konkurence in zagotovi, da je državna pomoč sorazmerna z nastalimi izgubami. V svoji oceni bo upoštevala dejstvo, da mora upravičenec sprejeti ustrezne preventivne ukrepe za zmanjšanje skupnega zneska dodeljene pomoči.

1.2.1 *Pomoč za nadomestilo škode v kmetijski proizvodnji ali na sredstvih za kmetijsko proizvodnjo ter za preprečevanje škode*

1.2.1.1 Pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki

- (321) Komisija bo pomoč za povrnitev škode, ki so jo povzročile naravne nesreče ali izjemni dogodki, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(2), točka (b), Pogodbe, če je pomoč v skladu s pogoji iz tega oddelka.

- (322) Ta oddelek se uporablja za kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)9.

- (323) Komisija je večkrat poudarila, da je treba izraza „naravna nesreča“ in „izjemni dogodek“ iz člena 107(2), točka (b), Pogodbe razlagati ozko, ker sta izjemi od splošne nezdružljivosti državne pomoči na notranjem trgu iz člena 107(1) Pogodbe. To je potrdilo Sodišče Evropske unije ⁽⁶³⁾.
- (324) Komisija je doslej priznala, da potresi, plazovi, zemeljski plazovi in poplave lahko predstavljajo naravne nesreče. Poleg tega upošteva pobudo za posodobitev področja državne pomoči, ki dopušča skupinsko izjemo tudi za naslednje kategorije naravnih nesreč: tornade, orkane, vulkanske izbruhe in požare v naravi. Med izjemne dogodke, ki jih je Komisija priznala v preteklosti, sodijo vojna, notranji nemiri ali stavke, z določenimi omejitvami in glede na razsežnosti pa tudi večje jedrske ali industrijske nesreče in požari, ki povzročijo velike izgube ⁽⁶⁴⁾. Komisija bo še naprej posamezno ocenjevala načrte za dodelitev državne pomoči v skladu s členom 107(2), točka (b), Pogodbe in upoštevala predhodno prakso na tem področju.
- (325) Za pomoč, dodeljeno v skladu s tem oddelkom, veljata naslednja kumulativna pogoja:
- (a) pristojni organ države članice je uradno potrdil značaj razmer kot naravno nesrečo ali izjemni dogodek
- (b) med naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom in škodo, ki jo je utrpelo podjetje, obstaja neposredna vzročna zveza.
- (326) Države članice lahko po potrebi vnaprej določijo merila, na podlagi katerih se šteje, da je uradna potrditev iz točke (325)(a) odobrena.
- (327) Pomoč mora biti izplačana neposredno zadevnemu podjetju ali skupini oziroma organizaciji proizvajalcev, katere član je navedeno podjetje. Če se pomoč izplača skupini ali organizaciji proizvajalcev, znesek pomoči ne sme presežati zneska pomoči, do katerega je upravičeno podjetje.
- (328) Shema pomoči se mora uvesti v treh letih po datumu nastanka dogodka, pomoč pa mora biti izplačana v štirih letih od navedenega datuma. V zvezi z določenimi naravnimi nesrečami ali izjemnimi dogodki bo Komisija odobrila ločeno priglašeno pomoč, ki odstopa od tega pravila v ustrezno utemeljenih primerih, na primer zaradi narave in/ali obsega dogodka ali odložene ali stalne narave škode.
- (329) Da bi Komisija olajšala hitro krizno upravljanje, bo odobrila predhodne okvirne sheme pomoči za nadomestila za škodo, ki jo povzročijo potresi, plazovi, zemeljski plazovi in poplave ter tornadi, orkani, vulkanski izbruhi in požari v naravi naravnega izvora, če so pogoji, pod katerimi se lahko v takih primerih dodeli pomoč, jasno opredeljeni ⁽⁶⁵⁾. V primeru predhodnih shem morajo države članice izpolniti obveznost poročanja iz točke (651).
- (330) Pomoč, dodeljena kot nadomestilo za škodo, ki so jo povzročile ostale vrste naravnih nesreč, ki niso navedene v točki (324), in škodo, ki so jo povzročili izjemni dogodki, mora biti posamično priglašena Komisiji.

Upravičeni stroški

⁽⁶³⁾ Glej sodbo z dne 11. novembra 2004, Španija/Komisija, C-73/03, EU:C:2004:711, točka 37, in sodbo z dne 23. februarja 2006, Atzeni in drugi, združeni zadevi C-346/03 in C-529/03, ECLI:EU:C:2006:130, točka 79.

⁽⁶⁴⁾ Komisija ni priznala, da bi se lahko požar v enem samem predelovalnem obratu, ki je zavarovan z običajnim poslovnim zavarovanjem, štel za izjemni dogodek. Komisija običajno ne prizna, da bi se lahko izbruh boleznih živali ali pojav škodljivega organizma rastline štel med naravne nesreče ali izjemne dogodke. Komisija je v samo enem primeru priznala zelo razširjen izbruh popolnoma nove bolezni živali za izjemen dogodek.

⁽⁶⁵⁾ Sklepi Komisije o državni pomoči v zadevah N 274b/2010, N 274a/2010, SA.33605, SA.33628, SA.36787.

- (331) Upravičeni stroški so znesek škode, ki nastane kot neposredna posledica naravne nesreče ali izjemnega dogodka, v skladu z oceno javnega organa, neodvisnega strokovnjaka, ki ga priznava organ, ki dodeli pomoč, ali zavarovalnice.
- (332) Škoda lahko zajema naslednje:
- (a) materialno škodo na sredstvih, kot so stavbe, oprema, stroji, stalež ali proizvodna sredstva;
 - (b) izpad dohodka zaradi popolnega ali delnega uničenja kmetijske proizvodnje in sredstev za kmetijsko proizvodnjo.
- (333) Škodo je treba izračunati na ravni posameznega upravičenca.
- (334) Izračun materialne škode mora temeljiti na stroških popravila ali ekonomski vrednosti, ki jo je imelo prizadeto sredstvo pred naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom. Ne sme presegati stroškov popravila ali znižanja poštene tržne vrednosti, ki je posledica naravne nesreče ali izjemnega dogodka, tj. razlike med vrednostjo sredstva neposredno pred naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom in neposredno po njima.
- (335) Izpad dohodka je treba izračunati tako, da se:
- (a) rezultat zmnožka količine kmetijskih proizvodov, ki so bili proizvedeni v letu naravne nesreče ali izjemnega dogodka ali v vsakem od naslednjih let, na katera je vplivalo popolno ali delno uničenje proizvodnih sredstev, in povprečne dobljene prodajne cene v navedenem letu
odšteje od
 - (b) rezultata zmnožka povprečne letne količine kmetijskih proizvodov, proizvedenih v triletnem obdobju pred naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom, ali triletnega povprečja, osnovanega na petletnem obdobju pred naravno nesrečo ali izjemnim dogodkom (brez najvišjih in najnižjih vnosov), in povprečne dobljene prodajne cene.
- (336) Znesku se lahko prištejejo ostali stroški, ki jih je imel upravičenec zaradi naravne nesreče ali izjemnega dogodka, od njega pa je treba odšteti vse stroške, ki niso nastali zaradi naravne nesreče ali izjemnega dogodka in bi jih upravičenec imel tudi sicer.
- (337) Za izračun letne kmetijske proizvodnje upravičenca se lahko uporabijo indeksi, če uporabljena metoda izračuna omogoča določitev dejanske izgube posameznega upravičenca v danem letu.
- (338) Komisija lahko sprejme druge načine izračuna škode, če bo prepričana, da so ti reprezentativni in ne temeljijo na neobičajno visokih donosih ter ne povzročajo izplačila prekomernega nadomestila kateremu koli upravičencu. Merjenje obsega škode se lahko prilagodi posebnostim posamezne vrste proizvoda, pri čemer se uporabi eno od naslednjega:
- (a) biološki indeksi (količina izgube biomase) ali enakovredni indeksi izgube donosa, ki se določijo na ravni kmetije ali na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni;
 - (b) vremenski indeksi (vključno s količino padavin in temperaturo), ki se določijo na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni.

(339) Pomoč in vsa druga plačila, prejeta kot nadomestilo za škodo, vključno s plačili iz zavarovalnih polic, ne smejo presežati 100 % upravičenih stroškov.

1.2.1.2 Pomoč za nadomestilo škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami

(340) Komisija bo pomoč za nadomestilo škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(341) Ta oddelek se uporablja za pomoč, dodeljeno za nadomestilo škode, ki so jo povzročile slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, kot so opredeljene v točki (33)3. Uporablja se samo za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

(342) Za pomoč, dodeljeno v skladu s tem oddelkom, veljata naslednja kumulativna pogoja:

(a) pristojni organ zadevne države članice je uradno potrdil značaj razmer kot slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami;

(b) med slabimi vremenskimi razmerami, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, in škodo, ki jo je utrpelo podjetje, obstaja neposredna vzročna zveza.

(343) Države članice lahko po potrebi vnaprej določijo merila, na podlagi katerih se šteje, da je uradna potrditev iz točke (342)(a) odobrena.

(344) V primeru predhodnih shem morajo države članice izpolniti obveznost poročanja iz točke (651).

(345) Pomoč mora biti izplačana neposredno zadevnemu podjetju ali skupini oziroma organizaciji proizvajalcev, katere član je navedeno podjetje. Če se pomoč izplača skupini ali organizaciji proizvajalcev, znesek pomoči ne sme presežati zneska pomoči, do katerega je upravičeno podjetje.

(346) Sheme pomoči morajo biti uvedene v treh letih od nastanka slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami. Pomoč mora biti izplačana v štirih letih po navedenem datumu.

Upravičeni stroški

(347) Upravičeni so stroški za škodo, ki nastane kot neposredna posledica slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, v skladu z oceno javnega organa, neodvisnega strokovnjaka, ki ga priznava organ, ki dodeli pomoč, ali zavarovalnice.

(348) Navedena škoda vključuje naslednje:

(a) materialno škodo na sredstvih, kot so kmetijska poslopja, oprema, stroji, stalež in proizvodna sredstva;

(b) izpad dohodka zaradi popolnega ali delnega uničenja kmetijske proizvodnje in proizvodnih sredstev.

(349) Škoda zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, se izračuna na ravni posameznega upravičenca.

- (350) Izračun materialne škode na sredstvih, ki je posledica slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, mora temeljiti na stroških popravila ali ekonomski vrednosti, ki jo je imelo prizadeto sredstvo pred slabimi vremenskimi razmerami, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami. Ne sme presežati stroškov popravila ali znižanja poštene tržne vrednosti, ki je posledica slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, tj. razlike med vrednostjo sredstva neposredno pred slabimi vremenskimi razmerami, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, in neposredno po njih.
- (351) Če se izguba dohodka upravičenca iz točke (348)(b) izračuna glede na raven posevka ali živine, bi bilo treba upoštevati samo materialno škodo za navedeni posevek ali živino.
- (352) Izgubo dohodka je treba izračunati bodisi na ravni letne proizvodnje kmetije bodisi na ravni posevka ali živine, tako da se:
- (a) rezultat zmnožka količine kmetijskih proizvodov, ki so bili proizvedeni v letu slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, ali v vsakem od naslednjih let, na katera je vplivalo popolno ali delno uničenje proizvodnih sredstev, in povprečne dobljene prodajne cene v navedenem letu
- odšteje od
- (b) rezultata zmnožka povprečne letne količine kmetijskih proizvodov, proizvedenih v triletnem obdobju pred slabimi vremenskimi razmerami, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, ali triletnega povprečja, osnovanega na petletnem obdobju pred slabimi vremenskimi razmerami, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami (brez najvišjih in najnižjih vnosov), in povprečne dobljene prodajne cene.
- (353) Navedeni znesek se lahko poveča za druge stroške, ki so upravičencu nastali zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami. Od navedenega zneska je treba odšteti vse stroške, ki niso nastali zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, in bi jih upravičenec imel tudi sicer.
- (354) Za izračun letne kmetijske proizvodnje upravičenca se lahko uporabijo indeksi, če uporabljena metoda izračuna omogoča določitev dejanske izgube posameznega upravičenca v danem letu.
- (355) Če je bilo MSP ustanovljeno manj kot tri leta od slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, je treba sklicevanje na povprečno količino v tri- ali petletnih obdobjih iz točke (352)(b) razumeti tako, da se nanaša na ustvarjeni promet ali količino, ki jo proizvede in proda povprečno podjetje enake velikosti kot vložnik, in sicer mikro podjetje ali malo podjetje oziroma srednje podjetje v nacionalnem ali regionalnem sektorju, ki so ga prizadele slabe vremenske razmere, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami.
- (356) Komisija lahko sprejme druge načine izračuna škode, če bo prepričana, da so ti reprezentativni in ne temeljijo na neobičajno visokih donosih ter ne povzročajo izplačila prekomernega nadomestila kateremu koli upravičencu. Merjenje obsega škode se lahko prilagodi posebnostim posamezne vrste proizvoda, pri čemer se uporabi eno od naslednjega:
- (a) biološki indeksi (količina izgube biomase) ali enakovredni indeksi izgube donosa, ki se določijo na ravni kmetije ali na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni;
- (b) vremenski indeksi (vključno s količino padavin in temperaturo), ki se določijo na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni.

- (357) Pomoč in kakršna koli druga plačila za nadomestilo škode, vključno s plačili na podlagi drugega nacionalnega ukrepa ali ukrepa Unije ali zavarovalnih polic za škodo, za katero se prejme pomoč, ne smejo preseči 80 % upravičenih stroškov. Intenzivnost pomoči se lahko na območjih z naravnimi omejitvami ali drugimi omejitvami, značilnimi za posamezno območje, poveča na do 90 %.
- (358) Znesek pomoči, dodeljene na podlagi tega oddelka, se mora zmanjšati za vsaj 50 %, če je dodeljen upravičencem, ki niso sklenili zavarovanja ali niso plačali finančnega prispevka v vzajemne sklade, akreditirane v državi članici, ki pokrivajo najmanj 50 % njihove povprečne letne proizvodnje ali dohodkov od proizvodnje in statistično najpogostejša podnebna tveganja v zadevni državi članici ali regiji, za katera je na voljo zavarovanje. Znižanje se ne bo izvedlo samo, če lahko država članica prepričljivo dokaže, da v času, ko je bila povzročena škoda, kljub ustreznemu prizadevanju ni bilo na voljo cenovno sprejemljivo zavarovanje za statistično najpogostejša podnebna tveganja v zadevni državi članici ali regiji.
- 1.2.1.3 Pomoč za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja boleznih živali, škodljivih organizmov rastlin in napadenosti z invazivno tujerodno vrsto ter pomoč za povrnitev škode zaradi boleznih živali, škodljivih organizmov rastlin in invazivnih tujerodnih vrst
- (359) Komisija bo pomoč za stroške preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja boleznih živali, škodljivih organizmov rastlin ter napadenosti z invazivno tujerodno vrsto ter pomoč za povrnitev škode zaradi teh boleznih živali, škodljivih organizmov rastlin in invazivnih tujerodnih vrst štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (360) Ta oddelek se uporablja za pomoč, dodeljeno podjetjem, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (361) Pomoč se lahko izplača le, če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:
- (a) v zvezi z boleznimi živali, škodljivimi organizmi rastlin in napadenostjo z invazivno tujerodno vrsto, za katere obstajajo predpisi Unije ali nacionalni predpisi, ne glede na to, ali so določeni z zakoni ali z drugimi predpisi,
 - (b) ti predpisi Unije ali nacionalni predpisi se nanašajo na eno od naslednjega:
 - (i) javni program na ravni Unije, nacionalni ali regionalni ravni za preprečevanje, obvladovanje ali izkoreninjenje zadevne boleznih živali ali škodljivega organizma rastlin;
 - (ii) izredne ukrepe, ki jih naloži pristojni javni organ države članice;
 - (iii) ukrepe za izkoreninjenje ali preprečitev širjenja škodljivega organizma rastline, ki se izvedejo v skladu s členoma 17 in 18, členom 28(1) in (2) ter členom 29(1) in (2), členom 30(1) in členom 33(1) Uredbe (EU) 2016/2031;
 - (iv) ukrepe za izkoreninjenje ali preprečitev širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki se izvajajo v skladu z Uredbo (EU) št. 1143/2014.
- (362) Programi in ukrepi iz točke (361)(b) morajo vključevati opis zadevnih ukrepov preprečevanja, obvladovanja ali izkoreninjenja.
- (363) Pomoč ne sme biti povezana z ukrepi, za katere zakonodaja Unije določa, da njihovi stroški bremenijo upravičenca, razen če se stroški takih ukrepov v celoti izravnavajo z obveznimi dajatvami upravičencev.
- (364) Pomoč se mora izplačati neposredno zadevnemu podjetju ali skupini oziroma organizaciji proizvajalcev, katere član je navedeno podjetje. Če se pomoč izplača skupini ali organizaciji proizvajalcev, znesek pomoči ne sme presegati zneska pomoči, do katerega je upravičeno podjetje.

- (365) Kadar se ugotovi, da je bolezen ali napadenost s škodljivim organizmom rastline ali invazivno tujerodno vrsto namerno ali iz malomarnosti povzročil upravičenec, se individualna pomoč ne sme dodeliti.
- (366) Kar zadeva boleznih živali, se pomoč lahko dodeli za boleznih s seznama boleznih živali iz člena 5(1) Uredbe (EU) 2016/429, iz Priloge III k Uredbi (EU) 2021/690 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁶⁾ ali s seznama boleznih živali iz Kodeksa za zdravje kopenskih živali, ki ga je oblikovala Svetovna organizacija za zdravje živali.
- (367) Pomoč se lahko dodeli tudi za porajajoče se boleznih, ki izpolnjujejo merila iz člena 6(2) Uredbe (EU) 2016/429.
- (368) Sheme pomoči morajo biti uvedene v treh letih od nastanka stroškov ali škode, povzročene zaradi boleznih živali, škodljivega organizma rastline ali invazivne tujerodne vrste. Pomoč mora biti izplačana v štirih letih po navedenem datumu. Ti pogoji se ne uporabljajo za stroške iz točke (370).
- (369) V primeru predhodnih shem morajo države članice izpolniti obveznost poročanja iz točke (651).

Upravičeni stroški

- (370) Pri ukrepih preprečevanja lahko pomoč krije naslednje upravičene stroške:
- (a) stroške ukrepov biološke zaščite, vključno s preprečevanjem invazivnih tujerodnih vrst;
 - (b) stroške zdravstvenih pregledov;
 - (c) stroške analiz, vključno z *in vitro* diagnostiko;
 - (d) stroške testiranja in drugih ukrepov sistematičnega pregledovanja, vključno s testi na TSE in BSE;
 - (e) stroške nakupa, hrambe, uporabe in distribucije cepiv, zdravil, snovi za zdravljenje živali ter fitofarmaceutskih sredstev in biocidnih proizvodov;
 - (f) stroške preventivnega zakola ali izločitve živali ali uničenja živalskih proizvodov in rastlin;
 - (g) stroške čiščenja, dezinfekcije ali dezinfestacije gospodarstva in opreme na podlagi epidemiologije in značilnosti patogena ali vektorja.
- (371) V primeru ukrepov obvladovanja in izkoreninjenja lahko pomoč krije naslednje upravičene stroške:
- (a) stroške testiranja v primeru boleznih živali in druge ukrepe sistematičnega pregledovanja, vključno s testi na TSE in BSE;
 - (b) stroške nakupa, hrambe, uporabe in distribucije cepiv, zdravil, snovi za zdravljenje živali in fitofarmaceutskih sredstev;
 - (c) stroške zakola ali izločitve in pokončanja živali ter uničenja živalskih proizvodov, povezanih z njimi, ali uničenja poljščin, vključno s tistimi, ki poginejo oziroma so uničene zaradi cepljenj ali drugih ukrepov, ki jih je predpisal pristojni organ države članice, ter stroške čiščenja in dezinfekcije ali dezinfestacije kmetijskega gospodarstva in opreme;
 - (d) stroške nakupa, hrambe, upravljanja in distribucije fitofarmaceutskih sredstev za obravnavanje invazivnih tujerodnih vrst;
 - (e) stroške nakupa, hrambe, uvedbe in distribucije pasti ali druge opreme za obravnavanje živalskih invazivnih tujerodnih vrst.

⁽⁶⁶⁾ Uredba (EU) 2021/690 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi programa za notranji trg, konkurenčnost podjetij, vključno z malimi in srednjimi podjetji, področje rastlin, živali, hrane in krme in evropsko statistiko (program Enotni trg) ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 99/2013, (EU) št. 1287/2013, (EU) št. 254/2014 in (EU) št. 652/2014 (UL L 153, 3.5.2021, str. 1).

- (372) Pomoč v zvezi z upravičenimi stroški in točk (370) in (371) se mora dodeliti v obliki subvencioniranih storitev ter izplačati izvajalcu ukrepov preprečevanja, obvladovanja in izkoreninjenja, razen za upravičene stroške iz točk (370)(e) in (371)(b) in upravičene stroške iz točk(370) (f) in (371)(c) v primeru škodljivih organizmov rastlin ter za čiščenje in dezinfekcijo kmetijskega gospodarstva in opreme. V ustrezno utemeljenih primerih se lahko pomoč v zvezi z drugimi stroški iz točk (370) in (371) izplača neposredno upravičencu kot povračilo dejanskih nastalih stroškov in ob predložitvi dokazila o nastalih stroških organu, ki dodeli sredstva.
- (373) V primeru pomoči za povrnitev škode, ki so jo povzročile bolezni živali, škodljivi organizmi rastlin ali invazivne tujerodne vrste, je treba nadomestilo izračunati na podlagi naslednjega:
- (a) tržne vrednosti zaklanih, izločenih ali poginulih živali ali uničenih živalskih proizvodov, povezanih z njimi, ali uničenih rastlin:
 - (i) zaradi bolezni živali, škodljivega organizma rastline ali napadenosti z invazivno tujerodno vrsto;
 - (ii) v okviru javnega programa ali ukrepa iz točke (361)(b);
 - (b) izpada dohodka zaradi obveznosti karantene in težav pri obnavljanju črede ali ponovnem sajenju ter obveznega kolobarjenja, naloženega kot del javnega programa ali ukrepa iz točke (361)(b).
- (374) Ta znesek se mora zmanjšati za:
- (a) vse stroške, ki niso nastali neposredno zaradi bolezni živali, škodljivega organizma rastline ali napadenosti z invazivno tujerodno vrsto, in bi jih upravičenec imel tudi sicer;
 - (b) vse prihodke od prodaje proizvodov, povezanih z zaklanimi ali izločenimi živalmi in rastlinami, uničenimi za namene preprečevanja ali izkoreninjanja po naročilu pristojnega organa države članice.
- (375) Tržna vrednost iz točke (373)(a) mora biti določena na podlagi vrednosti živali, proizvodov in rastlin, neposredno preden se je pojavil ali je bil potrjen kakršen koli sum pojavnosti bolezni živali ali škodljivega organizma rastline ali napadenosti z invazivno tujerodno vrsto.
- (376) Pomoč iz točke (373) mora biti omejena na stroške in škodo, ki jo povzročijo bolezni živali, škodljivi organizmi rastlin ali napadenost z invazivno tujerodno vrsto, in za katere je pristojni organ države članice izvedel eno od naslednjega:
- (a) uradno je potrdil izbruh bolezni živali;
 - (b) v primeru škodljivih organizmov rastlin ali invazivnih tujerodnih vrst uradno potrdil njihov obstoj.
- (377) V izjemnih in ustrezno utemeljenih primerih lahko Komisija prizna stroške, nastale pri izvajanju potrebnih ukrepov, ki niso navedeni v tem oddelku.
- Intenzivnost pomoči*
- (378) Pomoč in druga plačila, ki jih prejme upravičenec, vključno s plačili na podlagi drugega nacionalnega ukrepa ali ukrepa Unije ali zavarovalnih polic ali vzajemnih skladov za iste upravičene stroške, ne smejo presegati 100 % upravičenih stroškov.
- 1.2.1.4 Pomoč za poginule živali
- (379) Komisija bo pomoč za poginule živali štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (380) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

- (381) Pogoj za pomoč mora biti obstoj skladnega programa spremljanja, ki zagotavlja varno odstranjevanje vseh poginulih živali v zadevni državi članici.

Intenzivnost pomoči

- (382) Za upravičene stroške, navedene v nadaljevanju, se uporabljajo naslednje intenzivnosti pomoči:
- (a) pomoč v višini do 100 % stroškov za odstranitev poginulih živali in 75 % stroškov za uničenje teh poginulih živali; pomoč za stroške zavarovalnih premij, ki pokrivajo stroške odstranitve in uničenja poginulih živali, se lahko dodeli v skladu z določbami iz oddelka 1.2.1.6;
 - (b) pomoč v višini do 100 % stroškov za odstranitev in uničenje poginulih živali, če je pomoč financirana s pristojbinami ali obveznimi prispevki, namenjenimi financiranju odstranitve in uničenja teh poginulih živali, če so take pristojbine ali prispevki omejeni na sektor mesa in neposredno naloženi sektorju mesa;
 - (c) pomoč v višini 100 % stroškov za odstranitev in uničenje poginulih živali, če velja obveznost izvajanja testiranja zadevnih poginulih živali na TSE ali v primeru izbruha bolezni živali iz točke (366).
- (383) Pomoč mora biti dodeljena v obliki subvencioniranih storitev, razen v primerih, ko je živinorejec, ki je upravičenec do pomoči, tudi izvajalec storitve.
- (384) Da se olajša upravljanje pomoči, se lahko pomoč plača gospodarskim subjektom ali organom, ki izpolnjujejo oba naslednja pogoja:
- (a) v proizvodni verigi sledijo po podjetju, dejavnem v živinorejskem sektorju,
 - (b) opravljajo storitve v zvezi z odstranitvijo in uničenjem poginulih živali.
- (385) V zvezi s poginulimi živalmi in klavniškimi odpadki Komisija ne bo odobrila pomoči za poginule živali, dane izvajalcem, dejavnim na področju predelave in trženja kmetijskih proizvodov, in pomoči za stroške odstranjevanja klavniških odpadkov. Državna pomoč za naložbe, izvedene v zvezi z odstranjevanjem klavniških odpadkov, bo preučena v skladu z ustreznimi pravili, ki se uporabljajo za pomoč za naložbe.

1.2.1.5 Pomoč za nadomestilo škode, ki jo povzročijo zaščitene živali

- (386) Poškodbe opreme, infrastrukture, živali in rastlin, ki jih povzročijo zaščitene živali, postajajo vse večja težava. Uspešnost ohranitvene politike Unije je delno odvisna od učinkovitega obvladovanja konfliktov med zaščitnimi živalmi in kmeti. Komisija bo zato in v skladu z načelom sorazmernosti pomoč za odpravo škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (387) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (388) Da se zmanjša tveganje izkrivljanja konkurence in zagotovi spodbuda za zmanjšanje tveganja, morajo upravičenci zagotoviti minimalni prispevek. Ta prispevek mora biti v obliki preventivnih ukrepov, kot so varnostne ograje na mestih, kjer jih je mogoče postaviti, ali pastirski psi, sorazmernih s tveganjem za nastanek škode, ki jo povzročijo zaščitene živali na zadevnem območju. Ta točka se ne bi smela uporabljati za prvi napad zaščitene živali na določenem območju. Če poleg tega niso mogoči razumni preventivni ukrepi, mora zadevna država članica dokazati, da sprejetje takšnih preventivnih ukrepov ni mogoče, da se pomoč lahko šteje za združljivo.
- (389) Neposredno vzročno zvezo med nastalo škodo in vedenjem zaščitene živali mora ugotoviti država članica.

- (390) Pomoč se izplača neposredno zadevnemu podjetju ali skupini ali organizaciji proizvajalcev, katere član je navedeno podjetje. Če se pomoč izplača skupini ali organizaciji proizvajalcev, znesek pomoči ne sme presegati zneska pomoči, do katerega je upravičeno podjetje.
- (391) Sheme pomoči je treba uvesti v treh letih od nastanka škodnega dogodka. Pomoč je treba izplačati v štirih letih po navedenem datumu.
- Upravičeni stroški*
- (392) Upravičeni stroški so stroški, ki nastanejo kot neposredna posledica dogodka, ki je povzročil škodo, v skladu z oceno javnega organa, neodvisnega strokovnjaka, ki ga priznava organ, ki dodeli pomoč, ali zavarovalnice.
- (393) Upravičeni stroški lahko vključujejo naslednje:
- (a) škodo za pokončane živali ali uničene rastline: upravičeni stroški temeljijo na tržni vrednosti živali ali rastlin, ki so jih pokončale oziroma uničile zaščitene živali;
 - (b) posredne stroške: veterinarski stroški, nastali zaradi oskrbe ranjenih živali, in stroški dela, povezani z iskanjem pogrešanih živali; izpad dohodka zaradi manjšega donosa proizvodnje, povezanega z napadi zaščitene živali;
 - (c) materialno škodo na naslednjih sredstvih: kmetijski opremi, strojih in kmetijskih poslopih ter staležih; izračun materialne škode mora temeljiti na stroških popravila ali ekonomski vrednosti, ki jo je imelo prizadeto sredstvo pred škodnim dogodkom, ne sme presegati stroškov popravila ali znižanja poštene tržne vrednosti, ki je posledica dogodka, ki je povzročil škodo, tj. razlike med vrednostjo sredstva neposredno pred dogodkom in neposredno po njem.
- (394) Znesek pomoči je treba zmanjšati za vse stroške, ki niso nastali zaradi dogodka, ki je povzročil škodo, in bi upravičencu nastali tudi sicer, ter za vse prihodke od prodaje proizvodov, povezanih z živalmi, ki so jih pokončale, ali z rastlinami, ki so jih uničile zaščitene živali.
- (395) Škodo je treba izračunati na ravni posameznega upravičenca.
- (396) Izguba dohodka se mora izračunati bodisi na ravni letne proizvodnje kmetije bodisi na ravni živine ali posevka, tako da se:
- (a) količine kmetijskih proizvodov, proizvedene v letu škodnega dogodka, pomnožene s povprečno prodajno ceno, dobljeno v navedenem letu, odštejejo od
 - (b) povprečne letne količine kmetijskih proizvodov, proizvedene v triletnem obdobju pred škodnim dogodkom, ali triletnega povprečja, osnovanega na petletnem obdobju pred škodnim dohodkom, brez najvišjega in najnižjega vnosa, pomnožene s povprečno prodajno ceno.
- (397) Naložbe, povezane z ukrepi za preprečevanje škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, so lahko upravičene do pomoči pod pogoji oddelka 1.1.1.1 tega dela o pomoči za naložbe v kmetijska gospodarstva.
- Intenzivnost pomoči*
- (398) Pomoč ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (399) Nadomestilo za posredne stroške iz točke (393)(b) mora biti sorazmerno z neposrednimi stroški iz točke (393)(a) in ne sme presegati 80 % skupnih posrednih upravičenih stroškov.
- (400) Pomoč in vsa druga prejeta plačila za nadomestilo škode, vključno s plačili na podlagi drugih nacionalnih ukrepov ali ukrepov Unije ali zavarovalnih polic za škodo, za katero je dodeljena pomoč, ne smejo presegati 100 % upravičenih stroškov.

1.2.1.6 Pomoč za plačilo zavarovalnih premij

- (401) Zavarovanje je pogosto najkoristnejši način za dobro obvladovanje tveganj in kriz. Zato in zaradi pogosto manjših finančnih možnosti kmetov ima Komisija pozitiven odnos do državne pomoči za zavarovalne premije, če se zavarovanje nanaša na primarno kmetijsko proizvodnjo.
- (402) Komisija bo pomoč za kmete za plačilo zavarovalnih premij štela za združljivo z notranjim trgom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (403) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (404) Pomoč ne sme ovirati delovanja notranjega trga zavarovalniških storitev. Pomoč zlasti ne sme biti omejena na zavarovanje, ki ga ponuja ena sama zavarovalnica ali skupina zavarovalnic, niti ne sme zanj veljati pogoj, da se zavarovalna pogodba sklene z zavarovalnico, ki ima sedež v zadevni državi članici.
- (405) Pozavarovalne sheme bodo preučene za vsak primer posebej.

Upravičeni stroški

- (406) Upravičeni stroški so stroški za zavarovalne premije za zavarovanje za kritje škode, nastale zaradi naravnih nesreč ali izjemnih dogodkov, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali, škodljivih organizmov rastlin ter invazivnih tujerodnih vrst, odstranjevanja in uničenja poginulih živali, in škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, kakor je navedeno v oddelkih 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 in 1.2.1.5, in drugih slabih vremenskih razmer ali škode, nastale zaradi okoljskih nesreč.
- (407) Zavarovanje lahko krije le stroške za odpravo škode iz točke (406), pri čemer ne sme zahtevati ali določiti vrste ali količine prihodnjega pridelka.
- (408) Glede pomoči za zavarovalne premije za zavarovanje pred izgubami zaradi okoljskih nesreč mora nastanek okoljske nesreče uradno potrditi pristojni organ zadevne države članice.
- (409) Države članice lahko po potrebi vnaprej določijo merila, na podlagi katerih se šteje, da je odobrena uradna potrditev.

- (410) Za izračun letne kmetijske proizvodnje upravičenca in obseg izgube se lahko uporabijo indeksi iz točk (337) in (338).

Intenzivnost pomoči

- (411) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 70 % stroškov zavarovalne premije. Intenzivnost pomoči za odstranjevanje in uničenje poginulih živali ne sme preseči 100 % stroškov zavarovalne premije za odstranjevanje poginulih živali in 75 % stroškov zavarovalne premije za uničenje poginulih živali.
- (412) Države članice lahko z uporabo ustreznih zgornjih mej omejijo znesek zavarovalne premije, ki je upravičen do pomoči.

1.2.1.7 Pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade

- (413) Komisija bo pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade za plačilo nadomestila kmetom štela za združljivo z notranjim trgom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (414) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (415) Zadevni vzajemni sklad mora:
- (a) biti akreditiran s strani pristojnega organa države članice v skladu z nacionalnim pravom;
 - (b) voditi pregledno politiko glede vplačil v sklad in izplačil iz njega;
 - (c) imeti oblikovana jasna pravila za določitev odgovornosti za kakršne koli nastale dolgove.
- (416) Države članice morajo določiti pravila za ustanovitev in upravljanje vzajemnih skladov, zlasti za odobritev izplačil nadomestil, kakor tudi za upravljanje in spremljanje skladnosti s temi pravili. Države članice morajo zagotoviti, da so v ureditvi sklada določene kazni v primeru malomarnosti upravičenca.

Upravičeni stroški

- (417) Upravičeni stroški so stroški za vinarčne prispevke v vzajemne sklade za plačilo nadomestila kmetom za škodo, nastalo zaradi naravnih nesreč ali izjemnih dogodkov, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, boleznimi živali, škodljivih organizmov rastlin ter invazivnih tujerodnih vrst, odstranjevanja in uničenja poginulih živali, in škode, ki jo povzročijo zaščitene živali, kakor je navedeno v oddelkih 1.2.1.1, 1.2.1.2, 1.2.1.3, 1.2.1.4 in 1.2.1.5, in drugih slabih vremenskih razmer ali škode, nastale zaradi okoljskih nesreč. Finančni prispevki se lahko nanašajo le na zneske, izplačane iz vzajemnega sklada kot finančno nadomestilo podjetjem, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.
- (418) Glede pomoči za finančne prispevke v vzajemne sklade za plačilo nadomestila za škodo, nastalo zaradi okoljskih nesreč, mora nastanek okoljske nesreče uradno potrditi pristojni organ zadevne države članice.
- (419) Države članice lahko po potrebi vnaprej določijo merila, na podlagi katerih se šteje, da je navedena uradna potrditev odobrena.
- (420) Za izračun letne kmetijske proizvodnje upravičenca in obseg izgube se lahko uporabijo indeksi iz točk (337) in (338).

Intenzivnost pomoči

- (421) Pomoč ne sme presežati 70 % upravičenih stroškov.

1.3 Druge vrste pomoči v kmetijskem sektorju

1.3.1 Pomoč za zaprtje proizvodnih zmogljivosti

- (422) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)9.

1.3.1.1 Zaprtje zmogljivosti zaradi zdravja živali, rastlin ali ljudi, sanitarnih, etičnih, okoljskih ali podnebnih razlogov

- (423) Komisija bo pomoč za zaprtje zmogljivosti štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (424) Zaprtje zmogljivosti se izvede zaradi zdravja živali, rastlin ali ljudi, sanitarnih, etičnih ali okoljskih razlogov, na primer zmanjšanja splošne gostote živali.

- (425) Upravičenec mora zagotoviti minimalen prispevek v obliki dokončne in nepreklicne odločitve o opustitvi ali nepreklicnem zaprtju zadevne proizvodne zmogljivosti. Ta odločitev vključuje popolno ali v ustrezno utemeljenih primerih delno zaprtje zmogljivosti s strani zadevnega podjetja. Od upravičenca je treba pridobiti pravno zavezujoče zaveze, da je zaprtje zadevne proizvodne zmogljivosti dokončno in trajno ter da ne bo začel izvajati iste dejavnosti na drugem kraju. Te zaveze morajo biti zavezujoče tudi za morebitnega prihodnjega kupca zadevnega zemljišča ali obrata.
- (426) Do pomoči so upravičena le podjetja, ki so v zadnjih petih letih pred zaprtjem zmogljivosti dejansko proizvajala, in le proizvodne zmogljivosti, ki so se v navedenem obdobju dejansko stalno uporabljale. Če je proizvodna zmogljivost že dokončno zaprta ali če se takšno zaprtje zdi neizogibno in ni minimalnega (zadostnega) prispevka upravičenca, se pomoč ne sme dodeliti.
- (427) Komisija si pridržuje pravico, da za odobritev pomoči določi dodatne pogoje.
- (428) Do pomoči so upravičena le podjetja, ki izpolnjujejo standarde Unije. Podjetja, ki ne izpolnjujejo standardov Unije in ki bi v vsakem primeru morala ustaviti proizvodnjo, so izključena.
- (429) Za preprečevanje erozije in drugih negativnih vplivov na okolje je treba načeloma odprta kmetijska zemljišča, ki se ne uporabljajo več za proizvodnjo, pogozditi ali jih v dveh letih spremeniti v naravna območja tako, da se preprečijo negativni vplivi na okolje. Da bi preprečili negativne podnebne učinke, se kmetijska zemljišča, ponovno spremenjena v mokrišča ali šotišča, ne bi smela neustrezno pogozdovati. Namesto tega se lahko odprta kmetijska zemljišča znova uporabljajo po 20 letih po učinkovitem zaprtju zmogljivosti. Do takrat se morajo taka zemljišča vzdrževati v dobrem kmetijskem in okoljskem stanju v skladu s standardi GAEC iz naslova III, poglavje I, oddelek 2, Uredbe (EU) 2021/2115 ter ustreznimi izvedbenimi pravili. Zaprtje obratov, ki spada na področje uporabe Direktive 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁷⁾, je treba izvesti v skladu s členoma 11 in 22 navedene direktive.
- (430) Pomoč, dodeljena v okviru sheme pomoči, mora biti dostopna vsem upravičenim podjetjem.

Upravičeni stroški

- (431) Pomoč pokriva nadomestilo za izgubo vrednosti sredstev, ki je izmerjena kot trenutna prodajna vrednost sredstev.
- (432) Poleg nadomestila za izgubo vrednosti sredstev se za zaprtje zmogljivosti zaradi okoljskih ali podnebnih razlogov lahko dodeli spodbujevalno plačilo, ki ne sme preseči 20 % vrednosti sredstev.
- (433) Nadomestilo se lahko dodeli tudi za stroške uničenja proizvodne zmogljivosti.
- (434) Pomoč se lahko plača tudi za nadomestilo obveznih socialnih stroškov zaradi izvajanja sklepa o zaprtju.
- (435) Pomoč za pogozdovanje in ponovno vzpostavitev naravnih območij je treba dodeliti v skladu s pravili iz oddelkov 2.1.1 in 2.1.2 dela II ter pravili o neproizvodnih naložbah iz oddelka 1.1.1.1 tega dela.

Intenzivnost pomoči

⁽⁶⁷⁾ Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja), (UL L 334, 17.12.2010, str. 17).

- (436) Največja intenzivnost pomoči je določena na naslednji način:
- (a) do 100 % za nadomestilo za izgubo vrednosti sredstev, za nadomestilo za stroške uničenja proizvodnih zmogljivosti in za nadomestilo obveznih socialnih stroškov zaradi izvajanja sklepa o zaprtju;
 - (b) do 120 % za nadomestilo za izgubo vrednosti sredstev, če se zaprtje izvede zaradi okoljskih razlogov.

1.3.1.2 Zaprtje zmogljivosti zaradi drugih razlogov

- (437) Komisija bo pomoč za zaprtje zmogljivosti zaradi drugih razlogov, razen tistih iz točke (424), štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (438) Zaprtje mora biti izvedeno zaradi prestrukturiranja sektorja, diverzifikacije ali predčasne upokojitve.
- (439) Izpolnjeni morajo biti pogoji iz točk (425) do (429).
- (440) Kot je navedeno v točki (62), se pomoči, ki bi ovirala mehanizme skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov, ne sme dodeliti. Sheme pomoči, ki se uporabljajo za sektorje, za katere se uporablja omejevanje proizvodnje ali kvote, bodo ocenjene za vsak primer posebej.
- (441) Pomoč mora biti del programa z opredeljenimi cilji in določenim časovnim razporedom, ki je namenjen prestrukturiranju sektorja, diverzifikaciji ali predčasni upokojitvi.
- (442) Za zagotovitev hitrega vpliva na trgu bi morale biti trajanje shem pomoči, katerih namen je zapreti zmogljivost, omejeno na obdobje do šest mesecev za zbiranje vlog za sodelovanje in nadaljnjih dvanajst mesecev za dejansko zaprtje. Komisija ne bo odobrila shem pomoči, katerih trajanje presega tri leta, saj izkušnje kažejo, da lahko te sheme povzročijo odložitev potrebnih sprememb.
- (443) Shema pomoči mora biti na voljo vsem gospodarskim subjektom v zadevnem sektorju pod enakimi pogoji. Za doseganje čim večjega možnega vpliva mora država članica uporabiti pregleden in odprt sistem razpisov za prijavo interesa, ki javno poziva k sodelovanju vsa potencialno zainteresirana podjetja; hkrati se mora ureditev sheme pomoči upravljati tako, da ne zahteva ali omogoča protikonkurenčnih dogovorov ali usklajenega ravnanja med zadevnimi podjetji.

Intenzivnost pomoči in upravičeni stroški

- (444) Uporabljajo se določbe o upravičenih stroških in intenzivnosti pomoči iz oddelka 1.2.2.1, razen stroškov iz točke (432).

1.3.2 Pomoč za premestitev kmetijskih dejavnosti

- (445) Komisija bo pomoč za premestitev kmetijskih dejavnosti štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (446) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji.

(447) Premestitev kmetijskih dejavnosti mora biti v skladu s ciljem javnega interesa, kot so okoljski ali sanitarni razlogi ali zdravje živali, rastlin ali ljudi. Sklicevanje na javni interes, da se utemelji dodeljevanje pomoči iz tega oddelka, se mora opredeliti v ustreznih določbah zadevne države članice. Upravičenec mora zagotoviti minimalen prispevek v obliki zaveze, da bo opuščeno lokacijo povrnil v okoljsko zadovoljivo stanje, vključno z odstranitvijo in uničenjem objektov na opuščeni lokaciji.

(448) Pomoč iz tega oddelka, ki vključuje naložbe iz točke (449)(b) in (c), mora izpolnjevati splošne pogoje za pomoč za naložbe iz točke (143) teh smernic.

Intenzivnost pomoči

(449) Uporabljajo se naslednje intenzivnosti pomoči:

(a) če premestitev kmetijskih dejavnosti zajema razstavljanje, odstranitev in ponovno izgradnjo ali prevzem drugih obstoječih objektov ter povrnitev opuščene lokacije v okoljsko zadovoljivo stanje, lahko intenzivnost pomoči doseže 100 % dejanskih nastalih stroškov;

(b) če je posledica premestitve modernizacija objektov ali povečanje proizvodne zmogljivosti, se v zvezi s stroški, povezanimi z modernizacijo objektov ali povečanjem proizvodne zmogljivosti, uporabljajo intenzivnosti pomoči za naložbe, kot je določeno v točkah (159), (160), (161) in (162). Za namene te točke se za samo zamenjavo obstoječega poslopja ali objektov z novim posodobljenim poslopjem ali objekti brez bistvene spremembe proizvodnje ali uporabljene tehnologije ne šteje, da je povezana z modernizacijo;

(c) če premestitev zadeva dejavnosti blizu podeželskih naselij in je namenjena izboljšanju kakovost življenja ali povečanju okoljske učinkovitosti naselja ter se nanaša na malo infrastrukturo, lahko intenzivnost pomoči doseže 100 % upravičenih stroškov.

1.3.3 *Pomoč za živinorejski sektor*

(450) Komisija je naklonjena pomoči, ki prispeva k ohranitvi in izboljšanju genske kakovosti živine v Uniji. Zato bo pomoč za živinorejski sektor štela za združljivo z notranjim trgov na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(451) Ta oddelek se uporablja za MSP, ki so dejavna v primarni kmetijski proizvodnji. Komisija ne bo odobrila državne pomoči za stroške iz tega oddelka za velika podjetja.

(452) Pomoč bi bilo treba zagotoviti v obliki subvencioniranih storitev in ne bi smela vključevati neposrednih plačil upravičencem.

Upravičeni stroški

(453) Pomoč pokriva stroške uvedbe in vodenja rodovniških knjig ter teste za ugotavljanje genske kakovosti ali donosa živine, ki jih opravijo tretje osebe ali se opravijo v njihovem imenu, razen kontrol, ki jih izvede lastnik živine, in rednih kontrol kakovosti mleka.

(454) Upravičeni stroški so:

(a) naslednji upravni stroški za vzpostavitev in vodenje rodovniških knjig iz točke (453):

(i) stroški zbiranja in vodenja podatkov o živalih (npr. poreklo živali ter datum rojstva, osemenitve in smrti živali ter vzroki zanjo) ter strokovno ocenjevanje, posodabljanje in obdelava podatkov, potrebnih za vzpostavitev in vodenje rodovniških knjig;

- (ii) stroški administrativnih del, povezanih z registracijo ustreznih podatkov o živalih v rodovniških knjigah;
 - (iii) stroški posodobitve programske opreme za vodenje podatkov v rodovniških knjigah;
 - (iv) stroški spletnega objavljanja informacij o rodovniških knjigah in podatkov iz rodovniških knjig;
 - (v) drugi povezani upravni stroški;
- (b) naslednji stroški za teste za določitev genske kakovosti ali donosa živine iz točke (453):
- (i) stroški testov ali kontrol;
 - (ii) stroški, povezani z zbiranjem in ocenjevanjem podatkov, prejetih na podlagi teh testov in kontrol, v zvezi z izboljšanjem zdravja živali in ravni varstva okolja;
 - (iii) stroški, povezani z zbiranjem in ocenjevanjem podatkov, prejetih na podlagi teh testov in kontrol, katerih cilj je ocena genske kakovosti živali za izvajanje napredne tehnike vzreje in ohranjanje genske raznovrstnosti,
 - (iv) upravni stroški, povezani s stroški, navedenimi v podtočkah (i) do (iii).

Intenzivnost pomoči

- (455) Pomoč lahko krije do 100 % financiranja upravnih stroškov za uvedbo in vodenje rodovniških knjig, kakor je navedeno v točki (454)(a).
- (456) Pomoč lahko krije do 70 % stroškov testov za ugotavljanje genske kakovosti ali donosa živine, ki jih opravijo tretje osebe ali se opravijo v njihovem imenu, kakor je navedeno v točki (454)(b).

1.3.4 Pomoč za promocijske ukrepe za kmetijske proizvode

- (457) Komisija bo pomoč za promocijo kmetijskih proizvodov in živil iz kmetijskih proizvodov, naštetih v Prilogi I k Uredbi (EU) št. 1144/2014, štela za združljivo z notranjim trgom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (458) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)(9) teh smernic. Upravičenci do pomoči za organiziranje tekmovanj, sejmov ali razstav iz točke (468)(a) morajo biti omejeni na MSP.
- (459) Namen promocijskih dejavnosti mora biti, da bodisi informirajo javnost o značilnostih kmetijskega proizvoda (npr. z organiziranjem tekmovanj, sodelovanjem na sejmih in v dejavnostih odnosov z javnostmi, s poljudnim predstavljanjem znanstvenih spoznanj ali z objavljanjem dejanskih informacij) bodisi z organiziranjem promocijskih kampanj spodbujajo gospodarske subjekte ali potrošnike k nakupu zadevnega kmetijskega proizvoda. Promocijske dejavnosti se lahko izvajajo na notranjem trgu in v tretjih državah.
- (460) Promocijski ukrepi so lahko:
- (a) povezani izrecno s proizvodi, zajetimi v shemah kakovosti iz točke (274), ali
 - (b) generični in v korist vseh proizvajalcev zadevne vrste proizvoda.

- (461) Promocijski ukrepi morajo biti v skladu z Uredbo (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁶⁸⁾ ter po potrebi s posebnimi pravili označevanja.
- (462) Države članice morajo Komisiji ob priglasitvi individualne pomoči ali sheme pomoči za promocijski ukrep poslati reprezentativne vzorce promocijskega materiala. Če navedeni material v času priglasitve ni na voljo, se morajo zavezati, da ga bodo zagotovile v poznejši fazi in v vsakem primeru pred začetkom izvajanja promocijskega ukrepa.
- (463) Promocijski ukrepi, ki presežejo prag za priglasitev iz točke (35)(b), morajo biti priglašeni posamično.
- (464) Promocijske ukrepe lahko izvajajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije ne glede na svojo velikost. Če promocijski ukrep izvajajo skupine proizvajalcev ali druge organizacije, članstvo v navedenih skupinah ali organizacijah ne sme biti pogoj za udeležbo, vsak prispevek v smislu upravnih stroškov skupine ali organizacije pa mora biti omejen na stroške izvajanja promocijskega ukrepa.
- (465) Pomoč mora biti dodeljena v eni od naslednjih oblik:
- (a) v obliki subvencioniranih storitev;
 - (b) na podlagi povračila dejanskih stroškov, ki jih je imel upravičenec;
 - (c) kar zadeva pomoč za simbolične nagrade, tudi v gotovini.
- (466) Z odstopanjem od točke (465) se sme pomoč za promocijske kampanje dodeliti samo v naravi v obliki subvencioniranih storitev.
- (467) Pomoč za simbolične nagrade iz točke (468)(a)(v) se lahko izplača izvajalcu promocijskega ukrepa le, če je bila nagrada dejansko podeljena in je bil predložen dokaz o podelitvi.

Upravičeni stroški

- (468) Stroški, upravičeni za pomoč za promocijo kmetijskih proizvodov, so naslednji:
- (a) v zvezi z organizacijo tekmovanj, sejmov in razstav ter udeležbo na njih, pod pogojem, da je pomoč na podlagi objektivno opredeljenih pogojev dostopna vsem upravičencem na zadevnem območju:
 - (i) stroški udeležbe;
 - (ii) potni stroški in stroški prevoza proizvodov, ki so predstavljeni na tekmovanjih, trgovinskih sejmih in razstavah;
 - (iii) stroški publikacij in spletnih mest, ki napovedujejo dogodek;
 - (iv) najemnine prostorov in stojnic ter stroški za njihovo namestitvev in odstranitev;
 - (v) simbolične nagrade do vrednosti 3 000 EUR na nagrado in na zmagovalca tekmovanja;
 - (b) stroški objav v tiskanih in elektronskih medijih, stroški spletnih mest in oglasov v elektronskih medijih, na radiu ali televiziji, namenjenih predstavljanju dejanskih informacij o proizvajalcih iz določene regije ali proizvajalcih določenega proizvoda, če so informacije nevtralne in imajo vsi proizvajalci enake možnosti, da so predstavljeni v objavi;

⁽⁶⁸⁾ Uredba (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom, spremembah uredb (ES) št. 1924/2006 in (ES) št. 1925/2006 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive Komisije 87/250/EGS, Direktive Sveta 90/496/EGS, Direktive Komisije 1999/10/ES, Direktive 2000/13/ES Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Komisije 2002/67/ES in 2008/5/ES in Uredbe Komisije (ES) št. 608/2004 (UL L 304, 22.11.2011, str. 18).

- (c) stroški širjenja znanstvenih spoznanj in dejanskih informacij o:
- (i) shemah kakovosti iz točke (274), odprtih za kmetijske proizvode iz ostalih držav članic in tretjih držav;
 - (ii) generičnih proizvodih ter njihovih prehranjevalnih koristih in priporočeni uporabi;
- (d) stroški oglaševalskih kampanj, namenjenih potrošnikom, ki se izvedejo v medijih ali na maloprodajnih mestih, ter stroški vsega promocijskega materiala, ki se distribuira neposredno potrošnikom.

Sklicevanje na posamezna podjetja, blagovne znamke ali poreklo

- (469) V promocijskih dejavnostih iz točke (468)(c) in promocijskih kampanjah iz točke (468)(d), zlasti tistih, ki so splošne narave in koristijo vsem proizvajalcem zadevne vrste proizvoda v skladu s točko (468)(b), se ne sme omenjati nobeno določeno podjetje, blagovna znamka ali poreklo. Promocijske kampanje iz točke (468)(d) ne smejo biti zasnovane za proizvode določenega podjetja oziroma podjetij. Komisija državne pomoči za promocijo, ki lahko ogroža prodajo ali zmanjša ugled proizvodov iz drugih držav članic, ne bo štela za združljivo.
- (470) Vendar se omejitve sklica na poreklo iz točke (469), prvi stavek, ne uporablja za:
- (a) promocijske dejavnosti in promocijske kampanje iz točke (468)(c) oziroma (d), ki so povezane izrecno s proizvodi, vključenimi v sheme kakovosti iz točke (274), če sta izpolnjena naslednja pogoja:
 - (i) če je promocijska dejavnost ali promocijska kampanja izrecno povezana z označbami, ki jih priznava Unija, iz naslova II Uredbe (EU) št. 1151/2012, se lahko sklicuje na poreklo proizvodov, pod pogojem, da sklic popolnoma ustreza sklicu, ki ga je registrirala Unija;
 - (ii) če se promocijska dejavnost ali promocijska kampanja nanaša na proizvode, vključene v sheme kakovosti, ki niso sheme za označbe, ki jih priznava Unija, iz naslova II Uredbe (EU) št. 1151/2012, se lahko omeni poreklo proizvodov, če je v sporočilu drugotnega pomena. Komisija bo pri ugotavljanju, ali je sklicevanje na poreklo drugotnega pomena, upoštevala celotno količino besedila, velikost simbola, vključno s slikami, in splošno predstavitev, ki se sklicuje na poreklo, v primerjavi z besedilom ali simbolom, ki se sklicuje na ključni prodajni slogan, tj. del promocije, ki ni izrecno povezan s poreklom proizvoda. Sklic na poreklo ne sme biti diskriminatoren, ne sme biti usmerjen v spodbujanje potrošnje kmetijskega proizvoda zgolj zaradi njegovega porekla, spoštovati mora splošna načela prava Unije in ne sme omejevati prostega pretoka kmetijskih proizvodov v nasprotju s členom 34 Pogodbe;
 - (b) promocijske dejavnosti in promocijske kampanje na lokalnih trgih ali povezane s proizvodi na lokalnih trgih, katerih cilj je ohranjanje kmečke skupnosti, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (i) navedba porekla proizvoda je v glavnem sporočilu drugotnega pomena;
 - (ii) promocijska dejavnost ali promocijska kampanja je sorazmerna z zastavljenim ciljem. Komisija pri tem upošteva, ali ukrep prispeva k doseganju ciljev SKP iz člena 39 Pogodbe, merila, povezana s proizvodno metodo, in sezonskost proizvoda za zagotovitev, da se koristi kratkih dobavnih verig proizvodov ne izravnajo z negativnimi učinki uporabljenih proizvodnih metod ⁽⁶⁹⁾.

Intenzivnost pomoči

⁽⁶⁹⁾ Kot so emisije zaradi ogrevanja rastlinjakov.

- (471) Intenzivnost pomoči za upravičene stroške iz točke (468)(a), (b) in (c) ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (472) Intenzivnost pomoči za promocijske kampanje, ki so izrecno povezane s proizvodi, vključenimi v sheme kakovosti iz točke (468)(d) v povezavi s točko (460)(a), ne sme preseči 50 % upravičenih stroškov kampanje ali 80 % stroškov za promocijo v tretjih državah. Če sektor prispeva vsaj 50 % stroškov, ne glede na obliko prispevka, na primer s posebnimi davki, lahko intenzivnost pomoči znaša do 100 %.
- (473) Intenzivnost pomoči za splošne promocijske kampanje iz točke (468)(d) v povezavi s točko (460)(b) ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

1.3.5 Pomoč za najbolj oddaljene regije in manjše egejske otoke

- (474) Komisija bo pomoč za najbolj oddaljene regije in manjše egejske otoke štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (475) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)9.
- (476) Glede najbolj oddaljenih regij se v skladu s členom 23(4) Uredbe (EU) št. 228/2013 členi 107, 108 in 109 Pogodbe ne uporabljajo za naslednje vrste pomoči, ki jih države članice dodelijo v skladu z navedeno uredbo:
- (a) ukrepe v korist lokalne kmetijske proizvodnje iz poglavja IV navedene uredbe;
 - (b) pomoč, ki jo Francija dodeli sektorju sladkorja v skladu s členom 23(3) navedene uredbe;
 - (c) pomoč za programe za zdravje rastlin v skladu s členom 24 navedene uredbe;
 - (d) pomoč, ki jo Španija dodeli za proizvodnjo tobaka na Kanarskih otokih na podlagi člena 28 navedene uredbe.
- (477) Razen v teh primerih se za ukrepe v zvezi z najbolj oddaljenimi regijami uporabljajo pravila o državni pomoči, brez poseganja v člen 23(1) Uredbe (EU) št. 228/2013.
- (478) Glede manjših egejskih otokov se v skladu s členom 17(3) Uredbe (EU) št. 229/2013 členi 107, 108 in 109 Pogodbe ne uporabljajo za plačila na podlagi poglavij III in IV navedene uredbe, ki jih Grčija izvede v skladu z navedeno uredbo.
- (479) Razen v teh primerih se za ukrepe v zvezi z manjšimi egejski otoki uporabljajo pravila o državni pomoči, brez poseganja v člen 17(1) Uredbe (EU) št. 229/2013.

Upravičeni stroški

- (480) Dodatni stroški prevoza kmetijskih proizvodov, proizvedenih v najbolj oddaljenih regijah in na manjših egejskih otokih, so upravičeni do nadomestila pod naslednjimi pogoji:
- (a) proizvodna dejavnost upravičencev je v najbolj oddaljenih regijah ali na manjših egejskih otokih;
 - (b) pomoč je objektivno izmerljiva vnaprej na podlagi fiksnega zneska ali na podlagi razmerja tona/kilometer ali druge ustrezne enote;
 - (c) dodatni stroški prevoza se izračunajo na podlagi poti, ki jo proizvodi prepotujejo znotraj nacionalnih meja zadevne države članice, s prevoznimi sredstvi, ki pomenijo najmanjši strošek za upravičenca ob upoštevanju zunanjih stroškov za okolje;

(d) v najbolj oddaljenih regijah lahko upravičeni dodatni stroški prevoza vključujejo prevoz kmetijskih proizvodov z mesta proizvodnje do lokacij na najbolj oddaljenih območjih, kjer se nadalje predelajo.

(481) Komisija bo preučila načrte za dodelitev državne pomoči za druge stroške, razen dodatnih stroškov prevoza, ki je namenjena reševanju potreb najbolj oddaljenih regij in manjših egejskih otokov, za vsak primer posebej, v skladu s pogoji iz dela I, poglavje 3, teh smernic in specifičnimi pravnimi določbami, ki se uporabljajo za navedene regije, ter po potrebi ob upoštevanju združljivosti zadevnih ukrepov s strateškimi načrti SKP za zadevne regije in njihovega vpliva na konkurenco v zadevnih regijah in drugih delih Unije.

1.3.6 Pomoč za komasacijo kmetijskih zemljišč

(482) Komisija bo pomoč za komasacijo kmetijskih zemljišč štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

Upravičeni stroški

(483) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na pravne, upravne in geodetske stroške komasacije.

Intenzivnost pomoči

(484) Intenzivnost pomoči ne sme preseči 100 % upravičenih stroškov.

1.3.7 Pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem sektorju

(485) Komisija bo pomoč raziskave in razvoj v kmetijskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(486) Pomoč za raziskave in razvoj v kmetijskem sektorju, ki ne izpolnjuje pogojev iz tega oddelka, bo ocenjena v skladu z Okvirom za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije.

(487) Ta oddelek se uporablja za celotni kmetijski sektor, kot je opredeljeno v točki (33)9.

(488) Projekt, ki prejema pomoč, mora biti v interesu vseh podjetij, dejavnih v posameznem zadevnem kmetijskem sektorju ali podsektorju.

(489) Pred datumom začetka projekta, ki prejema pomoč, je treba na spletu objaviti naslednje informacije:

(a) datum začetka projekta, ki prejema pomoč;

(b) cilje projekta, ki prejema pomoč;

(c) približen datum objave pričakovanih rezultatov projekta, ki prejema pomoč;

(d) spletno mesto, na katerem bodo objavljeni pričakovani rezultati projekta, ki prejema pomoč;

(e) navedbo, da bodo rezultati brezplačno na voljo vsem podjetjem, dejavnim v določenem zadevnem kmetijskem sektorju ali podsektorju.

(490) Rezultati projekta, ki prejema pomoč, morajo biti na voljo na internetu od datuma zaključka projekta, ki prejema pomoč, ali od datuma, na katerega se članom katere koli organizacije posreduje katera koli informacija o navedenih rezultatih; upošteva se zgodnejši datum. Rezultati morajo na spletu ostati na voljo vsaj pet let po zaključku projekta, ki prejema pomoč.

- (491) Pomoč je treba dodeliti neposredno organizaciji za raziskave in širjenje znanja. Ukrep ne sme vključevati zagotavljanja pomoči na podlagi cene kmetijskih proizvodov za podjetja, dejavna v kmetijskem sektorju.

Upravičeni stroški

- (492) Upravičeni stroški so naslednji:
- (a) stroški osebja v zvezi z raziskovalci ter tehničnim in drugim podpornim osebjem v obsegu njihove zaposlitve v projektu;
 - (b) stroški instrumentov in opreme v obsegu in za obdobje uporabe v projektu. Kadar se ti instrumenti in oprema ne uporabljajo samo za projekt skozi njihovo celotno življenjsko dobo, se štejejo za upravičene samo stroški amortizacije, izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel, ki ustrezajo trajanju projekta;
 - (c) stroški stavb in zemljišč v obsegu in za obdobje uporabe v projektu. Pri stavbah veljajo za upravičene samo stroški amortizacije, ki ustrezajo obdobju trajanja projekta, kot so izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel. V zvezi z zemljišči se štejejo za upravičene stroški komercialnega prenosa ali dejanski stroški kapitala;
 - (d) stroški pogodbenih raziskav, znanja in patentov, ki so bili kupljeni ali je bilo zanje pridobljeno licenčno dovoljenje od zunanjih virov po običajnih tržnih pogojih, ter stroški svetovalnih in enakovrednih storitev, uporabljenih izključno za projekt;
 - (e) dodatni režijski stroški in drugi operativni stroški, vključno s stroški materiala, zalog in podobnih proizvodov, ki so nastali neposredno kot posledica projekta.

Intenzivnost pomoči

- (493) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

POGLAVJE 2

Pomoč za gozdarski sektor

- (494) Gozdarski sektor ne spada na področje uporabe člena 42 Pogodbe in Priloge I k Pogodbi. Za pomoč, ki jo dodelijo države članice za gozdarski sektor, se uporabljajo členi 107, 108 in 109 Pogodbe. Kljub dejstvu, da proizvodnja naravne plute, neobdelane, zdrobljene, granulirane ali zmlete, odpadne plute (tarifna številka KN 4501) in proizvodnja kostanja (*Castanea spp.*, tarifna številka KN 0802 41 00) spadata v okvir Priloge I k Pogodbi, pomoč za gozdarske dejavnosti, vezana na navedena drevesa, lahko spada na področje uporabe tega poglavja.
- (495) Iz člena 5, točka (b), in člena 6(1), točke (d) do (f) in (h), Uredbe (EU) 2021/2115 izhaja, da lahko pomoč za trajnostno in podnebju prijazno rabo zemljišč vključuje razvoj gozdnih površin in trajnostno gospodarjenje z gozdovi. Namen tega poglavja je zagotoviti skladnost med Uredbo (EU) 2021/2115 ter njenimi delegiranimi in izvedbenimi akti na eni strani ter splošnimi načeli državne pomoči v zvezi s pomočjo za gozdarski sektor na drugi strani. Ta načela vplivajo na upravičene stroške in intenzivnost pomoči na podlagi tega poglavja.
- (496) Določbe tega poglavja ne posegajo v možnost odobritve državne pomoči za gozdarski sektor v skladu z zakonodajo Unije, ki se uporablja za vse sektorje ali za trgovino in industrijo, kakor je navedeno v točki (32). Pomoč za naložbe v energijsko učinkovitost in obnovljive vire energije ne spada na področje uporabe tega poglavja, saj mora biti taka pomoč v skladu s Smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022, razen če je izvzeta iz obveznosti priglasitve. Te smernice se ne uporabljajo za gozdno-lesni sektor.
- (497) To poglavje zajema pomoč za gozdarski sektor, kot je navedeno v točki (21)(b).

- (498) V skladu s tem poglavjem bo Komisija državno pomoč za gozdarski sektor, ki se financira izključno iz nacionalnih virov, razglasila za združljivo z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če bo pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in specifičnimi zahtevami iz oddelkov 2.1 do 2.9.
- (499) Če pa se pomoč za gozdarski sektor sofinancira iz EKSRP, bo Komisija tako državno pomoč razglasila za združljivo z notranjim trgovom na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če bo pomoč izpolnjevala naslednje pogoje:
- (a) pomoč je zajeta v strateške načrte SKP, pripravljene v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115, bodisi kot pomoč, sofinancirana iz EKSRP, bodisi kot dodatno nacionalno financiranje take pomoči;
 - (b) pomoč se ne dodeli za obratni kapital, razen če je pomoč zagotovljena v obliki finančnih instrumentov;
 - (c) pomoč se ne dodeli kot pomoč za tekoče poslovanje, razen če so izjeme izrecno določene v ustrezni zakonodaji Unije;
 - (d) pomoč se ne dodeli podjetjem v težavah, kot so opredeljena v točki (33)63;
 - (e) pomoč ni namenjena podjetju, ki je naslovnik neporavnane naloga za izterjavo na podlagi predhodnega sklepa Komisije, v katerem je pomoč razglasila za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgovom.
 - (f) pomoč izpolnjuje pogoje iz točke (496).

2.1 Naložbe v razvoj gozdnih površin in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje

- (500) Komisija bo pomoč za naložbe v razvoj gozdnih površin in izboljšanje sposobnosti gozdov za preživetje štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (501) Ta oddelek zajema pomoč za pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin, vzpostavitev, regeneracijo ali obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov, preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, katastrofičnih dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami, napadov škodljivih organizmov in izbruhov bolezni; naložbe za povečanje odpornosti in okoljske vrednosti, kot tudi potencial gozdnih ekosistemov za blaženje ter naložbe v gozdarske tehnologije in v predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov.
- (502) Naslednji stroški niso upravičeni:
- (a) obratna sredstva;
 - (b) nakup plačilnih pravic;
 - (c) nakup zemljišč za znesek, ki presega 10 % vseh upravičenih izdatkov zadevne dejavnosti, razen nakupa zemljišč za ohranjanje okolja in ohranjanje tal, bogatih z ogljikom, ki je lahko upravičen do višje stopnje kot 10 %;
 - (d) obrestna mera na dolgove, razen v zvezi z nepovratnimi sredstvi v obliki subvencioniranih obrestnih mer ali subvencioniranih provizij za jamstvo.

2.1.1 Pomoč za pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin

- (503) Komisija bo pomoč za pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (504) V zvezi z ukrepom pogozdovanja in ustvarjanja gozdnega območja se uporabljajo naslednje minimalne okoljske zahteve:
- (a) vrste za sajenje, območja in uporabljene metode morajo biti izbrane tako, da se preprečijo neprimerno pogozdovanje občutljivih habitatov, na primer šotišč in mokrišč, in negativni učinki na območja z visoko ekološko vrednostjo, vključno s kmetijskimi območji visoke naravne vrednosti; Na območjih, ki so v skladu z Direktivo 92/43/EGS in Direktivo 2009/147/ES opredeljena kot območja Natura 2000, se lahko dovolijo le pogozdovanja, ki je v skladu s cilji upravljanja zadevnih območij in ga odobri organ države članice, pristojen za izvajanje programa Natura 2000;
 - (b) pri izboru vrst, sort, ekotipov in porekla dreves je treba upoštevati potrebo po odpornosti na podnebne spremembe in naravne nesreče ter pedološke in hidrološke pogoje zadevnega območja ter potencialno invazivnost vrst glede na lokalne razmere, kot jih določijo države članice. Od upravičenca se mora zahtevati, da gozd varuje in skrbi zanj vsaj v obdobju, za katerega je plačana premija za izpad kmetijskega dohodka in vzdrževanje. To mora po potrebi vključevati urejanje, redčenje ali pašo za prihodnjo rast gozda ter nadzorovanje vegetacije z rastlinami z neolesenelim stebлом in preprečevanje kopičenja podrastja, ki lahko hitro zagori. Države članice morajo v zvezi s hitro rastočimi vrstami določiti najkrajše in najdaljše obdobje pred poseko. Najkrajše obdobje ne sme biti krajše od 8 let, najdaljše pa ne sme presegati 20 let;
 - (c) v primerih, kjer se zaradi težavnih tal, okoljskih ali podnebnih razmer, vključno z degradacijo okolja, ne more pričakovati, da bi sajenje trajnih lesnatih vrst pripeljalo do osnovanja gozda, kot je opredeljeno v veljavni nacionalni zakonodaji, lahko zadevna država članica upravičencu dovoli, da zagotovi osnovanje druge vegetacije lesnatih rastlin, kot so grmičevje ali grmovje, ki so primerni za lokalne pogoje. Upravičenec mora zagotoviti isto raven oskrbe in zaščite, kot se uporablja za gozdove;
 - (d) v primeru dejavnosti pogozdovanja, zaradi katerih nastanejo gozdovi, ki po velikosti presegajo določeno mejno vrednost, ki jo opredelijo države članice, morajo dejavnosti zajemati eno od naslednjega:
 - (i) zasaditev ekološko prilagojenih vrst in/ali vrst, ki so odporne na podnebne spremembe na zadevnem biogeografskem območju, za katere je bilo v presoji vplivov ugotovljeno, da ne ogrožajo biotske raznovrstnosti in ekosistemskih storitev ter da nimajo negativnega učinka na zdravje ljudi;
 - (ii) mešanico drevesnih vrst, ki vključuje vsaj 10 % listavcev glede na površino ali vsaj tri vrste ali sorte dreves, katerih najredkejša pokriva vsaj 10 % območja.

- (505) Priglasitev Komisiji bi morala vsebovati temeljit opis, ki dokazuje skladnost s pogoji, določenimi v točki (504), in utemeljitev morebitnih odstopanj.

Upravičeni stroški

- (506) Pomoč krije stroške ustvarjanja gozdov in gozdnih površin na kmetijskih in nekmetijskih zemljiščih. Poleg tega se lahko pomoč v obliki letne premije na hektar dodeli za kritje stroškov izpada kmetijskega dohodka in vzdrževanja, vključno z zgodnjimi in poznimi čiščenji, za najdaljše obdobje, ki ga določi država članica. Stroški opreme za pogozdovanje in ustvarjanje gozdnih površin se lahko podprejo samo na podlagi oddelka 2.1.5. Stroški vzpostavitve lahko zajemajo nadomestitev odmiranja v prvem letu. Stroški vzdrževanja lahko zajemajo nadomestitev manjšega odmiranja v prvih letih po zasaditvi. Stroški nadomestitve obsežnega odmiranja se lahko podprejo samo na podlagi oddelka 2.1.3.

- (507) Pomoč se ne sme dodeliti za sajenje panjevcev s kratko obhodnjo, božičnih dreves ali hitro rastočih dreves za proizvodnjo energije in za naložbe v pogozdovanje, ki niso skladne s podnebnimi in okoljskimi cilji niti z načeli trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, kot so bila razvita v vseevropskih smernicah za pogozdovanje in ponovno pogozdovanje ⁽⁷⁰⁾. Posajene rastlinske vrste morajo biti prilagojene okoljskim in podnebnim razmeram na zadevnem območju ter izpolnjevati minimalne okoljske zahteve, kakor je navedeno v točki (504).

Intenzivnost pomoči

- (508) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.1.2 *Pomoč za vzpostavitev, regeneracijo ali obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov*

- (509) Komisija bo pomoč za vzpostavitev, regeneracijo ali obnovo kmetijsko-gozdarskih sistemov štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

- (510) Pomoč se lahko dodeli za vzpostavitev kmetijsko-gozdarskih sistemov, kot so opredeljeni v točki(33)(10).

Upravičeni stroški

- (511) Pomoč krije stroške vzpostavitve, regeneracije ali obnove kmetijsko-gozdarskega sistema, pri čemer se lahko dodeli letna premija na hektar za kritje stroškov vzdrževanja za najdaljše obdobje, ki ga določi država članica.

- (512) Države članice morajo določiti strukturo in sestavo kmetijsko-gozdarskega sistema ter pri tem upoštevati lokalne pedoklimatske in okoljske pogoje, gozdne vrste in potrebo po zagotavljanju trajnostne rabe zemljišč v kmetijske namene.

Intenzivnost pomoči

- (513) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.1.3 *Pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih*

- (514) Komisija bo pomoč za preprečevanje in odpravo škode v gozdovih zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, drugih slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov rastlin, napadenosti z invazivno tujerodno vrsto, katastrofičnih dogodkov, dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami, in naložbe za ohranjanje zdravja gozdov štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(2), točka (b), ali, glede na okoliščine, člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

Upravičeni stroški

- (515) Pomoč lahko krije stroške naložb v ukrepe za preprečevanje in obnovo, kot so:

- (a) vzpostavitev zaščitne infrastrukture; v primeru protipožarnih presek se lahko s pomočjo krije tudi prispevek za stroške vzdrževanja; pomoč se ne sme dodeliti za povezane kmetijske dejavnosti na območjih, vključenih v kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti iz dela II, oddelek 1.1.4,
- (b) lokalne dejavnosti majhnega obsega za preprečevanje požarov ali drugih naravnih nesreč, vključno s stroški uporabe pašnih živali, kot so hlevi, napajanje, ograje in prevoz živali;

⁽⁷⁰⁾ Sprejete na ministrski konferenci o varstvu gozdov v Evropi 12. in 13. novembra 2008 (<https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/Pan-EuropeanAfforestationReforestationGuidelines.pdf>).

- (c) ustanovitev in izboljšanje zmogljivosti za spremljanje gozdnih požarov, škodljivih organizmov, invazivnih tujerodnih vrst in bolezni ter opremo za obveščanje;
- (d) obnavljanje proizvodnega potenciala gozdov, ki so bili poškodovani v požarih, naravnih nesrečah, slabih vremenskih razmerah, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, drugih slabih vremenskih razmerah, zaradi škodljivih organizmov rastlin, invazivnih tujerodnih vrst, katastrofalnih dogodkov in dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami. V primeru škode zaradi slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami ali škodljivih organizmov rastlin ali invazivnih tujerodnih vrst, če je škoda mogoče povezati s podnebnimi spremembami, bi si morali upravičenci prizadevati, da v obnovo vključijo ukrepe za prilagajanje na podnebne spremembe, da bi čim bolj omejili škodo in izgube, ki bi jih povzročili podobni dogodki v prihodnosti;
- (e) stroški naložb, povezanih z ohranjanjem zdravja gozdov.
- (516) V primeru obnove proizvodnega potenciala gozdov iz točke (515)(d) mora biti pomoč pogojena z uradno potrditvijo pristojnega organa zadevne države članice, da se je zgodil vsaj eden od dogodkov iz navedene točke, ter s predložitvijo dokazov s strani upravičencev o ustreznih orodjih za obvladovanje tveganja za obravnavo morebitnega pojava škodnega dogodka v prihodnosti. Taka ustrežna orodja za obvladovanje tveganja lahko vključujejo pokritje z zavarovanjem ali vzajemnim sklodom ali preventivne ukrepe za preprečevanje posamezne vrste škodnega dogodka.
- (517) V primeru pomoči za preprečevanje škode v gozdovih zaradi škodljivih organizmov rastlin ali invazivnih tujerodnih vrst mora biti tveganje pojava škodljivega organizma rastline ali invazivne tujerodne vrste podprto z znanstvenimi dokazi in priznано s strani javne znanstvene organizacije. Po potrebi je treba k priglasitvi priložiti seznam škodljivih organizmov, ki lahko postanejo škodljivi organizem rastline.
- (518) Upravičene dejavnosti morajo biti skladne z načrtom za varstvo gozdov, ki ga oblikujejo države članice, kadar so povezane s škodo, nastalo zaradi požara ali biotskih dejavnikov.
- (519) Do pomoči za preprečevanje požarov so upravičene le gozdne površine, ki so zajete v načrtu za varstvo gozdov, kot ga oblikuje zadevna država članica.
- (520) Pomoč se ne sme dodeliti za izgubo dohodka zaradi požarov in naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, drugih slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov rastlin, invazivnih tujerodnih vrst, katastrofičnih dogodkov in dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami.
- Intenzivnost pomoči*
- (521) Pomoč se lahko dodeli v višini do 100 % upravičenih stroškov.
- (522) Pomoč, dodeljena za upravičene stroške iz točke (515)(d), in druga plačila, ki jih prejme upravičenec, vključno s plačili na podlagi drugih nacionalnih ukrepov ali ukrepov Unije ali zavarovalnih polic za iste upravičene stroške, je omejena na 100 % upravičenih stroškov.
- 2.1.4 *Pomoč za naložbe v povečanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov*
- (523) Komisija bo pomoč za naložbe v povečanje odpornosti in okoljske vrednosti gozdnih ekosistemov štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- Upravičeni stroški*
- (524) Pomoč se lahko dodeli za naložbe, ki so namenjene izpolnjevanju okoljskih zavez za zagotavljanje ekosistemskih storitev, povečevanje javne uporabnosti gozdov in gozdnih površin na zadevnem območju ali za izboljšanje zmogljivosti ekosistemov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, pri čemer niso izključene dolgoročne gospodarske koristi.

Intenzivnost pomoči

(525) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.1.5 *Pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov*

(526) Komisija bo pomoč za naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo, mobilizacijo in trženje gozdarskih proizvodov štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

Upravičeni stroški

(527) Pomoč se lahko dodeli za naložbe v gozdarske tehnologije ali naložbe, povezane s predelavo, mobilizacijo in trženjem, ki povečujejo vrednost gozdarskih proizvodov.

(528) Naložbe, povezane z izboljšanjem gospodarske vrednosti gozdov, morajo biti upravičene glede na pričakovano izboljšanje gozdov na enem ali več gospodarstvih ter lahko vključujejo naložbe v stroje in prakse za sečnjo, ki so prijazni do tal in virov.

(529) Naložbe v zvezi z uporabo lesa kot surovine ali vira energije morajo biti omejene na vse delovne operacije pred industrijsko predelavo.

Intenzivnost pomoči

(530) Pomoč ne sme presežati 65 % zneska upravičenih stroškov. Poveča se lahko na največ 80 % za naložbe v najbolj oddaljenih regijah ali na manjših egejskih otokih ter za naložbe, povezane z enim ali več specifičnimi okoljskimi in podnebnimi cilji iz člena 73(4), točka (a)(i), Uredbe (EU) 2021/2115.

2.1.6 *Pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo ali prilagajanjem gozdarstva*

(531) Komisija bo pomoč za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo ali prilagajanjem gozdarstva, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

Upravičeni stroški

(532) Pomoč pokriva naložbe v opredmetena in neopredmetena sredstva, ki zadevajo infrastrukturo, povezano z razvojem, modernizacijo ali prilagajanjem gozdarstva, vključno z dostopom do gozdnih zemljišč, komasacijo in izboljšanjem zemljišč, digitalizacijo v gozdarstvu, vzpostavitev prostorov za začasno hrambo ter oskrbo s trajnostno energijo, energijsko učinkovitost, oskrbo in varčevanje z vodo, ter uporabo živine namesto strojev.

Intenzivnost pomoči

(533) V primeru neproizvodnih naložb, naložb, katerih izključni cilj je povečanje okoljske vrednosti gozdov, ter naložb za gozdne ceste, ki so brezplačno odprte za javnost in služijo večnamenskim vidikom gozdov, intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

(534) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 80 % za naložbe v najbolj oddaljenih regijah ali na manjših egejskih otokih ter za naložbe, povezane z enim ali več specifičnimi okoljskimi in podnebnimi cilji iz člena 73(4), točka (a)(i), Uredbe (EU) 2021/2115.

(535) V vseh drugih primerih intenzivnost pomoči ne sme presežati 65 % upravičenih stroškov.

2.1.7 *Pomoč za naložbe v ohranjanje kulturne in naravne dediščine v gozdovih*

(536) Komisija bo pomoč za naložbe za ohranjanje kulturne in naravne dediščine v gozdovih štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (d), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(537) Pomoč se mora dodeliti za kulturno in naravno dediščino v obliki naravnih krajin in poslopij, ki jo je pristojni organ države članice uradno potrdil za kulturno ali naravno dediščino.

Upravičeni stroški

(538) Upravičeni so naslednji stroški ohranjanja kulturne in naravne dediščine:

(a) stroški naložb v opredmetena sredstva;

(b) investicijska dela.

Intenzivnost pomoči

(539) Pomoč ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov. Pomoč za investicijska dela mora biti omejena na 10 000 EUR letno.

2.1.8 *Pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade v gozdarstvu*

(540) Komisija bo pomoč za finančne prispevke v vzajemne sklade štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(541) Ta oddelek se uporablja za podjetja, ki so dejavna v gozdarstvu.

(542) Zadevni vzajemni sklad mora:

(a) biti akreditiran s strani pristojnega organa države članice v skladu z nacionalnim pravom;

(b) voditi pregledno politiko glede vplačil v sklad in izplačil iz njega;

(c) imeti oblikovana jasna pravila za določitev odgovornosti za kakršne koli nastale dolgove.

(543) Države članice morajo določiti pravila za ustanovitev in upravljanje vzajemnih skladov, zlasti za odobritev izplačil nadomestil, kakor tudi za upravljanje in spremljanje skladnosti s temi pravili. Države članice morajo zagotoviti, da so v ureditvi sklada določene kazni v primeru malomarnosti upravičenca.

Upravičeni stroški

(544) Upravičeni stroški so stroški finančnih prispevkov v vzajemne sklade za plačilo nadomestila lastnikom gozdov in upravljavcem gozdov za škodo, nastalo zaradi gozdnih požarov, naravnih nesreč, slabih vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, drugih slabih vremenskih razmer, škodljivih organizmov rastlin, napadenosti z invazivnimi tujerodnimi vrstami, katastrofičnih dogodkov in dogodkov, povezanih s podnebnimi spremembami, kakor je navedeno v točki (514), in za škodo, ki so jo v gozdovih povzročile zaščitene živali, kakor je navedeno v oddelku 2.8.5. Finančni prispevki se lahko nanašajo le na zneske, izplačane iz vzajemnega sklada kot finančno nadomestilo podjetjem, ki so dejavna v gozdarstvu.

(545) Glede pomoči za finančne prispevke v vzajemne sklade za plačilo nadomestila za škodo, nastalo zaradi okoljskih nesreč, mora nastanek okoljske nesreče uradno potrditi pristojni organ zadevne države članice.

(546) Države članice lahko po potrebi vnaprej določijo merila, na podlagi katerih se šteje, da je uradna potrditev iz točke (545) odobrena.

Intenzivnost pomoči

(547) Pomoč ne sme presežati 70 % upravičenih stroškov.

2.2 Pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev na gozdnih površinah

(548) Komisija bo pomoč v zvezi s plačili za omejitve, značilne za posamezno območje, ki jih nalagajo zahteve, ki izhajajo iz izvajanja direktiv 92/43/EGS, 2009/147/ES ali 2000/60/ES, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, da bi prispevala k doseganju enega ali več specifičnih ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoje iz tega oddelka.

(549) Pomoč v okviru tega oddelka se mora dodeliti letno in na hektar gozda, da se upravičencem delno ali v celoti povrnejo dodatni stroški in izpad dohodka, ki so posledica omejitev, značilnih za posamezno območje, vključno z morebitnimi transakcijskimi stroški.

Upravičenci do pomoči

(550) Pomoč se lahko dodeli lastnikom gozdov, upravljavcem gozdov in njihovim združenjem.

Upravičeni stroški

(551) Do pomoči so lahko upravičene naslednje površine:

- (a) gozdne površine Natura 2000, določene na podlagi Direktive 92/43/EGS in Direktive 2009/147/ES;
- (b) druga razmejena naravovarstvena območja z okoljskimi omejitvami v zvezi z gozdovi, ki prispevajo k izvajanju člena 10 Direktive 92/43/EGS, če ta območja ne presegajo 5 % območij, določenih za območja Natura 2000 in zajetih v ozemeljskem področju uporabe posameznega strateškega načrta SKP.

Intenzivnost pomoči

(552) Dodatni stroški in izpad dohodka iz točke (549) se morajo izračunati na podlagi omejitev, ki izhajajo iz direktiv 92/43/EGS, 2009/147/ES in 2000/60/ES.

(553) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.3 Pomoč za gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter ohranjanje gozdov

(554) Komisija bo pomoč za gozdarsko-okoljske in podnebne storitve ter druge obveznosti upravljanja štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.

(555) Pomoč zajema prostovoljne obveznosti upravljanja, za katere se šteje, da prispevajo k enemu ali več specifičnim podnebnim in okoljskim ciljem iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115, in ki presegajo ustrezne obvezne zahteve, določene v nacionalni gozdarski zakonodaji ali drugi zadevni zakonodaji ali zakonodaji Unije. Te ustrezne obvezne zahteve morajo biti opredeljene in opisane v priglasitvi državne pomoči Komisiji.

(556) Obveznosti morajo biti sprejete za obdobje od pet do sedem let. Vendar lahko države članice za določene vrste obveznosti določijo daljše obdobje, če je to potrebno in ustrezno utemeljeno. V ustrezno utemeljenih primerih, na primer v primeru gozdnih genskih virov, lahko države članice v priglasitvi državne pomoči določijo krajše obdobje, ki pa mora trajati vsaj eno leto. Upravičeni so tudi posegi v gospodarjenje, ki so potrebni le enkrat ali nekajkrat na gozdni cikel.

Upravičeni stroški in načini zagotavljanja pomoči

- (557) Upravičeni stroški se lahko izračunajo bodisi kot:
- (a) nadomestilo upravičencem za delno ali popolno kritje dodatnih stroškov in izpada dohodka upravičencev zaradi prevzetih obveznosti. Z njo se lahko po potrebi krijejo tudi transakcijski stroški do največ 20 % premije pomoči, plačane za gozdarsko-okoljske obveznosti. Pomoč lahko zajema kolektivne sheme in sheme plačil na podlagi rezultatov, kot so sheme za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine, da bi upravičence spodbudila k znatnemu izboljšanju kakovosti okolja v večjem obsegu ali na merljiv način. Poleg nadomestila se lahko dodeli spodbujevalno plačilo, ki ne sme presegati 20 % nadomestila;
 - (b) na podlagi vrednosti gozdarsko-okoljskih in podnebnih storitev, ki jih trg ne plača, vključno s kolektivnimi shemami in shemami plačil na podlagi rezultatov, kot so sheme za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine.
- (558) V ustrezno utemeljenih primerih, kot so dejavnosti v zvezi z ohranjanjem okolja, se pomoč za obveznosti do odpovedi tržni uporabi dreves in gozdov lahko dodeli kot pavšalni znesek ali enkratno plačilo na enoto, izračunano na podlagi dodatnih stroškov in izpada dohodka.
- (559) Zagotovi se lahko tudi pomoč za ohranjanje in promoviranje genskih gozdnih virov za dejavnosti, ki niso vključene v določbe točk (554) do (558).
- (560) Dejavnosti za ohranjanje genskih virov v gozdarstvu morajo zajemati naslednje:
- (a) usmerjene ukrepe: ukrepi za spodbujanje ohranjanja *in situ* in *ex situ*, karakterizacije, zbiranja in uporabe genskih virov v gozdarstvu, vključno s spletnimi popisi genskih virov, ki so trenutno ohranjeni *in situ*, vključno z ohranjanjem na gozdarskih gospodarstvih, ter z zbirkami in podatkovnimi zbirkami *ex situ*;
 - (b) usklajene ukrepe: ukrepi za spodbujanje izmenjave informacij za ohranjanje, karakterizacijo, zbiranje in uporabo genskih virov v gozdarstvu Unije med pristojnimi organizacijami v državah članicah;
 - (c) spremljevalne ukrepe: ukrepi informiranja, razširjanja in svetovanja, ki zajemajo nevladne organizacije in druge relevantne deležnike, tečaji usposabljanja in priprava tehničnih poročil.

Intenzivnost pomoči

- (561) Največja intenzivnost pomoči je določena na naslednji način:
- (a) do 120 % upravičenih stroškov za storitve, povezane z biotsko raznovrstnostjo, podnebjem, vodo ali tlemi, kolektivne sheme in sheme plačil na podlagi rezultatov, kot so sheme za sekvestracijo ogljika v kmetijske površine;
 - (b) do vrednosti gozdarsko-okoljskih in podnebnih storitev, ki jih trg ne plača, v primeru shem, pri kateri se upravičeni stroški izračunajo na podlagi točke (557)(b);
 - (c) do 100 % upravičenih stroškov za ohranjanje in spodbujanje gozdnih genskih virov ter v vseh drugih primerih.

2.4 Pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja v gozdarskem sektorju

- (562) Komisija bo pomoč za ukrepe izmenjave znanja in informiranja v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (563) Države članice morajo zagotoviti, da so ukrepi, ki so podprti na podlagi tega oddelka, v skladu z opisom sistema AKIS iz strateškega načrta SKP.

- (564) Pomoč iz tega oddelka lahko krije stroške vseh ustreznih ukrepov za spodbujanje inovacij, usposabljanje, pripravo in posodabljanje načrtov, študije ter izmenjavo in razširjanje znanja in informacij, ki prispevajo k doseganju enega ali več specifičnih ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115.
- (565) Pomoč lahko krije tudi kratkoročne izmenjave upravljavcev gozdov ali obiske gozdov. Takšne sheme in obiski morajo biti osredotočeni zlasti na trajnostne metode ali tehnologije gozdarstva, razvoj novih poslovnih priložnosti in novih tehnologij ter izboljšanje odpornosti gozdov. Pomoč za predstavitvene dejavnosti lahko krije ustrezne naložbene stroške.

Intenzivnost pomoči

- (566) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.5 Pomoč za storitve svetovanja v gozdarskem sektorju

- (567) Komisija bo pomoč za storitve svetovanja v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (568) Države članice morajo zagotoviti, da so ukrepi, ki so podprti na podlagi tega oddelka, v skladu z opisom sistema AKIS iz strateškega načrta SKP.
- (569) Storitve svetovanja morajo zajemati gospodarsko, okoljsko in socialno razsežnost ter zagotavljati najnovejše tehnične in znanstvene informacije, pridobljene s pomočjo raziskav in inovacij.
- (570) Svetovanje lastnikom gozdov mora biti povezano z vsaj enim specifičnim ciljem iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115 ter pokrivati vsaj zadevne obveznosti iz Direktive 92/43/EGS, Direktive 2009/147/ES in Direktive 2000/60/ES. Zajema lahko tudi vprašanja, povezana z gospodarsko in okoljsko učinkovitostjo gozdarskega gospodarstva.
- (571) Države članice morajo zagotoviti, da je svetovanje nepristransko in da svetovalci niso v navzkrižju interesov.
- (572) Pomoč je treba dodeliti je v obliki subvencioniranih storitev.

Upravičeni stroški

- (573) Pomoč se bo dodelila za pomoč lastnikom gozdov pri uporabi storitev svetovanja za izboljšanje gospodarske in okoljske učinkovitosti ter okoljske prijaznosti in odpornosti njihovih gospodarstev, podjetij ali naložb na podnebne spremembe. Pomoč se lahko dodeli tudi za pripravo načrtov za gospodarjenje z gozdovi.

Intenzivnost pomoči

- (574) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov in ne sme presežati 200 000 EUR na podjetje v katerem koli triletnem obdobju.

2.6 Pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju

- (575) Komisija bo pomoč za sodelovanje v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (576) Pomoč se sme dodeliti le za spodbujanje sodelovanja, ki prispeva k doseganju enega ali več ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115.

- (577) Pomoč bi bilo treba dodeliti za spodbujanje sodelovanja, ki vključuje vsaj dva akterja, ne glede na to, ali sta dejavna v gozdarskem sektorju ali v gozdarskem in kmetijskem sektorju, vendar za sodelovanje, ki koristi samo gozdarskemu sektorju ali gozdarskemu in kmetijskemu sektorju. Sodelovanje lahko poteka zlasti v naslednjih oblikah:
- (a) sodelovanje med različnimi podjetji v gozdarskem sektorju in drugimi akterji, dejavnimi v kmetijskem in gozdarskem sektorju, ki prispevajo k doseganju enega ali več specifičnih ciljev iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2021/2115, vključno s skupinami proizvajalcev in zadrugami;
 - (b) vzpostavljanje grozdov in mrež.
- (578) Pomoč se ne sme dodeliti za sodelovanje, v katerem so vključeni le raziskovalni organi.
- (579) Pomoč se lahko dodeli za sodelovanje, ki je zlasti povezano z naslednjimi dejavnostmi:
- (a) pilotnimi projekti;
 - (b) razvojem novih proizvodov, praks, procesov in tehnologij v gozdarskem sektorju;
 - (c) sodelovanjem med malimi izvajalci v gozdarskem sektorju na področju organiziranja skupnih delovnih procesov, skupne rabe objektov in naprav ter virov;
 - (d) horizontalnim in vertikalnim sodelovanjem med akterji v dobavni verigi za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov;
 - (e) promocijskimi dejavnostmi na lokalni ravni, povezanimi z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov;
 - (f) skupnim ukrepanjem za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje;
 - (g) izvajanjem strategij lokalnega razvoja, razen tistih, ki so opredeljene v členu 32 Uredbe (EU) 2021/1060, zlasti v okviru skupin javnih in zasebnih partnerjev, razen tistih iz člena 31(2), točka (b), Uredbe (EU) 2021/1060.
- (580) Pomoč za vzpostavljanje grozdov in mrež se sme dodeliti samo novonastalim grozdom in mrežam ter subjektom, ki vzpostavijo dejavnost, ki je še niso izvajali.
- (581) Pomoč za vzpostavitev in razvoj kratkih dobavnih verig iz točk (579)(d) in (e) mora pokrivati samo dobavne verige, pri katerih je med lastnikom / upravljavcem gozda in potrošnikom največ en posrednik.

Intenzivnost pomoči in upravičeni stroški

- (582) Pomoč krije naslednje upravičene stroške, če zadevajo gozdarske dejavnosti:
- (a) stroške preučevanja zadevnega območja, študij izvedljivosti in priprave poslovnega načrta ali strategije lokalnega razvoja, razen tiste iz člena 32 Uredbe (EU) 2021/1060;
 - (b) tekoče stroške sodelovanja, kot je na primer plača „koordinatorja“;
 - (c) stroške dejavnosti, ki bodo izvedene;
 - (d) stroške promocijskih dejavnosti;
 - (e) stroške priprave načrtov za gospodarjenje z gozdovi ali enakovrednih načrtov.
- (583) Pomoč mora biti omejena na obdobje največ sedem let, razen za dejavnosti iz točke (579)(g) ter v ustrezno utemeljenih primerih za kolektivne okoljske in podnebne ukrepe, da se dosežejo specifični okoljski in podnebni cilji iz člena 6(1), točke (d), (e) in (f), Uredbe (EU) 2021/2115.

- (584) Stroški dejavnosti, navedenih v točki (582)(c), ki jih sestavljajo naložbe, zlasti neposredni stroški posebnih projektov, povezanih z izvajanjem načrta za gospodarjenje z gozdovi ali enakovrednih dokumentov, morajo biti omejeni na upravičene stroške in največjo intenzivnost pomoči za naložbe v gozdarskem sektorju, kot je navedeno v oddelku 2.1 tega dela o pomoči za naložbe.
- (585) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

2.7 Zagonška pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v gozdarskem sektorju

- (586) Komisija bo zagonško pomoč za skupine in organizacije proizvajalcev v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgom na podlagi člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in pogoji iz tega oddelka.
- (587) Do pomoči so upravičene le skupine ali organizacije proizvajalcev, ki jih je na podlagi predloženega poslovnega načrta uradno priznal pristojni organ zadevne države članice. Pomoč mora biti dodeljena v skladu z obveznostjo države članice, da preveri, ali so bili v petih letih od datuma priznanja skupine ali organizacije proizvajalcev izpolnjeni cilji poslovnega načrta.
- (588) Dogovori, odločitve in drugo ravnanje, sprejeti v okviru skupine ali organizacije proizvajalcev morajo biti skladni s pravili o konkurenci, kakor se uporabljajo v skladu s členi od 206 do 210a Uredbe (EU) št. 1308/2013.
- (589) Pomoč se ne sme dodeliti:
- (a) proizvodnim organizacijam, subjektom ali organom, kot so podjetja ali zadruga, katerih cilj je upravljanje enega ali več gozdarskih gospodarstev in ki se morajo zato šteti kot en sam proizvajalec;
 - (b) drugim gozdarskim združenjem, ki opravljajo naloge, kot so vzajemna pomoč in storitve upravljanja v gozdarstvu, na gospodarstvih članov, a se ne ukvarjajo s skupnim prilagajanjem oskrbe trgu.

Upravičenci do pomoči

- (590) Pomoč se lahko dodeli skupinam ali organizacijam proizvajalcem ali v višini do istega skupnega zneska neposredno proizvajalcem za izravnavo njihovih prispevkov k stroškom vodenja skupin ali organizacij v prvih petih letih po ustanovitvi skupine.

Upravičeni stroški

- (591) Upravičeni stroški lahko vključujejo stroške najema ustreznih prostorov, nakupa pisarniške opreme, stroške upravnega osebja, režijske stroške, stroške pravnih in upravnih postopkov, stroške pridobitve strojne opreme in pridobitve ali uporabnin programske opreme, oblaka in podobnih rešitev. Če se prostori kupijo, morajo biti upravičeni stroški za prostore omejeni na tržno vrednost najemnine. Pomoč se ne sme plačati za stroške, nastale po petem letu od priznanja skupine ali organizacije proizvajalcev s strani pristojnega organa države članice na podlagi njenega poslovnega načrta.
- (592) Kadar se pomoč izplača v letnih obrokih, morajo države članice zadnji obrok izplačati šele, ko preverijo pravilno izvajanje poslovnega načrta.

Intenzivnost pomoči

- (593) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.
- (594) Skupni znesek pomoči mora biti omejen na 500 000 EUR.

2.8 Druga pomoč za gozdarski sektor z ekološkimi, zaščitnimi in rekreacijskimi cilji

- (595) Komisija bo štela, da so ukrepi državne pomoči, katerih primarni cilj je ohranjanje, izboljšanje ali obnovitev ekoloških, zaščitnih in rekreacijskih funkcij gozda, biotske raznovrstnosti in zdravega gozdnega ekosistema, združljivi z notranjim trgov v skladu s členom 107(3), točka (c), Pogodbe, če so izpolnjeni pogoji iz tega oddelka.
- (596) Države članice morajo dokazati, da ukrepi, ki prejmejo pomoč, neposredno prispevajo k vzdrževanju ali obnavljanju ekološke, zaščitne in rekreacijske funkcije gozdov, biotske raznovrstnosti in zdravega gozdnega ekosistema.
- (597) Na podlagi tega oddelka se pomoč ne sme dodeliti za gozdarsko industrijo ali ekonomsko donosno pridobivanje lesa, prevoz lesa ali predelavo lesa ali drugih gozdnih virov v proizvode ali za pridobivanje energije. Pomoč se ne sme dodeliti za posek, katerega glavni namen je ekonomsko donosno pridobivanje lesa, ali za preprosto ponovno pogozdovanje.

Intenzivnost pomoči

- (598) Pomoč za vse ukrepe iz tega oddelka ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

2.8.1 *Pomoč za specifične ukrepe in intervencije v gozdarstvu, katerih glavni cilj je prispevati k vzdrževanju ali obnovi gozdnega ekosistema in biotske raznovrstnosti ali tradicionalne krajine*

- (599) Komisija bo pomoč za sajenje, obrezovanje, redčenje in sekanje dreves ter ostale vegetacije v obstoječih gozdovih, odstranitev posekanih dreves in stroške načrtovanja navedenih ukrepov, pomoč za stroške obdelave in preprečevanja širjenja škodljivih organizmov, bolezni dreves in invazivnih tujerodnih vrst ter pomoč za povrnitev škode, ki jo povzročijo škodljivi organizmi, bolezni dreves in invazivne tujerodne vrste, štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če bo pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic in skupnimi pravili, določenimi v točkah (595), (596) in (597), in če bo glavni cilj takih ukrepov prispevati k vzdrževanju ali obnovi gozdnega ekosistema in biotske raznovrstnosti ali tradicionalne pokrajine.
- (600) Pomoč za stroške obdelave in preprečevanja širjenja škodljivih organizmov, bolezni dreves in invazivnih tujerodnih vrst ter pomoč za povrnitev škode, ki jo povzročijo škodljivi organizmi, bolezni dreves in invazivne tujerodne vrste se lahko dodeli za naslednje upravičene stroške:
- (a) stroške preventivnih ukrepov in ukrepov obdelave, vključno s pripravo tal za ponovno sajenje, ter proizvodov, naprav in materiala, potrebnih za izvajanje takšnih ukrepov. Upoštevana morajo biti načela integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi, določena v členu 14 Direktive 2009/128/ES in Prilogi III k navedeni direktivi, zlasti kar zadeva uporabo fitofarmaceutskih sredstev, kot je določeno v členu 55 Uredbe (ES) št. 1107/2009;
- (b) škodo v sestoji in stroške obnovitve sestoja, uničenega na zahtevo organov za boj proti zadevni bolezni ali škodljivemu organizmu, do tržne vrednosti uničenega sestoja. Pri izračunu vrednosti izgube prirasta se lahko upošteva vrednost prirasta uničenega sestoja, ki bi jo ta imel, če bi bila drevesa posekana v običajni starosti.

2.8.2 *Pomoč za vzdrževanje in izboljševanje kakovosti tal ter zagotavljanje uravnotežene in zdrave rasti dreves v gozdarskem sektorju*

- (601) Komisija bo pomoč za vzdrževanje in izboljševanje kakovosti tal ter zagotavljanje uravnotežene in zdrave rasti dreves v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, skupnimi pravili iz točk (595), (596) in (597) ter pogoji iz tega oddelka.

- (602) Pomoč se lahko dodeli za vzdrževanje in izboljševanje kakovosti tal v gozdovih ter zagotavljanje uravnotežene in zdrave rasti dreves.
- (603) Ukrepi lahko zajemajo izboljševanje tal z gnojenjem in drugo obdelavo, katere namen je obdržati naravno uravnoteženost tal, zmanjšanje prekomerne gostote vegetacije ter zagotavljanje zadostnega zadrževanja vode in ustreznega odvodnjavanja. Države članice bi morale dokazati, da ukrepi ne zmanjšujejo biotske raznovrstnosti, ne povzročajo izpiranja hranilnih snovi oziroma ne vplivajo negativno na naravne vodne ekosisteme ali vodovarstvena območja.
- (604) Pomoč lahko zajema stroške načrtovanja navedenih ukrepov.
- 2.8.3 *Obnova in vzdrževanje naravnih poti, elementov in značilnosti krajine ter naravnega habitata za živali v gozdarskem sektorju*
- (605) Komisija bo pomoč za obnovo in vzdrževanje naravnih poti, elementov in značilnosti krajine ter naravnega habitata za živali v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, skupnimi pravili iz točk (595), (596) in (597) ter pogoji iz tega oddelka.
- (606) Pomoč se lahko dodeli za obnovo in vzdrževanje naravnih poti, elementov in značilnosti krajine ter naravnega habitata za živali, vključno s stroški načrtovanja.
- (607) Ukrepi, katerih namen je izvajanje Direktive 92/43/EGS in Direktive 2009/147/ES, so izključeni iz tovrstne pomoči, ker jih je treba izvajati v skladu s pogoji iz oddelka 2.2 tega dela.
- 2.8.4 *Pomoč za vzdrževanje cest zaradi preprečevanja gozdnih požarov*
- (608) Komisija bo pomoč za vzdrževanje cest za preprečevanje gozdnih požarov štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, skupnimi pravili iz točk (595), (596) in (597) ter pogoji iz tega oddelka.
- (609) Pomoč za vzdrževanje cest bi morala biti namenjena preprečevanju gozdnih požarov. Povezavo med ciljem pomoči in vzdrževanjem cest je treba prikazati v priglasitvi državne pomoči Komisiji.
- 2.8.5 *Pomoč za povrnitev škode, ki jo v gozdovih povzročijo zaščitene živali*
- (610) Komisija bo pomoč za povrnitev škode, ki jo v gozdovih povzročijo zaščitene živali, štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, skupnimi pravili iz točk (595), (596) in (597) ter pogoji iz tega oddelka.
- (611) Da se zmanjša tveganje izkrivljanja konkurence in zagotovi spodbuda za zmanjšanje tveganj, se mora od upravičencev zahtevati, da zagotovijo minimalni prispevek. Navedeni prispevek mora biti v obliki preventivnih ukrepov, kot so varnostne ograje na mestih, kjer jih je mogoče postaviti, sorazmernih s tveganjem za povzročitev škode s strani zaščitene živali na zadevnih gozdnih površinah. Če razumni preventivni ukrepi niso mogoči, mora država članica v priglasitvi državne pomoči Komisiji dokazati, da sprejetje takih preventivnih ukrepov ni mogoče, kajti le tako bo pomoč veljala za združljivo.
- (612) Ugotovljena mora biti neposredna vzročna zveza med nastalo škodo in vedenjem živali.

- (613) Sheme pomoči, povezane z določenim škodnim dogodkom, je treba uvesti v treh letih od pojava škodnega dogodka. Pomoč je treba izplačati v štirih letih po navedenem datumu.
- (614) Škoda mora biti izračunana na ravni posameznega upravičenca.

Upravičeni stroški

- (615) Upravičeni stroški so znesek škode, ki nastane kot neposredna posledica škodnega dogodka v skladu z oceno javnega organa, neodvisnega strokovnjaka, ki ga priznava organ, ki dodeli pomoč, ali zavarovalnice.
- (616) Škoda lahko zajema naslednje:
- (a) škodo na živih drevesih. Pomoč se lahko dodeli za nadomestilo za škodo v sestoji in stroške obnove sestoja, ki so ga uničile zaščitene živali, do tržne vrednosti. Pri izračunu vrednosti izgube prirasta se lahko upošteva vrednost prirasta uničenega sestoja, ki bi jo ta imel, če bi bila drevesa posekana v običajni starosti;
 - (b) druge stroške, ki nastanejo upravičencu zaradi škodnega dogodka, kot so stroški ukrepov obdelave, vključno s pripravo tal za ponovno sajenje, in proizvodov, naprav in materiala, potrebnih za izvajanje takšnih dejavnosti;
 - (c) materialno škodo na naslednjih sredstvih: gozdarski opremi, strojih in stavbah. Izračun materialne škode mora temeljiti na stroških popravila ali ekonomski vrednosti, ki jo je imelo prizadeto sredstvo pred škodnim dogodkom; ne sme presegati stroškov popravila ali znižanja poštene tržne vrednosti, ki je posledica škodnega dogodka, tj. razlike med vrednostjo sredstva neposredno pred škodnim dogodkom in neposredno po njem.
- (617) Od zneska se morajo odšteti vsi stroški, ki ne nastanejo zaradi škodnega dogodka in bi jih upravičenec imel tudi sicer.
- (618) Preventivni ukrepi proti škodi, ki jo v gozdovih povzročijo zaščitene živali, so lahko upravičeni do pomoči na podlagi oddelka 2.1.4 kot ukrepi za zaščito habitatov in ukrepi, povezani z biotsko raznovrstnostjo.
- (619) Pomoč za obnovo škode v gozdovih, ki jo povzročijo zaščitene živali, se lahko dodeli, če so izpolnjeni pogoji iz oddelka 2.1.3.
- (620) Pomoč in druga prejeta plačila za nadomestilo škode, vključno s plačili na podlagi nacionalnih ukrepov ali ukrepov Unije ali zavarovalnih polic, ne smejo presegati 100 % upravičenih stroškov.

2.9 Pomoč za gozdarski sektor, usklajena z ukrepi za pomoč v kmetijstvu

- (621) Komisija je v preteklosti oblikovala svojo politiko, da v zvezi s specifičnimi, manj izkrivljajočimi ukrepi pomoči za kmetijski in gozdarski sektor veljajo skupna pravila.
- (622) Zato bo Komisija pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju ter pomoč za komasacijo gozdnih zemljišč štela za združljivo z notranjim trgovom, če bodo izpolnjeni pogoji iz oddelkov 2.9.1 in 2.9.2.
- (623) Intenzivnost pomoči ne sme presegati 100 % upravičenih stroškov.

2.9.1 Pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju

- (624) Komisija bo pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju štela za združljivo z notranjim trgovom v smislu člena 107(3), točka (c) Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, pogojem iz točke (623) in pogoji iz tega oddelka.

- (625) Pomoč za raziskave in razvoj v gozdarskem sektorju, ki ne izpolnjuje pogojev iz tega oddelka, bo ocenjena v skladu z Okvirom za državno pomoč za raziskave in razvoj ter inovacije.
- (626) Projekt, ki prejema pomoč, bi moral biti v interesu vseh podjetij, dejavnih v posameznih zadevnem gozdarskem sektorju ali podsektorju.
- (627) Pred datumom začetka projekta, ki prejema pomoč, je treba na spletu objaviti naslednje informacije:
- (a) datum začetka projekta, ki prejema pomoč;
 - (b) cilje projekta, ki prejema pomoč;
 - (c) približen datum objave pričakovanih rezultatov projekta, ki prejema pomoč;
 - (d) spletno mesto, na katerem bodo objavljeni pričakovani rezultati projekta, ki prejema pomoč;
 - (e) izjava, da bodo rezultati projekta, ki prejema pomoč, brezplačno na voljo vsem podjetjem, dejavnim v zadevnem gozdarskem sektorju ali podsektorju.
- (628) Rezultati projekta, ki prejema pomoč, morajo biti na voljo na internetu od datuma zaključka projekta, ki prejema pomoč, ali od datuma, na katerega se članom katere koli organizacije posreduje katera koli informacija o navedenih rezultatih; upošteva se zgodnejši datum. Rezultati morajo na spletu ostati na voljo vsaj pet let po zaključku projekta, ki prejema pomoč.
- (629) Pomoč bi bilo treba dodeliti neposredno organizaciji za raziskave in širjenje znanja ter ne bi smela vključevati zagotavljanja pomoči na podlagi cene gozdarskih proizvodov podjetjem, dejavnim v gozdarskem sektorju.

Upravičeni stroški

- (630) Pomoč mora biti omejena na naslednje upravičene stroške:
- (a) stroške osebja v zvezi z raziskovalci, tehničnim in drugim podpornim osebjem v obsegu njihove zaposlitve v projektu;
 - (b) stroške instrumentov in opreme v obsegu in za obdobje uporabe v projektu. Kadar se ti instrumenti in oprema ne uporabljajo samo za projekt skozi njihovo celotno življenjsko dobo, se štejejo za upravičene samo stroški amortizacije, ki ustrezajo trajanju projekta, kot so izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel;
 - (c) stroške stavb in zemljišč v obsegu in za obdobje uporabe v projektu. Pri stavbah veljajo za upravičene samo stroški amortizacije, ki ustrezajo obdobju trajanja projekta, kot so izračunani na podlagi splošno sprejetih računovodskih načel. Pri zemljiščih se štejejo za upravičene stroški komercialnega prenosa ali dejansko nastali stroški kapitala;
 - (d) stroške pogodbenih raziskav, znanja in patentov, ki so bili kupljeni ali je bilo zanje pridobljeno licenčno dovoljenje od zunanjih virov po običajnih tržnih pogojih, ter stroške svetovalnih in drugih ustreznih storitev, uporabljenih izključno za projekt;
 - (e) dodatne režijske stroške in druge operativne stroške, vključno s stroški materiala, zalog in podobnih proizvodov, ki so nastali neposredno kot posledica projekta.

Intenzivnost pomoči

- (631) Intenzivnost pomoči ne sme presežati 100 % upravičenih stroškov.

2.9.2 Pomoč za komasacijo gozdnih zemljišč

(632) Komisija bo pomoč za komasacijo gozdnih zemljišč štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če je pomoč v skladu z delom I, poglavje 3, teh smernic, pogojem iz točke (623) in pogoji iz tega oddelka.

Upravičeni stroški

(633) Upravičeni stroški morajo biti omejeni na dejansko nastale pravne, upravne in geodetske stroške komasacije.

POGLAVJE 3

Pomoč na podeželju, ki je sofinancirana v okviru EKSRP ali dodeljena kot dodatno nacionalno financiranje k takim sofinanciranim intervencijam

(634) To poglavje se uporablja za:

- (a) pomoč za storitve svetovanja na podeželskih območjih ⁽⁷¹⁾;
- (b) zagonsko pomoč za podjetja za nekmetijske dejavnosti na podeželju;
- (c) pomoč za kmetijsko-okoljsko-podnebne obveznosti na podeželju upravičencem, ki niso kmetje;
- (d) pomoč za omejitve, značilne za posamezno območje, ki izhajajo iz nekaterih obveznih zahtev, za upravičence, ki niso kmetje;
- (e) pomoč za promocijo in podpiranje shem kakovosti za bombaž ali živila in njihovo uporabo s strani kmetov;
- (f) pomoč za sodelovanje na podeželju, vključno s pomočjo za sodelovanje v projektih lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, in projektih operativnih skupin evropskega inovacijskega partnerstva (EIP) na področju kmetijske produktivnosti in trajnosti;
- (g) pomoč za ustanovitev vzajemnih skladov.

(635) Komisija bo pomoč iz točke (634) štela za združljivo z notranjim trgov v smislu člena 107(3), točka (c), Pogodbe, če bo v skladu z naslednjimi pogoji:

- (a) pomoč je zajeta v strateškem načrtu SKP na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 in v skladu z njo bodisi kot pomoč, sofinancirana iz EKSRP, bodisi kot dodatno nacionalno financiranje take pomoči;
- (b) pomoč se ne dodeli za obratni kapital, razen če je pomoč zagotovljena v obliki finančnih instrumentov;
- (c) pomoč se ne dodeli kot pomoč za tekoče poslovanje, razen če so izjeme izrecno določene v ustrezni zakonodaji Unije;
- (d) pomoč se ne dodeli podjetjem v težavah, kot so opredeljena v točki (33)63;
- (e) pomoč ni namenjena podjetju, ki je naslovnik neporavnane naloge za izterjavo na podlagi predhodnega sklepa Komisije, v katerem je pomoč razglasila za nezakonito in nezdružljivo z notranjim trgov.

(636) Določbe tega poglavja ne posegajo v možnost odobritve državne pomoči za podeželje v skladu z zakonodajo Unije, ki se uporablja za vse sektorje ali za trgovino in industrijo.

(637) To poglavje se ne uporablja za naložbe v varčevanje z energijo in energijo iz obnovljivih virov. Taka pomoč mora biti v skladu s Smernicami o državni pomoči za podnebje, varstvo okolja in energijo za leto 2022, razen če je izvzeta iz obveznosti priglasitve.

⁽⁷¹⁾ Členi 107, 108 in 109 Pogodbe se uporabljajo za osnovne storitve na podeželju, če predstavljajo državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, pri čemer se upošteva tudi razlaga državne pomoči, podana v obvestilu Komisije o pojmu državne pomoči (UL C 262, 19.7.2016, str. 1).

DEL III

POSTOPKOVNE ZADEVE

1. *Trajanje shem pomoči in ocenjevanje*

- (638) Komisija bo ob upoštevanju prakse, uveljavljene v prejšnjih smernicah, z namenom prispevanja k preglednosti in rednim pregledom vseh obstoječih shem pomoči odobrila le sheme pomoči z omejenim trajanjem. Sheme, ki zajemajo državno pomoč za intervencije, za katere se lahko v skladu z Uredbo (EU) 2021/2115 uporablja tudi sofinanciranje iz EKSRP, bi morale biti omejene na trajanje programskega obdobja 2023–2027. Države članice lahko, če to dovoljuje zakonodaja Unije in v skladu s pogoji, določenimi v njej, nadaljujejo sprejemanje novih obveznosti za razvoj podeželja na podlagi Uredbe (EU) 2021/2115 in njenih delegiranih in izvedbenih aktov. Komisija bo zato te smernice uporabljala tudi za navedene nove obveznosti. Druge sheme pomoči se ne bi smele uporabljati več kot sedem let.
- (639) Komisija lahko zaradi zagotavljanja, da je izkrivljanje konkurence in trgovine omejeno, zahteva, da se za sheme pomoči iz točke (640) opravi naknadno ocenjevanje. Ocenjevanja se opravijo za sheme, pri katerih je lahko izkrivljanje konkurence in trgovine še posebno veliko, tj. za sheme, pri katerih obstaja tveganje znatnega omejevanja ali izkrivljanja konkurence, če se izvajanje ne pregleda pravočasno.
- (640) Naknadno ocenjevanje se lahko zahteva za sheme z velikimi proračuni pomoči ali z novimi značilnostmi ali kadar so predvidene pomembne tržne, tehnološke ali regulativne spremembe. Ocenjevanje se bo v vsakem primeru zahtevalo za sheme s proračunom državne pomoči ali obračunanimi izdatki nad 150 milijonov EUR v katerem koli zadevnem letu ali 750 milijonov EUR v celotnem trajanju sheme, tj. skupno trajanje sheme in katere koli predhodne sheme, ki pokriva podoben cilj in geografsko območje, in sicer od 1. januarja 2023. Glede na cilje ocenjevanja in da ne bi nesorazmerno obremenili držav članic, se naknadna ocenjevanja zahtevajo le za sheme pomoči, katerih skupno trajanje presega tri leta, z začetkom od 1. januarja 2023.
- (641) Zahteva po naknadnem ocenjevanju se lahko opusti za sheme pomoči, ki so neposredne naslednice sheme, ki pokriva podoben cilj in geografsko območje, za katero je bila opravljena ocena ter je bilo v skladu z načrtom ocenjevanja, ki ga je odobrila Komisija, pripravljeno končno ocenjevalno poročilo, ki ni vsebovalo negativnih ugotovitev. Če končno ocenjevalno poročilo o shemi ni v skladu z odobrenim načrtom ocenjevanja, se mora zadevna shema začasno prekiniti s takojšnjim učinkom.
- (642) Cilj ocenjevanja bi moral biti preveriti, ali so bili izpolnjeni predpostavke in pogoji, na katerih temelji združljivost sheme, zlasti nujnost in učinkovitost ukrepa pomoči glede na njegove splošne in specifične cilje. Oceniti bi bilo treba tudi vpliv sheme na konkurenco in trgovino.
- (643) Za sheme pomoči, za katere se zahteva ocenjevanje v skladu s točko (640), morajo države članice priglasiti osnutek načrta ocenjevanja, ki bo sestavni del ocene sheme s strani Komisije, in sicer:
- (a) skupaj s shemo pomoči, če njen proračun državne pomoči presega 150 milijonov EUR v katerem koli zadevnem letu ali 750 milijonov EUR v celotnem obdobju trajanja sheme pomoči;
 - (b) v 30 delovnih dneh po pomembni spremembi, s katero je proračun sheme presegel 150 milijonov EUR v katerem koli danem letu ali 750 milijonov EUR v celotnem obdobju trajanja sheme;

(c) v 30 delovnih dneh po tem, ko so bili na uradnih računih evidentirani izdatki v okviru sheme, ki presegajo 150 milijonov EUR v katerem koli letu.

- (644) Osnutek načrta ocenjevanja mora biti v skladu s skupnimi metodološkimi načeli, ki jih je določila Komisija ⁽⁷²⁾. Države članice morajo objaviti načrt ocenjevanja, ki ga je odobrila Komisija.
- (645) Naknadno ocenjevanje mora na podlagi načrta ocenjevanja opraviti strokovnjak, neodvisen od organa, ki dodeljuje pomoč. Vsaka ocena mora vključevati vsaj eno vmesno poročilo in eno končno ocenjevalno poročilo. Države članice morajo objaviti obe poročili.
- (646) Končno ocenjevalno poročilo je treba Komisiji predložiti pravočasno, da lahko oceni morebitno podaljšanje sheme pomoči, in najpozneje devet mesecev pred njenim iztekom. Za sheme, ki sprožijo zahtevo za ocenjevanje v zadnjih dveh letih izvajanja, se lahko to obdobje skrajša. Natančen obseg in načini posameznega ocenjevanja bodo opredeljeni v sklepu, s katerim se odobri shema pomoči. Priglasitev vsakega naslednjega ukrepa pomoči s podobnim ciljem mora vsebovati opis, kako so bili upoštevani rezultati ocene.

2. **Revizijska klavzula**

- (647) Za dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi dela II, oddelki 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 in 2.3, morajo države članice zagotoviti revizijsko klavzulo, da se zagotovi njihova prilagoditev v primeru sprememb zadevnih obveznih standardov, zahtev ali obveznosti iz navedenih oddelkov, ki jih morajo presegati obveznosti iz navedenih oddelkov.
- (648) Dejavnosti, ki se izvajajo na podlagi dela II, oddelki 1.1.4, 1.1.5, 1.1.8 in 2.3, ter se nadaljujejo po preteku programskega obdobja za razvoj podeželja 2023–2027, morajo vključevati revizijsko klavzulo, da se omogoči njihova prilagoditev pravnemu okviru naslednjega programskega obdobja.
- (649) Če upravičenec ne sprejme ali ne izvaja prilagoditev iz točk (647) in (648), bo obveznost prenehala, znesek pomoči pa bi bilo treba zmanjšati na znesek pomoči, ki ustreza obdobju do prenehanja obveznosti.

3. **Poročanje in spremljanje**

- (650) V skladu z Uredbo Sveta (EU) 2015/1589 ⁽⁷³⁾ in Uredbo Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽⁷⁴⁾ morajo države članice Komisiji predložiti letna poročila.
- (651) Letno poročilo mora vsebovati tudi naslednje informacije:
- (a) podatke o boleznih živali ali škodljivih organizmih rastlin iz dela II, oddelek 1.2.1.3;
 - (b) meteorološke podatke o vrsti, časovnem okviru, relativnem obsegu in lokaciji naravnih nesreč vremenskih razmer, ki jih je mogoče enačiti z naravnimi nesrečami, iz dela II, oddelek 1.2.1.1 oziroma 1.2.1.2.
- (652) Komisija si pridržuje pravico do pridobitve dodatnih informacij o obstoječih shemah pomoči za vsak posamezen primer, če je to potrebno, da izpolni naloge v skladu s členom 108(1) Pogodbe.

⁽⁷²⁾ Delovni dokument služb Komisije, Skupna metodologija za ocenjevanje državne pomoči, Bruselj, SWD(2014) 179 final z dne 28. maja 2014.

⁽⁷³⁾ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

⁽⁷⁴⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).

- (653) Države članice morajo zagotoviti, da se vodijo podrobne evidence o vseh ukrepih v zvezi z dodelitvijo pomoči. Take evidence morajo vsebovati vse informacije, ki so potrebne, da se ugotovi, ali se upoštevajo vsi pogoji iz teh smernic glede upravičenih stroškov in največjih dovoljenih intenzivnosti pomoči, kadar je to primerno. Te evidence se morajo hraniti 10 let po datumu dodelitve pomoči in se morajo na zahtevo predložiti Komisiji.

4. **Uporaba smernic**

- (654) Komisija bo te smernice uporabljala od 1. januarja 2023.
- (655) Komisija bo te smernice uporabljala za vse priglašene ukrepe pomoči, za katere je pozvana, da o njih sprejme odločitev po 1. januarju 2023, tudi če je bila pomoč priglašena pred tem datumom. Vendar bo individualna pomoč, dodeljena v okviru odobrenih shem pomoči in priglašena Komisiji v skladu z obveznostjo individualne priglasitve take pomoči, ocenjena na podlagi smernic, ki se uporabljajo za odobreno shemo, na kateri temelji individualna pomoč.
- (656) Nezakonita pomoč bo ocenjena v skladu s pravili, ki so veljala na dan dodelitve pomoči. Individualna pomoč, dodeljena na podlagi nezakonite sheme pomoči, bo ocenjena na podlagi smernic, ki se uporabljajo za nezakonito shemo pomoči v času odobritve individualne pomoči.
- (657) V točki (737) Smernic o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju iz leta 2014 ⁽⁷⁵⁾ je navedeno, da se uporabljajo do 31. decembra 2022. Te smernice bodo nadomestile Smernice o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju ter na podeželju iz leta 2014 po njihovem izteku. Vendar lahko države članice za intervencije razvoja podeželja, sofinancirane iz EKSRP, če to dovoljuje zakonodaja Unije in v skladu s pogoji, določenimi v veljavnih pravilih o razvoju podeželja, nadaljujejo s sprejemanjem novih obveznosti v skladu s smernicami o državni pomoči v kmetijskem in gozdarskem sektorju iz leta 2014 v skladu s točko (719) navedenih smernic.
- (658) Komisija se lahko kadar koli odloči za pregled ali spremembo teh smernic, če je to potrebno zaradi konkurenčne politike ali zaradi upoštevanja drugih politik Unije, kot so preudarki v zvezi s kmetijsko politiko in politiko razvoja podeželja ali politiko zdravja ljudi in živali, varstva rastlin, okoljsko in podnebno politiko, ter mednarodnih obveznosti ali zaradi katerega koli drugega utemeljenega razloga.

5. **Predlogi za ustrezne ukrepe**

- (659) V skladu s členom 108(1) Pogodbe Komisija predlaga, naj države članice svoje obstoječe sheme pomoči najpozneje do 30. junija 2023 spremenijo tako, da bodo skladne s temi smernicami.
- (660) Države članice so pozvane, naj podajo svoje izrecno brezpogojno soglasje k tem predlaganim ustreznim ukrepom v dveh mesecih od datuma objave teh smernic v *Uradnem listu Evropske unije*. Če Komisija ne bo prejela nobenega odgovora, bo domnevala, da se zadevna država članica ne strinja s predlaganimi ukrepi.

⁽⁷⁵⁾ UL C 204, 1.7.2014, str. 1.